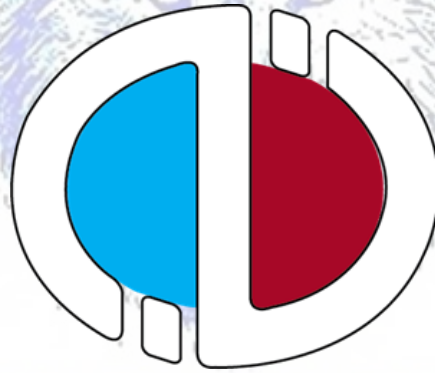

SAK103U TIP TERİMLERİ

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW

ÜNİTE ÖZETLERİ ÜNİTE SORULARI ARA SINAV-FİNAL DENEME SORULARI ONLINE DÖNEM

SKYMOON PDF KANALI : <https://t.me/producerskymoonpdf>
ANADOLU PDF GRUBU: <https://t.me/anadolupdfgrubu>

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOL

“DERS GEÇMENİN EN KOLAY YOLU”

SINCE 2020

ÜNİTE 1: TERİM BİLİMİ VE GENEL TIP TERİMLERİ

GİRİŞ

DİL BİLİMİ VE TERİM BİLİMİ

Dilin bilimsel tanımı, ancak 20. yüzyılın başlarında İsviçreli dil bilimci Ferdinand de Saussure'un dilin temel taşı olarak nitelendirilen sözcüğün tanımlanması çabasıyla ortaya atılmıştır. Dil temelde, bir kavramla bir ses imgesinin birbirine bağlanmasından doğar; yani, zihinsel tasarımın ya da başka bir deyişle düşüncenin iletişim amaçlı somutlaştırılması uğruna ses ile ilintilendirilmesinden ortaya çıkar.

De Saussure'un iki ögesi (DİADİC) çizimindeki (Bkz. Sekil 1.1) kavram (CONCEPT) ile akustik imge (SOUND-İMAGE) ögelerine üçüncü bir boyut kazandırarak üç ögeli (TRİADİC) yapan Ogden ile Richards'a göre göstergenin temel ögeleri nesne (REFERENT), düşünce (yani kavram) ya da referans (THOUGHT / REFERENCE), ile sembol (SYMBOL), yani imgedir. Dil biliminin çekirdeğinde bulunan ve günümüzde kuramsal dil bilimine ait olan temel alt alanlar sırasıyla aşağıda verilmiştir:

1. Ses bilgisi ve Ses bilimi (FONETİK VE FONOLOJİ)
2. Biçim bilimi (MORFOLOJİ)
3. Sözcük bilimi (LEKSİKOLOJİ)
4. Gösterge bilimi (SEMİOTİKS)
5. Köken bilimi (ETİMOLOJİ)
6. Anlam bilimi (SEMANTİKS)
7. Edim bilimi (PRAGMATİKS)
8. Söz dizimi (SYNTAX)

Dil bilimi, bir iletişim aracı olan dili (özellikle insan dilini) ses bilimsel, ses bilimsel, biçim bilimsel, sözcük bilimsel, gösterge bilimsel, anlam bilimsel ve köken bilimsel açıdan araştıran, sosyal ve beşerî bilimlerin temel alanına ait olan bir bilim dalıdır. Dil biliminin kuramsal olduğu gibi mesleklere yönelik bir dizi uygulamalı alt alanları da vardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

1. Terim bilimi (TERMİNOLOGY)
2. Nörodil bilimi (NEUROLİNGÜİSTİKS)
3. Psikodil bilimi (PSYCHOLİNGÜİSTİKS)
4. Bilissel Dil bilimi (COGNİTİVE LİNGÜİSTİKS)
5. Klinik Dil bilimi (CLİNİCAL LİNGÜİSTİKS)
6. Adli Dil bilimi (FORENSİC LİNGÜİSTİKS)
7. Toplumdil bilimi (SOCIOLİNGÜİSTİKS)
8. Derlem bilimi (CORPUS LİNGÜİSTİKS)
9. Bilgisayarlı Dil bilimi (Computational Linguistics)

Terim bilimi, diğer adıyla da terminoloji, dil biliminin uygulamalı alt dallarından biridir. Dil biliminin alt

alanında yer alan sözcük bilimi ile yakından ilişkilidir. Uluslararası Terim bilimi Birliği IAT'nin (International Association of Terminology) tanımına göre "TERİM BİLİMİ, BELLİ BİR BİLİM DALINA ÖZGÜ VE MESLEKSEL ALANLARDA İNSANLAR ARASI İLETİŞİM İÇİN GEREKLİ OLAN SEMBOL SİSTEMLERİNİN VE DİL BİLİMSEL İŞARETLERİN (İMGELERİN) ARAŞTIRILMASI VE UYGULANMASI İLE İLGİLENEN BİR BİLİM DALIDIR. HER ŞEYDEN ÖNCE DİL BİLİMİNİN BİR ALT ALANIDIR – 'DİL BİLİMİ' BURADA EN GENİŞ ANLAMIYLA ELE ALINMALIDIR – ANCAK, AĞIRLIKLI OLARAK ANLAM BİLİMİ (ANLAM VE KAVRAM SİSTEMLERİ) VE UYGULAYIM BİLİMİ (EDİM BİLİMİ) GİBİ DALLARI İLGİLENDİRİR [...]"

Terim bilimi kendine özgü bir bilim dalı olsa bile sözcük bilimi ile yakından ilgilidir, çünkü her iki bilim dalı da temelde sözcükler ile ilgilenir (yani, sözcük bilimi genel dilin (GD) sözcükleri ile ilgilenirken terim bilimi özgün dilin (ÖD), yani bilim dilinin, sözcükleri ile ilgilenir). Ayrıca, hem terim biliminin hem de sözcük biliminin uygulama alanları da vardır. Sonuçta her iki bilim dalı da sözlük yapımı ile yakından ilgilenir.

Başka bir deyişle, sözcük bilimi bir dilin bütün sözcükleri ile ilgilenirken terim bilimi o dilin içerisindeki belli bir bilim dalına özgü (örneğin fizik, kimya, insan bilimi (yani, antropoloji) veya resim) ya da belli bir mesleğe yönelik (örneğin işletme, sanayi, spor vs.) sözcüklerle uğraşır. Bir bilim dalına özgü bir sözcük, aynı zamanda da bir terimdir. Sözcük sınıflandırması açısından sözcük bilimi ile terim bilimi farklı bilim dallarıdır. Terimsel sözlüklerde terimler genelde isimlerden oluşmasına rağmen sözcük bilimsel yayınlarda her çeşit sözcük sınıfı vardır. Yani, sözlüklerde isim, fiil, sıfat, belirteç, belirleyen, adılar, bağlaçlar gibi dil bilimsel özellikler yer almaktadır. Dolayısıyla sözcük bilimini terim biliminden ayıran bir etmen de sözcüksel sınıftır.

TERİM BİLİMİ (TERMİNOLOJİ)VE TERİM SÖZLÜK BİLİMİ(TERMİNOGRAFI)

Terim bilimi terimlerin birbirine olan ilişkilerini, kavram düzenlerinin kuruluşunu, terim oluşturmaya yönelik yöntemleri ve benzeri konuları teorik incelerken, terim sözlük bilimi terimsel sözlüklerin oluşumu, birbirine olan farklılıkları, terim bankaları, ölçünleştirme vs. ile ilgili konuları uygulamalı olarak incelemektedir.

TERİM BİLİMİ DİL POLİTİKALARI VE DİL PLANLAMASI

Dil planlaması GD'de (Genel Dil) olduğu gibi ÖD'de (Özgün Dil) gerçekleştirilebilir. Bir dilin sağlıklı gelişimi ve hayatta kalabilmesi o dili sürekli izleme ve denetlemeye, gereken değişiklikleri yapmaya, bunları kaydetmeye ve bu değişikliklerin o dili konuşan toplum tarafından benimsenmesine bağlıdır. Dil planlaması deyince, akla ilk gelen bir dilin GD'sini yabancı sözcüklerden arındırmak ve yeni kavramlar karşısında o dilin kaynaklarından yeni sözcükler türetmek biçiminde anlaşılır. ÖD'de dil planlaması GD'dekinden çok da farklı değildir. Yalnız, bahse-dilen eylemlerden başka bir de ÖD'de terimlerin standartlaştırılması (ölçünleştirilmesi) eylemi de vardır. Ulusal benlik ile dil arasında çok sıkı bir bağ olduğundan terim bilimcilerin görevi, bu sorunu su iki yöntem ile çözmektir:

1. Başka bir dilden terim ödünç almak, yani ödünç terim almak (örneğin TELEVİZYON, RADYO, LAZER, ANESTEZİ gibi) veya ödünç çeviriler yapmak yerine, yeni terimler oluşturarak ulusal dilin özelliklerini korumak.
2. Bir dilin bilimsel dilini ve teknik terim varlığını başka bir dilin boyunduruğundan kurtarmak için yabancı terimlerden arıtmak.

TERİMLERİ STANDARTLAŞTIRMA (ÖLÇÜNLEŞTİRME)

Çağdaş terim biliminin hedefi, 20. yüzyılda meydana gelen bilgi patlaması sonucu uzmanlar arası iletişimin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesini sağlamaktır. Dolayısıyla, bilim dilini standartlaştırma, yani ölçünleştirme, şu şekilde gerçekleşir:

1. kullanılması yeğlenen terimler seçilir,
2. söz konusu terimlerin sistematik oluşumu sağlanır ve
3. yeğlenen terimlerin ulusal, uluslararası ve profesyonel STANDARTLAR (ölçünler) gereği yaygınlaştırılması sağlanır

Ulusal dilin korunması için ödünç sözcüklerin/terimlerin ve/veya ödünç çevirilerin engellenmesi gerekir. Dahası da, bilimsel dilin (yani ÖD'nin) geçmişteki bir sömürge gücünün etkisiyle boyunduruğundan kurtarmak ve yabancı sözcüklerden/terimlerden arındırmak son derece gerekli bir tutumdur. Örneğin Letonya, Sovyetler Birliği'nden ayrıldıktan sonra ulusal dil planlamasının önemli bir kuralı da dili, özellikle de ÖD'yi, Rusçadan arındırmaktı.

Ulusal dil planlamasında önemli bir konu da, dilin yapısına uygun olmayan ödünçlemelerin yerleşmesini engellemektir, çünkü bir terim eğer toplum ya da uzmanlar tarafından da kabul görüp iletişimde kullanıma girdiyse ve böylelikle dile yerleştiyse, o

terimi uzmanların dilinden arındırıp yerine, daha uygun da olsa, yeni bir terim önerip kullanıma sunmak neredeyse olanaksızdır.

TERİM NEDİR?

Terim bir veya birden fazla sözcükten, tamlamadan (örneğin (TUR) BİLGİSAYAR) veya simge gibi değişik öğelerden oluşabilir. Terimler, kavramlar hakkında konuşulurken kullanılan sembollerdir. ISO/R 1087-1969'a göre terim "BİR KAVRAM İÇİN KULLANILAN SESLİ VEYA YAZILI OLARAK (YANI HARİER VASITASIYLA) İFADE EDİLEN SEMBOLDÜR. TERİMLER TEK BİR SÖZCÜKTEN OLUŞABİLECEĞİ GİBİ BİR TAMLAMADAN DA OLUŞABİLİR". ISO 1087-1990'A GÖRE İSE TERİMLER "BİLİMSEL DİLE YA DA TEKNİK DİLE (ÖD'YE) ÖZGÜ TANIMLANMIŞ BİR KAVRAMIN DİLSEL İFADESİDİR".

Terimler bir bilim dalına, bir bilgi alanına, sanata, mesleğe, ticarete özgü nesnel özellikler taşırlar. Terimlerin belli bir kullanım alanı için anlamları açık bir biçimde tanımlanmıştır ve bağlamlarına göre anlam değiştirmezler. Böylece, terimlerin anlamının sözcüklerinkinden daha kesin olduğu söylenebilir. Birbiri ile ilişkili terimlerde aynı ÖN EK, KÖK veya SON EK kullanılmalıdır: (TUR) Dİ-OD, TRİ-OD, TETR-OD, PENT-OD, VS. (N + ELEKTROD) (TUR) ET-AN, (TUR) ET-EN, (TUR) ET-İN, VS.

(TUR) UYUS-TURUMBİLİM; (TUR) UYUS-TURUCU; (TUR) UYUSTURUM; (TUR) GENEL UYUS-TURUM, (TUR) BÖLGESEL UYUS-TURUM VS.

Felber'e göre "dil bilimsel bir sembol olan sözcüğün çoğu zaman birden fazla anlam ta-sıması, kavram sınırının kesin çizgiye sahip olmayışı, bazen bir anlamdan diğer anlama bulanık geçişler yapması ve birden fazla anlam yüklenmesi kaçınılmazdır. Kullanım alanına göre sözcüğün belirli anlamı bulunduğu bağlamdan belli olur. Yani, sözcüğün anlamı bağlama göre değişir".

Günümüzde sözcüklerin yanı sıra, aynı bilim dalına ait olmayan bazı terimler de bağlam bağımlıdır. Değişik bilim dallarına ait terimler bazen eşadlı olabilecekleri gibi, çok anlamlı da olup birden fazla anlamı karşılayabilirler. Örneğin;

(TUR) MYEL ¹ {TIP} (TUR) KEMİK İLİĞİ {TIP} (TUR) MYEL ₂ {TIP} (TUR) MEDULLA SPİNALİS {TIP} (TUR) VİRÜS

(1) {TIP} HASTALIK YAPICI, BAKTERİLERDEN DAHA KÜÇÜK, YASAMAK İÇİN BİR BAŞKA HÜCRENİN İÇİNE GİRMEK ZORUNDA OLAN VE ANCAK ELEKTRON MİKROSKOBUNDA GÖRÜLEBİLEN PARAZİT

(2) {BİLGİSAYAR BİLİMLERİ} VERİ GİRİŞİ YOLUYLA BİLGİSAYARLARA YÜKLENEN, SİSTEMİN VEYA PROGRAMLARIN BOZULMASINA, VERİ KAYBINA VEYA OLAĞAN DIŞI ÇALIŞMASINA NEDEN OLAN YAZILIM

NİTELİKLİ TERİM NEDİR?

Terimler nitelik bakımından:

1. SAYDAM,
2. SALKIMLI (DÜZENLİ, SİSTEMATİK),
3. TUTARLI (ESANLAMLISIZ),
4. BAĞLAMSIZ/BİRİCİK (TEK ANLAMLI VE TEK ADLI),
5. ELVERİŞLİ (EKONOMİK),
6. YEREL VE
7. GÜNCEL olmalıdırlar.

SAYDAM TERİMLER

Terimler saydam olmalıdır. Donukluğa karşı saydamlık sağlanabilmesi için söz gelimi Örnek'te görüldüğü üzere, (TUR) BUZ sözcüğü kök olarak kullanılarak bu köke (TUR) – UL takısı yerleştirilir ve (TUR) BUZUL terimi elde edilir. Böylece, ilk kez karşılaşılsa bile terimin anlamlandırılabilmesi kolaylaşmıştır.

Örneğin;

(TUR) BUZ – (TUR) BUZ-UL {COGRAFYA}

(TUR) UZ – (TUR) UZ-AY {MATEMATİK}

(TUR) AÇ – (TUR) AÇ-I {MATEMATİK }

SALKIMLI (DÜZENLİ/SİSTEMATİK) TERİMLER

Terimleri bir düzen ilişkisi içinde oluşturmak bir bilim dalına özgü kavramların birbirlerine olan ilişkisini de yansıtır. Salkımlılık, yeni oluşturulan terimlerin var olan terimler ile kavram ve terim sistemleri bakımından uyumluluğunu gerektirir. Böylece, ilişkili oldukları terimler ile yapısal anlamda TÜRDEŞLİK (PARALELLİK) sağlamış olurlar.

TUTARLI (EŞANLAMLISIZ)

Bir terimin TUTARLI olabilmesi için, var ise eşanlamlılarının ortadan kaldırılması, henüz daha yok ise eşanlamlılarının hiç oluşturulmaması, ya da oluşumunun engellenmesi gerekir. Böylece, terimler tekadlılık niteliği taşıyor hale getirilebilir.

BAĞLAMSIZ/BİRİCİK (TEK ANLAMLI VE TEK ADLI)

Bu durum ise, bu türden terimlerin kesin kavram sınırlarına sahip olmalarından ötürü BAĞLAMSIZ hale gelmelerini sağlamıştır. Böylece, rakip terimlerin TEK adlı olmaları sağlandığı gibi, TEK ANLAMLI olmaları da sağlanarak EŞANLAMLILIK sorunu ortadan kaldırılmıştır.

ELVERİŞLİ (EKONOMİK) TERİMLER

Oluşturulacak terim gereğinden FAZLA SÖZCÜKLERLE donatılmamalıdır, yani PLEONAZM ya da TOTOLOJİ yapmamak gerekir.

(TUR) AKADEMİK ÜNİVERSİTE (ÜNİVERSİTE ZATEN AKADEMİK BİR KURUMDUR)

(TUR) SU SEBİLİ (SEBİL ZATEN SU İÇİLEN ÇEŞMEDİR)

YEREL TERİMLER

Bazı bilim dalları dışında (örneğin tıp, kimya, din bilimleri, v.s.) terimler yerel kaynaklardan, yani ana dilden, oluşturulmaya çalışıldığından oluşturulan terimler dilin kurallarıyla uyumlu ve doğasına aykırı olmayacak bir biçimde kullanıma sunulabilir.

GÜNCEL TERİMLER

Terimler bilim ve teknolojiadaki gelişmeler sonucu güncelliklerini yitirebilirler.

(TUR) NUMARA ÇEVİRMEK (TELEFONDA

NUMARALAR ÇEVİRİLMİYOR, ARTIK TUŞLANIYOR)

(ENG) KEY (FOTOKOPİ MAKİNELERİNDE ARTIK

ANAHTAR (YANI KEY) DEĞİL, KART KULLANILIYOR)

TIP TERİMLERİNİN ÖZELLİKLERİ: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

Bilindiği gibi, TÜRK DİL DEVRİMİ üç aşamalı bir devrimdir ve Atatürk'ün gerçekleştirebildiği son devrim olma niteliğine sahiptir. Yazı Devrimi ile başlayan (1), halkın konuşma ve yazma dilinin özleştirilmesi ve sadeleştirilmesi ile devam eden (2), sonunda bu çalışmaların bilim ve sanat diline yansması sağlanan (3) bir devrimdir bu

1. YAZI DEVRİMİ: 09 AĞUSTOS 1928.
2. GENEL DİLDE DEVRİM: 26 EYLÜL 1932.
3. ÖZGÜN DİLDE DEVRİM: 1937/38.

Tıp terimlerinin büyük bir çoğunluğunu anatomi bilim dalına ait terimler oluşturur. Anatomi terimleri ilk kez 1895 yılında İsviçre'nin Basel kentinde Alman anatomistler tarafından saptanmıştır.

Günümüz tıp dilinin özelliklerine bakılacak olursa, on bir (11) madde başlığı altında su ilginç örnekleri sunabiliriz:

1. Türkçeye yerleşmiş temel ödünç terimler: (TUR) AORT {TIP}: (TUR) ANA ATARDAMAR (TUR) ARTER {TIP}: (TUR) ATARDAMAR
2. Türkçeye yerleşmiş ödünçlemeler ile Türkçesi benimsenmiş terimler: (TUR) HİPERTANSİYON {TIP}: (TUR) YÜKSEK TANSİYON (TUR) MALİN {TIP}: (TUR) KÖTÜ HUYLU (TUR) BENİN {TIP}: (TUR) İYİ HUYLU Bunlardan bazıları farklı yazılışlarıyla yaygınlaşmış, hatta sözlüklere girmiş eşanlamlı terimler olarak karsımıza çıkmaktadır.

- (ENG) MALİGN {TIP}: (TUR) MALİN (ENG) BENİGN {TIP}: (TUR) BENİN
3. Türkçeleştirilmesi gereken ödünç terimler: (lat) localiser {tıp}
 4. Herkesçe bilinen ve kullanılan Türkçe terim yerine ödünç terimin kullanılması: (TUR) ORTA {TIP}: (TUR) MİDDLE (MİDİL) (TUR) ORTA SEREBRAL ARTER {TIP}: (TUR) MİDILSEREBRAL ARTER (TUR) ÇOKLU/ÇOĞUL {TIP}: (TUR) MULTİPL
 5. Ödünç terimin yanlış yazımı ve/veya sesletimi: yanlış: (TUR) LONGUTİDİNAL DOĞRU: (TUR) LONGİTUDİNAL YANLIŞ: (TUR) OBSTRÜKSİYON – OBSTRİKSİYON – OBSTİRİKSİYON DOĞRU: (TUR) OBSTRUKSİYON
 6. Türkçeleşmiş terimlerin kısaltmalarının İngilizce veya İngilizce-Türkçe karışımı yazılışı ve/veya okunuşu: CA: (TUR) SE A CVH: (TUR) CEREBROVASCULAR HASTALIK CVO: (TUR) CEREBROVASCULAR OLAY
 7. Bütünüyle ödünçlenmiş ya da yarı-ödünçlenmiş (karışım) terimler: (TUR) MAXİMUM (TUR) MİNİMUM (TUR) İNFANT (TUR) ÜRİNER YOL
 8. Öztürkçe olmayan ancak Türkçeye yerleşmiş terimler: (TUR) HASTA: (TUR) SAYRI {TIP} (TUR) KALP: (TUR) YÜREK {TIP}
 9. Ödünçlenmiş takılar: Önekler: A-, ANTE-, ANTİ-, HEMİ-, HİPER-, HYPER-, HİPO-, HYPO-, EXTRA-, EKSTRA-, İNTRA-, NON-, PARA-, PERİ-, PRE-POST-, TRANS-; SONEKLER: -ALGİA, -GENİC, -OİD, -OSİS, -İTİS, -OMA, -PATİ; -ECTOMY, -RAFİ, -SCOPI, -SKOPI, -TOMİ;
 10. İlaç ve kimyasallarda yazılış farklılığı ve eşanlamlılık: (TUR) GENTAMİSİN – (TUR) GENTAMYCİN – (TUR) GENTAMYSİN (TUR) KANDİDA – (TUR) CANDİDA
 11. Aynı metin içinde hatalı yazılışlar ve eşanlamlılık: (TUR) KARİN – (TUR) BATIN – (TUR) ABDOMEN (TUR) ADALE – (TUR) KAS – (TUR) MÜSKÜLATÜR – (TUR) MUSKULATÜR

TIP TERİMLERİNİN TÜRKÇEDE OKUNUŞ VE YAZILIŞ KURALLARI

AE Okunuş ve Yazılış:

AE = E arteriAE (arteriye): atardamar CAecum (sekum): kör bağırsak anAEmia (anemi): kansızlık

AU Okunuş ve Yazılış:

AU = AV / O AUris (avris): kulak AUtolysis (otoliz): hücrenin kendi kendini eritmesi AUto (oto): otomatik

C Okunuş ve Yazılış (1):

C + A, O, U, AU, Sessiz Harier = K COsta (kosta): kaburga SCApula (skapula): kürek kemiği CUTis (kutis): deri CLaviCULA (klavikula): köprücük kemigi buCCA (bukka): yanak Crista (krista): kenar Caput (kaput): baş Collum (kollum): boyun Cauda (kauda): kuyruk

C Okunuş ve Yazılış (2):

C + E, I, Y, AE, OE, Y= S CErebrum (serebrum): beyin Cİlium (silyum): kıl COEliacus (sölyakus): karın boşluğu ile ilgili CYtologia (sitoloji): hücre bilimi CAecum (sekum): kör bağırsak CErebrum (serebrum): beyin Cİlia (siliya): kirpik CYstitis (sistit): mesane iltihabı CAecum (sekum): kör bağırsak

CH Okunuş ve Yazılış:

CH = K braCHium (brakyum): kol parenCHyma (parenkima): salgı bezlerinin işlevsel bölümü

G Okunuş ve Yazılış:

G + E, I, Y = J conGENital (konjenital): doğuştan parapleGİa (parapleji): bacak felci myalGİa (miyalji): kas ağrısı

I Okunuş ve Yazılış:

I + A, E, O, U = Y arterİOla (arteriyol): küçük atardamar cilİUm (silyum): kıl facİEs (fasiyes): yüz

J Okunuş ve Yazılış:

J + Sesli Harf = Y JEJUnum (yeyunum): bos bağırsak Junctura synovialis (yunktura sinovyalis): oynar eklem

OE ve EU Okunuş ve Yazılış:

OE = Ö / EU = Ö OEsofagus (ösofagus): yemek borusu nEUron (nöron): sinir hücresi OEdem(a) (ödem): sıvı toplanması EUphoria (öfori): zindelik hissi

PH Okunuş ve Yazılış:

PH = F oesoPHagus (ösofagus): yemek borusu PHlebos (iebos): toplardamar

RH Okunuş ve Yazılış:

RH = R RHin (rin): Burun RHythmic (ritmik): düzenli

SCH Okunuş ve Yazılış:

SCH = S SCHizophrenia (şizofreni): bir akıl hastalığı SCHema (sema): biçim, sekil

T Okunuş ve Yazılış:

T + IA, IO, IU = S adventİTIA (advertisya): damarın dış tabakası articulaTİO (artikulasyo): eklem spaTİUm (spasyum): aralık, boşluk

TH Okunuş ve Yazılış:

TH = T THorax (toraks): göğüs ureTHra (uretra): idrar yolu

X Okunuş ve Yazılış:

X = KS thraX (toraks): göğüs larynX (larinks): gırtlak pharynX (farinks): yutak

Y Okunuş ve Yazılış:

Y = I thYmus (timus): göğüs boslugu bezi hYpodermis (hipodermis): deri altı sYstem(a) (sistem): sistem
Latince harflerin yazılış ve okunuşları için sayfa 19'daki Tablo 1.1'e bakınız.

TIP TERİMLERİNİN YAPISI: KÖKLER VE EKLER

Temelde bir terim (3) üç kısımdan oluşabilir:

1. **ÖN EK:** Kökün önüne eklenerek anlam değişikliği yapar.
Epi |kardily|ak
2. **KÖK:** Terimin ana bölümünü oluşturur.
Kardi |y|ak
3. **SON EK:** Kökün sonuna eklenerek anlam değişikliği yapar.
Kardily| **ak**
Ancak, genelde bu birimlerin arasında bir kaynaşma harfi bulunur
4. **KAYNASMA HARFI:** İki kök bir veya en fazla iki harf ile birleşir. Bu harf, çoğunlukla "o", bir kökü veya öneki ya da soneki bir diğer köke de bağlayabilir.

Önekler

Numaralarla ilgili önekler ve renkler ile ilgili önekler için Tablo 1.2 ve Tablo 1.3'ebakınız.

Olumsuzluk veren ön ekler için Tablo 1.4'e bakınız.

Yön belirten ön ekler ve büyüklük/Derece belirten ön ekler için Tablo 1.5 ve 1.6'ya bakınız.

Zaman ve yön gösteren ön ekler için sayfa 23'teki Tablo 1.7'ye bakınız.

Duyu organları, sinir sistemi, üriner sistem, dolaşım sistemi, solunum sistemi, sindirim sistemi ve hareket sistemi için kullanılan kökler için Tablo 1.8 ve 1. 14 arasındaki tablolara bakınız.

Hastalıklara ait, cerrahi işlemler, tanısal işlemler, isimleştiren, sıfatlaştıran, ilişkin olma durumunu gösteren ve diğer son eklerle Tablo 1.15 il 1.21 arasındaki tablolara bakınız.

Tip terimlerinde çeşitli kısaltmalar yer almaktadır.

Bunun için sayfa 32 Tablo 1.22'ye bakınız.

SORU CEVAP

SORU:

Dilin bilimsel tanımı kim tarafından ortaya atılmıştır?

CEVAP:

Dilin bilimsel tanımı, ancak 20. yüzyılın başlarında Kıta Avrupası yapısalcılarının İsviçreli dil bilimci Ferdinand de Saussure'ün, dil ve iletişimin temel taşı olarak kabul edilen sözcüğü tanımlaması çabasıyla ortaya atılmıştır.

SORU:

Sözcükler temelde nasıl ortaya çıkmaktadır?

CEVAP:

Sözcük temelde, bir kavramla bir ses imgesinin birbirine bağlanmasından doğar; yani düşüncenin, ya da başka bir

deyişle zihinsel tasarımın, iletişim için somutlaştırılması amacıyla ses ile ilintilendirilmesinden ortaya çıkar.

SORU:

Dil biliminin çekirdeğinde bulunan ve günümüzde kuramsal dil bilimine ait olan temel alt alanlar nelerdir?

CEVAP:

Dil biliminin çekirdeğinde bulunan ve günümüzde kuramsal dil bilimine ait olan temel alt alanlar sırasıyla aşağıda verilmiştir:

1. Ses bilgisi ve Ses bilimi (Phonetics and Phonology)
2. Biçim bilimi (Morfology)
3. Gösterge bilimi (Semiotics)
4. Sözcük bilimi (Lexicology)
5. Terim bilimi (Terminology)
6. Anlam bilimi (Semantics)
7. Köken bilimi (Etymology)
7. Edim bilimi (Pragmatics)
8. Söz dizimi (Syntax)

SORU:

Dil biliminin mesleklerle yönelik uygulamalı alt alanları nelerdir?

CEVAP:

Dil biliminin kuramsal olduğu gibi mesleklerle yönelik bir dizi uygulamalı alt

alanları da vardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

1. Sözlük bilimi (Lexicography)
2. Nöro dil bilimi (Neurolinguistics)
3. Psiko dil bilimi (Psycholinguistics)
4. Bilişsel dil bilimi (Cognitive Linguistics)
5. Klinik dil bilimi (Clinical Linguistics)
6. Adli dil bilimi (Forensic Linguistics)
7. Toplum dil bilimi (Sociolinguistics)
8. Derlem dil bilimi (Corpus Linguistics)
9. Bilgisayarlı dil bilimi (Computational Linguistics)

SORU:

Terim sözlük bilimi nedir?

CEVAP:

Terim sözlük biliminde, belli bir bilim dalına özgü terimler toplanır, sistematikleştirilir ve kullanıma sunulur. terim sözlük bilimi terimsel sözlüklerin oluşumu, birbirine olan farklılıkları, terimbankaları, ölçünleştirme v.s. ile ilgili konuları uygulamalı olarak incelemektedir.

SORU:

Terim nedir?

CEVAP:

Terim bir veya birden fazla sözcükten, tamlamadan (örneğin *(tur) bilgisayar*) veya simge gibi değişik öğelerden oluşabilir. Terimler, kavramlar hakkında konuşulurken kullanılan sembollerdir. ISO/R 1087-1969'a göre terim "bir kavram için kullanılan sesli veya yazılı olarak (yani harfler vasıtasıyla) ifade edilen semboldür. Terimler tek bir sözcükten oluşabileceği gibi bir tamlamadan da oluşabilir". ISO 1087-1990'a göre ise terimler "bilimsel dile ya da teknik dile (ÖD'ye) özgü tanımlanmış bir kavramın dilisel ifadesidir".

SORU:

Terimler nitelik bakımından hangi özellikleri taşımalıdır?

CEVAP:

TIP TERİMLERİ

Terimler nitelik bakımından:

1. *Saydam*,
 2. *Salkımlı (düzenli, sistematik)*,
 3. *Tutarlı (eşanlamlısız)*,
 4. *Bağılamsız/biricik (tekanlamlı ve tekadlı)*,
 5. *Elverişli (ekonomik)*,
 6. *Yerel ve*
 7. *Güncel*
- olmalıdırlar.

SORU:

Salkımlı terim nedir?

CEVAP:

Terimleri bir düzen ilişkisi içinde oluşturmak bir bilim dalına özgü kavramların birbirlerine olan ilişkisini de yansıtır. Salkımlılık, yeni oluşturulan terimlerin var olan terimler ile kavram ve terim sistemleri bakımından uyumluluğunu gerektirir. Böylece, ilişkili oldukları terimler ile yapısal anlamda türdeşlik (paralellik) sağlamış olurlar.

SORU:

Tutarlı terim nedir?

CEVAP:

Bir terimin *tutarlı* olabilmesi için, var ise eş anlamlılarının ortadan kaldırılması, henüz daha yok ise eş anlamlılarının hiç oluşturulmaması, ya da oluşumunun engellenmesi gerekir. Böylece, terimler *tekadlılık* niteliği taşır hale getirilebilir.

SORU:

Gelişmekte olan birçok ülkenin yetersiz bilimsel ve teknik terim varlığı ile ilgili olarak terim bilimcilerin görevi nedir?

CEVAP:

Gelişmekte olan birçok ülkenin (ve belki de dilin) bilimsel ve teknik terim varlığı yetersiz kalmaktadır. Ulusal benlik ile dil arasında çok sıkı bir bağ olduğundan terim bilimcilerin görevi, bu sorunu şu iki yöntem ile çözmektir:

1. Başka bir dilden terim ödünç almak, yani ödünçlemek (örneğin *televizyon, radyo, lazer, anestezi* gibi) veya ödünç çeviriler yapmak yerine, yeni terimler oluşturarak ulusal dilin özelliklerini korumak.

2. Bir dilin bilimsel dilini ve teknik terim varlığını başka bir dilin boyunduruğundan kurtarmak için yabancı terimlerden arıtmak.

SORU:

Bilim dilini *ölçünleştirme* ne şekilde gerçekleşmektedir?

CEVAP:

Bilim dilini *ölçünleştirme*, yani *standartlaştırma*, şu şekilde gerçekleşir:

1. Kullanılması yeğlenen terimler seçilir,
2. Söz konusu terimlerin sistematik oluşumu sağlanır ve
3. Yeğlenen terimlerin ulusal, uluslararası ve profesyonel *ölçünler (standartlar)* gereği yaygınlaştırılması sağlanır.

SORU:

Türk Dil Devriminin aşamaları nelerdir?

CEVAP:

Bilindiği gibi, *Türk Dil Devrimi* üç aşamalı bir devrimdir ve *Atatürk*'ün gerçekleştirebildiği son devrim olma niteliğine sahiptir. Yazı Devrimi ile başlayan (1), halkın

konuşma ve yazma dilinin özleştirilmesi ve sadeleştirilmesi ile devam eden (2), sonunda bu çalışmaların bilim ve sanat diline yansması sağlanan (3) bir devrimdir bu.

SORU:

"arteriAE", "CAEcum", "anAEmia" terimlerinin Türkçe okunuş ve yazılış kuralları nasıldır?

CEVAP:

Okunuş ve Yazılış: AE = E
arteriAE (arteriye): atardamar
CAEcum (sekum): kör bağırsak
anAEmia (anemi): kansızlık

SORU:

"AUris", "AUtolysis", "AUto" terimlerinin Türkçe okunuş ve yazılış kuralları nasıldır?

CEVAP:

Okunuş ve Yazılış: AU = AV / O
AUris (avris): kulak
AUtolysis (otoliz): hücrenin kendi kendini eritmesi
AUto (oto): otomatik

SORU:

"OEosophagus", "nEUron", "OEdem", "EUphoria" terimlerinin Türkçe okunuş ve yazılışları nasıldır?

CEVAP:

Okunuş ve Yazılış: OE = Ö / EU = Ö
OEosophagus (ösofagus): yemek borusu
nEUron (nöron): sinir hücresi
OEdem(a) (ödem): sıvı toplanması
EUphoria (öfori): zindelik hissi

SORU:

Kaynaşma harfi nedir?

CEVAP:

İki kök bir veya en fazla iki harf ile birleşir. Bu harf, çoğunlukla "o", bir kökü veya ön eki ya da son eki bir diğer köke de bağlayabilir.

Kardi|y|ak

Kardi|y|o|grafi

SORU:

Numaralar ile ilgili "prim/i-", "multi-", "diplo" ve "quadri" ön eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

prim/i- = ilk
multi- = çok
diplo- = iki kat, duble
quadri- = dört, dördlü

SORU:

Yön belirten "ab-", "ad-", "dia-" ve "per-" ön eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

ab- = uzaklaşmak
ad- = yaklaşmak
dia- = bir şeyden geçerek
per- = bir şeyden geçerek

SORU:

Büyüklik/Derece ile ilgili "pan-", "izo-", "neo-" ve "psödo-" ön eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

pan- = hepsi

TIP TERİMLERİ

izo- = aynı, benzer

neo- = yeni

psödo- = yalancı, sahte, gerçek olmayan

SORU:

Zaman ve yön gösteren "dextr/o-", "sinistr/a-", "bradi-" ve "taşi-" ön eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

dextr/o- = sağ

sinistr/a- = sol

bradi- = yavaş

taşi- = hızlı

SORU:

Hareket sistemine ait "osteosit", "artralji", "kondri", "miyalji" köklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

osteosit = kemik hücresi

artralji = eklem ağrısı

kondr, kondri = kıkırdak

miyalji = kas ağrısı

SORU:

Sindirim sistemine ait "farink", "enterit" ve "yeyun" köklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

farink, faringo = boğaz, yutak

enterit = ince bağırsak iltihabı

yeyun, yeyuno, yeyunum = boş bağırsak / ince bağırsağın ikinci kısmı

SORU:

Dolaşım sistemine ait "kardiyalji", "vasodilasyon", "lyenit" ve "lökositoz" köklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

kardiyalji = kalp bölgesinde hissedilen ağrı, kalp ağrısı

vasodilasyon = kan damarlarının genişlemesi

lyenit = dalak iltihabı

lökositoz = kanda akyuvarların artması

SORU:

Sinir sistemine ait "serebr", "ensefalit", "miyelosit" ve "meningoraji" köklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

serebr, serebro = beyin

ensefalit = beyin yangısı

miyelosit = ilik hücresi

meningoraji = beyin ve omurilik zarlarının içine kanama olması

SORU:

Duyu organlarına ait "okül", "dermatoplasti", "odyo", "naso" ve "rinoraji" köklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

okül, okülo = göz

dermatoplasti = derinin onarılma ameliyatı

odyo = işitme, ses

nas, nasi, naso = burun

rinoraji = burun kanaması

SORU:

Hastalık ile ilgili "-malazi", "-sel", "-oma" ve "-pleji" son eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

-malazi = yumuşama

-sel = fıtıklaşma

-oma = tümör

-pleji = felç

SORU:

Tanısal işlemlere ait "-grafi", "-skopi" ve "-metri" son eklerinin Türkçe karşılığı nedir?

CEVAP:

-grafi = görüntüleme

-skopi = ayna tutma

-metri = ölçme

ÜNİTE 2: HAREKET SİSTEMİ VE TERİMLERİ

GİRİŞ

Hareket sistemi, vücuda şekil veren; vücudun hareket etmesini sağlayan; iç organları dış etkilere karşı koruyan ve dayanıklılık veren temel yapıdır. İnsan vücudunda hareket sistemi kemik, eklem, kas ve biraz da kıkırdak yapıdan oluşmaktadır. Kemikler, eklemler ile bağlantı oluşturacak şekilde birbirlerine bağlanır ve böylece hareket edebilir hale gelir. Ancak eklemler, kemikler arasındaki bağlantı noktalarında bulunur ve kemiklerin hareket etmesini sağlayan esas yapı ise kaslardır. Kemikleri ele alan çalışma alanına osteologia (osteoloji), yani kemik bilimi; eklemleri ele alan çalışma alanına artrologia (artroloji) yani eklem bilimi; kasları ele alan çalışma alanına ise, myologia (miyoloji) yani kas bilimi adı verilmektedir. İnsan vücudu topografik olarak bas-boyun, gövde ve taraflara ayrılarak incelenir. Bas-boyun ve gövdenin iskeleti için aksial iskelet, tarafların iskeleti için de appendiküler iskelet terimi kullanılır.

HAREKET SİSTEMİNİN ANATOMİ VE FİZYOLOJİSİ

Hareket sisteminin temel yapısı iskelet; iskeletin temel yapısı da kemik ve eklemlerden oluşur. Kemiklerin şekilleri, yaptıkları görevlere ve gövdenin genel yapı planına göre farklılık göstermektedir. Uzun kemikler, ağırlığı taşımaktan başka, kaldıraç görevini de yaparlar. Kısa kemikler az hareketli eklemler aracılığı ile birleşerek elastiki ve yaylı sütunlar ve kubbeler meydana getirirler. Yassı kemikler, önemli organları içine alan boşluklar için sağlam duvarlar yaparlar. Kemiklerin dış görünüşü üzerinde komşu organların, bilhassa kasların etkisi büyüktür. Kasların yapışma yerlerinde, çekme kuvvetinin etkisi ile kemikler üzerinde çıkıntılar ve kabartılar meydana gelir.

Kemikler

İnsan iskeleti aksial ve appendiküler iskelet olmak üzere iki kısımdan meydana gelir. İnsan vücudunda toplam 206 kemik bulunmaktadır. Ancak bu sayı sabit değildir. Yasa göre değişiklik gösterebilir. Bu kemikler şekillerine göre de sınıflandırılabilir. Buna göre:

- Uzun kemikler (ossa longa)
- Kısa kemikler (ossa brevia)

- Yassı kemikler (ossa plana)
- Düzensiz kemikler (ossa appendiculare)
- Sesamoid kemikler (ossa sesamoidea)
- Yardımcı kemikler

UZUN KEMİKLER (OSSA LONGA): Uzunlukları genişliklerine göre fazladır. Ekstremitelerde bulunurlar. Ulna, femur, tibia ve metatarsal kemikler uzun kemiklere örnek verilebilir.. Gövde kısmına diafiz, uç kısımlarına epifiz denir.

KISA KEMİKLER: Kalınlık, uzunluk ve enleri az çok birbirine yakın kemiklerdir. El ve ayakta çok sayıdadır.

YASSI KEMİKLER: Costae, sternum, scapulae ve cranium kemikleri bu gruba girer. Genellikle ince ve kıvrık bir tabaka halindedirler.

DÜZENSİZ KEMİKLER: Yukarıdaki sınıflandırmanın hiçbirine uymayan, düzensiz şekillidirler. Bazı kafatası kemikleri, vertebralar ve os coxae bu gruba girer.

SESAMOİD KEMİKLER: El ve ayakta tendo veya eklem kapsülü içine gömülmüş kısa tip kemiklere susamsı (sesamoid) kemikler denir.

YARDIMCI KEMİKLER: Bunlar her insanda bulunmayabilirler. Kısa ve yassı tipte olabilirler. Bu tip kemikler radiogramlarda kırıklarla karıştırılabildiği için klinik önem taşırırlar.

Appendicular İskelet (Scaleton Appendiculare)

Appendiküler iskelet başlığı altında gövde iskeletine bağlanmış üst ve alt tarafların iskeletini oluşturan kemikler incelenir.

OSSA MEMBRİ SUPERİORİS (ÜST TARAF KEMİKLERİ): Vücudun en hareketli, dinamik ve esnek bölümü olan üst tarafların kemikleri iki grup halinde ele alınmaktadır. Üst tarafları göğüs iskeletine bağlayan kemikler ÜST TARAF KAVŞAĞI

KEMİKLERİ, serbest hareketli üst taraf kemikleri de SERBEST ÜST TARAF KEMİKLERİ başlığı altında incelenir. Appendiküler iskeleti oluşturan 126 kemiğin 64'ü üst taraf kemiklerine aittir. Bir taraf kavsak kemikleri 2, serbest hareketli kemikler ise 30 tanedir.

ÜST TARAF KAVŞAĞI KEMİKLERİ: Göğüs kavşağı olarak adlandırılan üst taraf kavşağı kemikleri, scapula (kürek kemiği) ve clavicula (köprücük kemiği) isimli iki kemikten (iki taraf için 4 kemik) oluşur. SCAPULA (KÜREK KEMİĞİ), göğüs kafesinin arka yüzüne oturmuş, triangular, yassı bir kemiktir. CLAVÍCULA (KÖPRÜCÜK KEMİĞİ), acromion ile sternum (göğüs kemiği) arasında horizontale yakın olarak yerleşmiş bir kemik olup, bütün uzunluğunca deri altında palpe edilebilir. Köprücük kemiği, vücut kemiklerinin en yüzeyel yerleşimli olanı, en kolay kırılabileni ve kemikleşmesi ilk başlayanıdır.

SERBEST ÜST TARAF KEMİKLERİ: Brachium (kol), antebrachium (ön kol) ve el (manus) kemikleri bu başlık altında incelenir. HUMERUS (KOL KEMİĞİ), üst

tarafın en büyük kemiği olup tipik bir uzun kemik yapısındadır. Dirsek ile el bileği arasındaki üst ekstremité bölümüne ANTEBRACHIUM (ÖN KOL) denir. Ön kol iskeleti radius ve ulna olarak adlandırılan iki kemik tarafından oluşturulur. RADİUS (DÖNER KEMİK) , ön kolun dış yan tarafında yer alan, ulnaya göre daha kısa bir kemiktir. Üst ve alt iki uç ile bir gövdeden ibarettir. ULNA (DİRSEK KEMİĞİ), ön kol iskeletinin iç yanını oluşturan ulna, radiustan daha uzun bir kemiktir. Üst ve alt iki uç ile bir gövdeden ibarettir.

EL KEMİKLERİ (OSSA MANUS): Toplam 27 kemikten oluşan ossa manus (el kemikleri) üç grupta ele alınır. Bunlar, ossa carpi (el bileği kemikleri) 8 adet; el tarak kemikleri (ossa metacarpi) 5 adet; ossa digitorum manus. phalanges (el parmak kemikleri) 14 adet minyatür kemikten oluşmaktadır.

OSSA MEMBRİ İNFERİORİS (ALT TARAF KEMİKLERİ): Alt taraf, gövdenin en alt bölümü olan pelvisin iki yanına tutunmuş sağ ve sol olmak üzere çift ve simetrik iki sütun halindedir. Alt taraf, yapılarındaki kalın, güçlü kemikler, eklemler ve kaslar yardımı ile vücudun bütün ağırlığını taşıma, dik durma ve mekânda yer değiştirme görevlerini üstlenmiştir.

ALT TARAF KAVŞAĞI KEMİKLERİ: Kalça kemeri olarak da adlandırılan alt taraf kavşağında, üç kemiğin birleşmesi ile oluşmuş tek bir kemik (os coxae) bulunur. Sağ sol iki os coxae, alt tarafı aksial iskeletin en alt bölümüne bağlar. OS COXAE (KALÇA KEMİĞİ), geniş, irregüler şekilde, yassı kemik karakterinde bir kemiktir. OS İLİİ (İLİYE KEMİĞİ), kalça kemiğinin en büyük ve kanat şeklindeki üst bölümü olup, üst taraf kemiklerinden scapulaya benzer. OS PUBİS (ÇATI KEMİĞİ) , kalça kemiğinin ön-alt bölümünü oluşturan os pubis üst taraf kemiklerinden claviculaya uyar. OS İSC-Hİİ (OTURAK KEMİĞİ) , kalça kemiğinin arka-alt bölümünü oluşturan L şeklinde bir kemiktir.

SERBEST ALT TARAF KEMİKLERİ: Femur (uyluk), crus (bacak) ve ossa pedis (ayak) kemikleri bu başlık altında incelenir. Bir taraf uyluk iskeletinde 1, bacak iskeletinde 2, ayak iskeletinde ise 26 kemik bulunur. OS FEMORİS (UYLUK KEMİĞİ), uyluk iskeletini yapan vücudumuzun en uzun, en kalın ve en sağlam kemiğidir. Bu güçlü kemik, vücudun desteklenmesi yanında diz ve kalça eklemi yolu ile mobilitesinde de rol oynar. Normal yürüme, koşma ve atlama sonucu kendisine ulaşan güçten daha fazla basınca dayanabilir. PATELLA (DİZKAPAGI KEMİĞİ), vücudumuzdaki sesamoid kemiklerin en büyüğü olup diz ekleminin ön bölümünde, m.quadriceps femorisin kirişi içinde bulunur. OSSA CRURİS (BACAK KEMİKLERİ) ,dizden ayak bileğine

kadar olan alt taraf bölümü bacak (crus) olarak adlandırılır. Ön kolda olduğu gibi bacak iskeletinde de biri iç yanda (tibiakaval kemik), diğeri dış yanda (Fibula-Kamis kemik) olmak üzere iki kemik bulunur. TİBİA , bacağın iç yanında yer alan üst ucu daha kalın, yaklaşık os femoris uzunluğunda boru kemiklerdendir. Tibia, vücut ağırlığına destek olduğu gibi, bu ağırlığı ayak bileği eklemi (Art. talocruralis) yolu ile os femoris üzerinden talusa aktarır. Fibula bacak iskeletinin dış tarafında yer alan iki ucu kalınlaşmış uzun, ince bir kemiktir. Üst ucu ile tibianın dış kondiline bağlanan fibula diz eklemine katılmaz. Bu nedenle vücut ağırlığını taşımada çok az fonksiyona sahiptir. AYAK KEMİKLERİ, insan vücudunun ağırlığını taşıma ve destekli hareketleri sağlama görevini üstlenmiş olan ayaklarımız bu fonksiyonları en ideal şekilde yapabilecek bir kemik iskelete sahiptir. Toplam 26 kemikten oluşan ayak kemikleri (Ossa pedis) üç kemik grubundan oluşmaktadır.

PELVİS (LEĞEN KEMİĞİ): Esas çatısı iki os coxae, os sacrum ve os coccyx'in eklemleşmesi ile oluşmuş kemik, kas ve bağlardan yapılmış huni şeklindeki gövde bölümüne pelvis denir.

AKSİYAL İSKELET: Aksiyal iskelet başlığı altında, gövde ve basboyun iskeletini oluşturan kemikler (omurga, göğüs kemikleri ve kafatası) incelenir.

COLUMNA VERTEBRALİS (OMURGA SÜTUNU): Omurga, kafatası tabanından başlayıp, boyun ve bütün gövde boyunca uzanan longitudinal bir kemik kolondur. Omurga, yekpare bir kemik sütun olmaktan ziyade yetişkinde 26 adet bağımsız kemiğin birleşmesi ile oluşan "S" şeklinde esnek bir kolondur. Omurganın oluşumuna katılan her bir bağımsız kemiğe "vertebra" (omur) adı verilmektedir. Omurganın, bulunduğu vücut bölümlerine göre omur sayıları aşağıda verilmiştir. Bunlar

- Vertebrae cervicales (Boyun) C 7 adet
- Vertebrae thoracicae (Göğüs) T 12 adet
- Vertebrae lumbales (Bel) L 5 adet
- Os sacrum (Sağrı) S I adet (Yetişkinde birleşip kaynaşmış)
- Coccyx, os coccygealis (Kuyruk) I adet (Yetişkinde birleşip kaynaşmış)

OSSA İORACİS (GÖĞÜS KEMİKLERİ): Göğüs kemikleri, göğüs kafesinin (thorax) oluşumuna katılan kaburgalar (costae), göğüs kemiği (sternum) ve göğüs omurlarını (thoracic vertebrae) içerir. KABURGALAR, göğüs boşluğu içinde yer almış kalp, akciğerler ve birçok büyük damarın en ideal şekilde çalışması ve korunması için oluşan göğüs kafesinin (cavum thoracis) büyük bölümünü meydana getiren uzun, ince, çok az burulmuş, eğri

kemiklerdir. GÖĞÜS KEMİĞİ, göğüs ön duvarının orta bölümünü oluşturan, hançer şeklinde, uzun ve spongiöz bir kemiktir. Sternum, önde orta hatta sadece deri, deri altı dokusu ve periost ile örtülmüştür.

CRANIUM (KAFATASI): İnsan vücudunun, en üst pozisyondaki beyin ve duyu organlarını taşıyan bölümü caput (bas) olarak adlandırılır. İşitme kemikçikleri ve dil kemiği hariç toplam 22 kemikten oluşan bas iskeletine cranium (kafatası) denir. Bütün omurgalılarda kafatasının neurocranium ve splanchnocranium olmak üzere iki bölümü vardır. Neurocranium, beyinin yerleştiği cavum craniyi çevreleyen (kabaca saçlı deri altında kalan kısım) kafatası bölümüdür. Basta saçlı deri dışında kalan bölüm yüz (facies) olarak adlandırılır.

Splanchnocranium yüz iskeletini oluşturan kafatası bölümüdür. OSSA CRANIİ (KAFATASI

KEMİKLERİ): Neurocranium kemikleri, 8 kemikten oluşmaktadır. Bunlar; OS FRONTALE (ALIN KEMİĞİ), kafatasının ön üst bölümünde yer almış, orbitanın (göz yuvaları) üst bölümü ile alnın şekillenmesini sağlayan, sıg bir şapkayı andıran bir kemiktir. OS PARIETALE (ÇEPER KEMİK), neurocraniumun yan duvarları ve tavanının büyük bir bölümünü oluşturan çift kemiktir. OS OCCİPİTALE (ARD KAFA KEMİĞİ) , kafatasının arka bölümünü oluşturan tek kemiktir. OS TEMPORALE (SAKAK KEMİĞİ), neurocraniumun tabanı ve yan duvarlarının oluşumuna katılan çift kemiklerdendir. OS TEMPORALE kitlesi içinde işitme ve denge organını taşıması yanında bazı damar ve sinirlerin geçişine imkân sağlaması nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir. OS SPHENOIDALE (TEMEL KEMİK), kafatasını oluşturan kemiklerin birçoğu ile eklem yapan sphenoid kemik, basis cranii (kafatası tabanı)'nin ortasında bulunur. OS ETHMOİDALE (KALBUR KEMİK), ethmoid kemik neurocranium oluşumuna katılan tek kemiklerden biri olup, burun boşluğunun tavanı, dış yan duvarları, burun bölmesi ile sag-sol orbitaların iç yan duvarlarının oluşumuna katılır.

SPLANCHNOCRANIUM KEMİKLERİ (YÜZ KEMİKLERİ): OS MAXİLLA (ÜSTÇENE KEMİĞİ) , yüz kemikleri arasında anahtar rol üstlenmiş bir çift kemiktir. Her bir maxilla, diğer maxilla ile birleştiği gibi, os nasale, os zygomaticum, concha nasalis inferior ve os palatinum ile eklemleşir. Maksilla ağız boşluğunun tavanı, orbitanın tabanı, burun boşluğunun tabanı ve dış yan duvarının oluşumuna katılır. İçinde, paranazal sinüslerin en büyüğü olan sinus maxillaris bulunur. OS ZYGOMATICUM (ELMACIK KEMİĞİ), kafatasının en güçlü

kemiklerinden biri olup orbitanın altı bölümünde yer almaktadır. OS LACRİMİALE (GÖZYAŞI KEMİĞİ), orbitanın iç yan duvarında, maxillanın proc. frontalisinin arkasında yer alan; sağda ve solda iki tane bulunan; ince bir kemiktir. OS NASALE (BURUN KEMİĞİ), çift, yassı küçük kemikler olup, maksillaların proc. frontalislerinin arasında yer alır. OS PALATİNUM (DAMAK KEMİĞİ), maxillalar ve sphenoid kemiğin pyterigoid çıkıntıları arasında yer alan L şeklinde bir çift kemiktir. CONCHA NASALİS İNFERİOR, burun boşluğunun dış yan duvarında yer alan, alt conchanın oluşumunu sağlayan ayrı bir kemiktir. MANDİBULA (ALTÇENE KEMİĞİ), mandibula yüz iskeletini oluşturan kemiklerin en büyüğü ve en sağlamı olup bas iskeletinin de tek hareketli (işitme; kemikçikleri ile dil kemiği hariç tutulmuştur) kemiğidir. OS HYOİDEUM (DİL KEMİĞİ), gırtlığın üst kısmında, dil kökünün aşağısında yer alan, U şeklinde küçük bir kemiktir.

Eklemler

Kemiklerin birbirleri ile olan bağlantılarına eklem veya "articulatio" (art.) denir. Eklemler iskeletin çeşitli kemiklerini birbirine bağlayan fonksiyonel bağlantılardır ve hareket sisteminin en önemli elemanlarından biridir. Eklemler hareket kabiliyetlerine göre üç şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlar:

OYNAR EKLEM (DİARTHROSİS): Bu eklemlerin oynama dereceleri fazladır. Kemik uçları kol, diz, dirsek, kalça eklemde olduğu gibi birbiri üzerinde iyice oynarlar. Synovial eklemde eklem yüzleri ayrı ayrı hiyalin kıkırdak ile kaplanmış. Eklem kapsülü eklem çevresini sarar.

Yarı Oynar Eklem (Amphiarthrosis): Bu tip eklemlerde kemiklerin uçları kıkırdak ile örtülmüş ve bunlar da birbirlerine fibröz bir bağ örgüsü ile bağlanmışlardır. Omurgada vetebralar arası bağlantılar ve pubis hizasındaki bağlantılar bu şekildedir. Bu tip eklemlere "SYMPHİSİS" ismi de verilir.

Oynamaz Eklem (Synarthrosis): Bu tip eklemde kemikler birbirlerine hiç kımıldamayacak şekilde bağlanmışlardır. EKLEM YÜZLERİ, kemik uçlarının eklem boşluğuna bakan yüzleridir. Eklem yüzleri hiyalin kıkırdak örgüsü ile örtülmüştür. EKLEM KAPSÜLÜ, fibro elastik bağ dokusundan yapılmış bir mahfazadır. Bu mahfaza bir-biri üzerinde oynayan kemik uçlarını dışarıdan kapatır, bu suretle kapalı bir eklem boşluğu meydana gelir. EKLEM BOŞLUĞU, eklem kapsülü ile eklem yüzleri arasında kalan boşluğa verilen addır. Bu boşlukta kemik yüzlerinin birbiri üzerinde kolayca hareket etmesini sağlayan "synovia" ismi verilen saydam bir sıvı

bulunur. EKLEM BAĞLARI, kapsülün dış tarafında eklemi sağlamlaştıran bağ dokulardır. Bu bağlar eklemi oluşturan kemiklere tutunur ve eklem sabit durmasını sağlarlar.

Kas

Hareket sisteminin temel yapılarından bir diğeri kaslardır. İnsan vücut ağırlığının % 40-50'si kaslardan oluşmuştur. Kas dokusu kasılma yapabilen bir dokudur. Kas kemik bütünlüğü kirşlerle sağlanır. Kas hücreleri birleşerek, kas liflerini ve kas lifleri de kasları oluşturur. Kasların arasında sayısız kan damarı ve sinirler bulunur. Kas, sinirlerin uyarıları ile kasılabilen ve gevşeyen özel bir yapıya sahiptir. Kasların üzeri kalın bir zarla örtülüdür. Buna " KAS ZARI " denir. Kas lifini oluşturan hücreye ise, " MYOBLAST " adı verilir. Birçok myoblastın kaynaşmasıyla lifler ve daha sonra da myofibriller ortaya çıkmaktadır. Hücreleri genellikle ince uzun şekillidir ve kas lifi olarak tanımlanır.

Vücudun çeşitli eklemlerinde, organlarında bulunan bağlara ise, " LİGAMENT" denir. Kemikleri bir ara da tutan bu sert bağ dokudur.

Kas dokusu 3 ana yapıdan oluşur. Bunlar; kas lifi, zengin kapiller ağı ve fibroblast, kollajen lif ve elastik liflerin yer aldığı bağ dokusudur. Kaslara yardımcı yapılar; fascia, kirş, kas kılıfları ve bazı yerlerde içi sıvı dolu olan boşluklardır. Bursa synovialis adı verilen bu yapılar, kirşlerin fonksiyonlarını kolaylaştırıcı ve onları koruyucu olarak oluşmuşlardır.

Yapısal ve fonksiyonel özelliklerine göre 3 tür kas vardır. Bunlar:

İSKELET KASI (ÇİZGİLİ KAS): Çizgili kaslar, bir ya da daha fazla sayıda sinire sahiptir. Sinir, kasa geldiğinde kasla temas ederek nöromüsküler bağlantı ya da motor son plak adını verdiğimiz bir yapıyı oluşturur. Bu yapının görevi uyarıyı kasa aktararak kasılmadaki olayları başlatmaktır.

KALP KASI: Organizmada ritmik ve otomatik kasılmalar yapan bir çizgili kas türü olan kalp, "miyokard" adı verilen kalp kas tabakasında ve kalbe yakın büyük damarların duvarında yerleşik bir dokudur.

DÜZ KAS: Organizmada geniş yayılma gösteren dokulardan biri de düz kaslardır. Bulunduğu yerler arasında sindirim sistemi, solunum sistemi, üriner ve genital sistemler, damarlar, deri ve göz sayılabilir. Düz kaslar genellikle içi boşluklu organlarda görülmektedir. Bağırsakların kas tabakasını oluşturan düz kaslar sinirden fakirdir ve daha çok hücrelerarası bağlantılarla kasılmalarını gerçekleştirirler ve visseral düz kaslar olarak adlandırılırlar. Bu tür kaslar yavaş ve uzun sürelerde kasılma yapmaktadırlar. Dolayısıyla daha az enerji harcarlar.

Kaslar çalışma biçimi bakımından iki gruba ayrılır. Bunlar:

İSTEMLİ ÇALIŞAN KASLAR: Bu kasların çalışması kişinin isteğine bağlıdır, istendiği zaman ve istenilen biçimde hareket ettirilmesi mümkündür. Kol, bacak, bas, boyun, parmak, göz kapağı kasları isteğimizle çalışan istemli kaslardır. İstemli kaslar genellikle çizgili kas grubu kaslardır. Kalp kası bu genelin dışında bir istisnadır.

İSTEMSİZ ÇALIŞAN KASLAR: Bu kasların çalışması, kişinin isteğine bağlı değildir. Mide, bağırsak, solunum organları, kan damarları, kalp ve diğer organlarımızın çoğunda bu kaslar bulunurlar. İstemsiz çalışan kaslar genellikle düz kaslar olmakla beraber kalp kası bu konuda istisnadır. Kasların vücutta bir takım görevleri vardır. Bunlar:

- İskelet ile birlikte vücuda şekil vermek.
- Vücut ve organların hareketini düzenlemek.
- Soluk alıp vermeye yardımcı olmak.

Gövde kasları: Gövde kasları, gövde iskeleti omurgaların oluşturduğu vertebral kolon, kaburgalar ve önde göğüs kemiği (sternum) tarafından oluşmuş bir bütün olarak karşımıza çıkar. Gövde kaslarına, daha aşağıda pelvis katılır. Gövde üzerinde yer alan pek çok kas, birbirleri ile fonksiyonel bir zincir ilişkisi oluşturarak, bütünlük içerisinde hareketler ortaya koyarlar. Gövde kasları:

- Göğüs bölümü kasları
- Karın bölümü kasları
- Diaphragma
- Sırt bölümü kasları
- Baş ve boyun bölümü kasları
- Taraf kasları

Göğüs Bölümü Kasları: Bu bölüm içinde yer alan kaslar yüzeysel ve derin kaslardır.

Karın Bölümü Kasları: Göğüs boşluğunun duvarlarını oluşturan iskelet elemanlarına karşılık, karın boşluğunun duvarlarını kaslar, kirişler ve aponevrotik örtüler oluşturur. Karın kasları, sırt kasları ile birlikte fonksiyonel bir zincir oluştururlar. Böylece, birlikte ve aynı zamanda çalıştıklarında, pelvis (kalça) ve bacaklar sabit kalmak şartıyla, gövdeyi istenen tarafa çevirebilirler.

Diaphragma: Göğüs ve karın boşluklarını birbirlerinden ayıran kas yapılı bir bölmedir. Konkav tarafı karın boşluğuna bakmak üzere, tabanı yukarıda yer alan bir yapı gösterir. Görevi solunum hareketleri sırasında kaburgaların yukarıya doğru kaldırılması ile göğüs kafesinin genişlemesini sağlamaktır.

Sırt Bölümü Kasları: Bu bölüm iki tabaka halindeki bir kas grubundan oluşur. Yüzeysel grup, özellikle üst ekstremitelere uzanır ve ekstremiteler hareketleri ile solunuma yardımcı olur. Derin grubu oluşturan kaslar

ise, gerçek sırt kaslarıdır ve küçük kaslar halinde omurganın her iki yanındaki boşlukları doldurmuşlardır. Gövdenin dik olarak durmasını sağlayan esas kaslar bunlardır.

Baş Bölümü Kasları: Baş bölümünde üç ayrı kas grubu vardır. Bunlar, MİMİK KASLAR, BASIN NEUROCRANIUM BÖLÜMÜNDE BULUNAN KASLAR VE ÇİĞNEME KASLARIDIR. Mimik kaslar, yüzün ve basın ilgili yerlerindeki derinin hareketleri ile görevlidirler. Başın neurocranium bölümünde bulunan kaslar daha çok alın, ard kafa ve kulak kısımlarında yoğunlaşmıştır.

Boyun Bölümü Kasları: Bu bölümün kasları boyun önyan ve boyun arka bölümü olarak iki grup halinde incelenebilir.

Taraf Kasları: Taraf kasları, üst ve alt taraf olarak iki ana bölümde ele alınır.

HAREKET SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN TIBBİ TERİM ÖGELERİ

Hareket sistemine ait terimler yukarıda da değinildiği gibi, hareket sistemine dayalı çalışan ortopedi, fizik tedavi, nöroloji, nöroşirurji gibi klinikler ve rehabilitasyon ünitelerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Hareket sisteminde yer alan tıbbi terimlere ait kökler sayfa 48'de Tablo 2.1'de verilmiştir.

Hareket sisteminde yer alan tıbbi terimlere ait önekler ve sonekler Tabla 2.2 ve 2.3'te verilmiştir.

Hareket Sisteminde Yaygın Kullanılan Anatomi Terimleri

Bu bölümde hareket sistemi içinde bilinmesi gereken tıbbi terimler anatomik terimler adı altında Tablo 2.4'te alfabetik sıra ile yazılış, okunuş ve tanımları ile birlikte verilmektedir.

Hareket Sisteminde Yaygın Kullanılan Semptomlara ve Patolojiye Ait Tıbbi Terimler

Bu bölümde hareket sistemi içinde bilinmesi gereken tıbbi terimlerden semptomlara ve patolojiye ait Tablo 2.5'te alfabetik sıra ile yazılış, okunuş ve tanımları ile birlikte verilmektedir.

Hareket Sisteminde Yaygın Kullanılan Tanısal Terimler

Bu bölümde hareket sistemi içinde bilinmesi gereken tanısal tıbbi terimler Tablo 2.6'da alfabetik sıra ile yazılış, okunuş ve tanımları ile birlikte verilmektedir.

Hareket Sisteminde Yaygın Kullanılan Ameliyatlara İlişkin Terimler

Bu bölümde hareket sistemi içinde bilinmesi gereken tıbbi terimler ameliyatlara ilişkin tıbbi terimler Tablo 2.7'de alfabetik sıra ile yazılış, okunuş ve tanımları ile birlikte verilmektedir.

SORU CEVAP

SORU:

İnsan iskeleti kaç kısımdan meydana gelmektedir?

CEVAP:

İnsan iskeleti aksial ve appendiküler iskelet olmak üzere iki kısımdan meydana gelir. Baş-boyun ve gövdenin iskeleti için aksial iskelet, tarafların iskeleti için de appendiküler iskelet terimi kullanılır.

SORU:

Kemikler şekillerine göre nasıl sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

İnsan vücudunda toplam 206 kemik bulunmaktadır. Ancak bu sayı sabit değildir. Yaşa göre değişiklik gösterebilir. Bu kemikler şekillerine göre de sınıflandırılabilir. Buna göre:

- Uzun kemikler (ossa longa)
- Kısa kemikler (ossa brevia)
- Yassı kemikler (ossa plana)
- Düzensiz kemikler (ossa irregulare)
- Sesamoid kemikler (ossa sesamoidea)
- Yardımcı kemikler

SORU:

Kemik dokusu hangi maddelerden oluşmaktadır?

CEVAP:

Kemik dokusunun % 33'ünü organik ve % 67'sini anorganik maddeler oluşturmaktadır. Anorganik maddelerin % 86'sını kalsiyum fosfat, % 10'unu kalsiyum karbonat, %1,5'ini magnezyum fosfat, % 0,5'ini kalsiyum florid ve kalsiyum klorit ve % 2'sini alkali tuzlar yaparlar. Kemikğin sertliğini anorganik maddeler, elastikiyetini de organik maddeler sağlar.

SORU:

Ossa manus (El kemikleri) hangi grup kemikler tarafından oluşturulmaktadır?

CEVAP:

Toplam 27 kemikten oluşan ossa manus (el kemikleri) üç grupta ele alınır. Bunlar, ossa carpi (el bileği kemikleri) 8 adet; ossa metacarpi (el tarak kemikleri) 5 adet; ossa digitorum manus, phalanges (el parmak kemikleri) 14 adet minyatür kemikten oluşmaktadır.

SORU:

Serbest alt taraf kemikleri başlığı altında incelenen kemikler nelerdir?

CEVAP:

Serbest alt taraf kemikleri: Femur (uyluk), crus (bacak) ve ossa pedis (ayak) kemikleri bu başlık altında incelenir.

SORU:

Omurga nedir?

CEVAP:

Omurga, kafatası tabanından başlayıp, boyun ve bütün gövde boyunca uzanan longitudinal bir kemik kolondur. Omurga, yekpare bir kemik sütun olmaktan ziyade yetişkinde 26 adet bağımsız kemiğin birleşmesi ile oluşan "S" şeklinde esnek bir kolondur.

SORU:

Omurganın bulunduğu vücut bölümlerine göre omur sayıları nasıldır?

CEVAP:

Omurganın bulunduğu vücut bölümlerine göre omur sayıları aşağıda verilmiştir. Bunlar:

- Vertebrae cervicales (boyun) C 7 adet
- Vertebrae thoracicae (göğüs) T 12 adet
- Vertebrae lumbales (bel) L 5 adet
- Os sacrum (sağrı) S I adet (yetişkinde birleşip kaynaşmış)
- Coccyx, os coccygealis (Kuyruk) I adet (Yetişkinde birleşip kaynaşmış)

SORU:

Os temporale nedir?

CEVAP:

Os temporale (şakak kemiği), neurocraniumun tabanı ve yan duvarlarının oluşumuna katılan çift kemiklerdendir. Os temporale kitlesi içinde işitme ve denge organını taşıması yanında bazı damar ve sinirlerin geçişine imkân sağlaması nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir.

SORU:

Os palatinum nedir?

CEVAP:

Os palatinum (damak kemiği), maxillalar ve sphenoid kemiğin pyterigoid çıkıntıları arasında yer alan L şeklinde bir çift kemiktir.

SORU:

Eklem nedir?

CEVAP:

Kemiklerin birbirleri ile olan bağlantılarına eklem veya "articulatio" denir.

SORU:

Eklem nelerden oluşmaktadır?

CEVAP:

Bir eklem; eklem yüzü, eklem kapsülü, eklem boşluğu ve eklem bağlarından oluşmaktadır.

SORU:

Hareket kabiliyetlerine göre eklemler nasıl sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

Eklemler hareket kabiliyetlerine göre üç şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlar:

Oynar eklem (diarthrosis): Bu eklemlerin oynama dereceleri fazladır. Kemik uçları kol, diz, dirsek, kalça ekleminde olduğu gibi birbiri üzerinde iyice oynarlar. Vücuttaki eklemlerin çoğunluğu bu gruptandır. Synovial eklemden eklem yüzleri ayrı ayrı hyalin kıkırdak ile kaplanmıştır. Eklem kapsülü eklem çevresini sarar. Vücudumuzun yer değiştirme ve çeşitli parçalarının durum değiştirmelerine imkân veren bu eklemler, "diarthros" adı verilen oynayan eklemlerdir.

Yarı oynar eklem (amphiarthrosis): Bu tip eklemlerde kemiklerin uçları kıkırdak ile örtülmüş ve bunlar da birbirlerine fibröz bir bağ örgüsü ile bağlanmışlardır. Omurgada vertebralar arası bağlantılar ve pubis hizasındaki bağlantılar bu şekildedir. Bu tip eklemlere "symphysis" ismi de verilir.

Oynamaz eklem (synarthrosis): Bu tip eklemden kemikler birbirlerine hiç kımıldamayacak şekilde bağlanmışlardır.

SORU:

myoblast nedir?

CEVAP:

Kas lifini oluşturan hücreye, "myoblast" adı verilir.

SORU:

Hangi ana yapılar kas dokusunu oluşturmaktadır?

CEVAP:

Kas dokusu 3 ana yapıdan oluşur. Bunlar; kas lifi, zengin kapiller ağı ve fibroblast, kollajen lif ve elastik liflerin yer aldığı bağ dokusudur.

SORU:

Yapısal ve fonksiyonel özelliklerine göre kas türleri nelerdir?

CEVAP:

Yapısal ve fonksiyonel özelliklerine göre 3 tür kas vardır. Bunlar:

İskelet kası (çizgili kas): Çizgili kaslar, bir ya da daha fazla sayıda sinire sahiptir. Sinir, kasa geldiğinde kasla temas ederek nöromüsküler bağlantı ya da motor son plak adını verdiğimiz bir yapıyı oluşturur. Bu yapının görevi uyarıyı kasa aktararak kasılmadaki olayları başlatmaktır.

Kalp kası: Organizmada ritmik ve otomatik kasılmalar yapan bir çizgili kas türü olan kalp, "miyokard" adı verilen kalp kas tabakasında ve kalbe yakın büyük damarların duvarında yerleşik bir dokudur.

Düz kas: Organizmada geniş yayılma gösteren dokulardan biri de düz kaslardır. Bulunduğu yerler arasında sindirim sistemi, Hareket sistemi, üriner ve genital sistemler, damarlar, deri ve göz sayılabilir. Düz kaslar genellikle içi boşluklu organlarda görülmektedir.

SORU:

Kasların vücuttaki görevleri nelerdir?

CEVAP:

Kasların vücutta bir takım görevleri vardır. Bunlar:

- İskelet ile birlikte vücuda şekil vermek.
- Vücut ve organların hareketini düzenlemek.
- Soluk alıp vermeye yardımcı olmak.

SORU:

Gövde kasları nelerdir?

CEVAP:

Gövde kasları:

- Göğüs bölümü kasları
- Karın bölümü kasları
- Diaphragma
- Sırt bölümü

kasları

- Baş ve boyun bölümü kasları

- Taraf kasları

SORU:

Hareket sisteminde yer alan "Articul/o", "Carp/o", "Cervic/o" ve "Lumb/o" tıbbi terimlerine ait köklerin Türkçe karşılıkları nedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yer alan "Articul/o", "Carp/o", "Cervic/o" ve "Lumb/o" tıbbi terimlerine ait kökler:

Articul/o (artikulo): eklem

Carp/o (karpo): bilek

Cervic/o (serviko): boyun

Lumb/o (lumbo): sırt ve bel

SORU:

Hareket sisteminde yer alan "Maxill/o", "Myel/o", "Phren/o" ve "Thorac/o" tıbbi terimlerine ait köklerin Türkçe karşılıkları nedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yer alan "Maxill/o", "Myel/o", "Phren/o" ve "Thorac/o" tıbbi terimlerine ait kökler:

Maxill/o (maksillo): üst çene kemiği

Myel/o (miyelo): kemik iliği

Phren/o (freno): diyafram

Thorac/o (torako): göğüs

SORU:

Hareket sisteminde yer alan "A-", "Endo-", "Epi-", "Infra-", "Inter-" ve "Sub-" tıbbi terimleri ne ifade etmektedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yer alan "A-", "Endo-", "Epi-", "Infra-", "Inter-" ve "Sub-" tıbbi terimler:

A-(a): yokluk, yetersizlik, olumsuzluk

Endo- (endo): iç

Epi- (epi): üstünde

Infra- (infra): aşağıda

Inter- (inter): arasında

Sub- (sub): altında

SORU:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan "Ab-duct-or", "Ad-duct-or", "Cervic-al" ve "Front-al" anatomik terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan "Ab-duct-or", "Ad-duct-or", "Cervic-al" ve "Front-al" anatomik terimler: Ab-duct-or (abduktör): Dışa doğru uzaklaştıran, çeken kas; bir bölgeyi median hattın uzaklaştıran kas kütlesi.

Ad-duct-or (adduktör): Orta hatta yaklaştıran kas kütlesi.

Cervic-al (servikal): Boyun ile ilgili.

Front-al (frontal): Alın kemiği ile ilgili, frontal kemik

SORU:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Osteo-blast", "Osteo-cyte", "Peri-oste-um" ve "Zygomat-ic" anatomik terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Osteo-blast", "Osteo-cyte", "Peri-oste-um" ve "Zygomat-ic" anatomik terimler:

Osteo-blast (osteoblast) Olgunlaşmamış, gelişmemiş kemik hücresi.

Osteo-cyte (osteosit): Kemik hücresi.

Peri-oste-um (periosteum): Kemik zarı.

Zygomat-ic (zigomatik): Elmacık kemiği ile ilgili.

SORU:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Arthr-algia", "A-ton-ic", "Dys-trophy" ve "Lumbo-dyne" semptomlarına ve patolojilerine ait tıbbi terimler ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Arthr-algia", "A-ton-ic", "Dys-trophy" ve "Lumbo-dyne" semptomlarına ve patolojilerine ait tıbbi terimler:

Arthr-algia (artralji): Eklem ağrısı.

A-ton-ic (atonik): Gevşemiş, tonüsünü yitirmiş, doğal gerilimini yitirmiş kas.

Dys-trophy (distrofi): Anormal gelişme.

Lumbo-dyne (lumbodini): Sırt ve bel ağrısı

SORU:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Arthro-desis", "Carp-ectomy", "Fasci-ectomy" ve "Teno-desis" ameliyatlara ilişkin terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Hareket sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Arthro-desis", "Carp-ectomy", "Fasci-ectomy" ve "Teno-desis" ameliyatlara ilişkin terimler:

Arthro-desis (artrodez): Eklem cerrahi olarak tespit edilmesi.

Carp-ectomy (karpektomi): Bilek kemiğinin cerrahi olarak kesilip çıkarılması.

Fasci-ectomy (fasyektomi): Cerrahi yolla bir fasiyanın kesilip çıkarılması.

Teno-desis (tenodez): Bir kemiğe tendonun cerrahi yolla bağlanması.

ÜNİTE 3: SOLUNUM SİSTEMİ VE DOLAŞIM SİSTEMİ TERİMLERİ

GİRİŞ

Solunum sistemi hayatın en temel fonksiyonunu gerçekleştiren; dokuların ihtiyacı olan oksijenden zengin kan için vücuda oksijen temin eden ve dokulardaki fazla karbondioksiti vücut dışına atan hayati bir sistemdir. Sistemin en önemli görevi dokulardaki gaz alışverişi olan solunum sisteminin bununla birlikte organizmanın pH ve sıcaklığının düzenlenme görevleri de vardır. Ayrıca solunum ile dışarıya ısıtılmış ve nemlendirilmiş hava verilmesi, sıcaklık ve su buharı kaybına da yol açmaktadır. Solunum sistemi aynı zamanda larenks aracılığıyla hava akışını düzenleyerek konuşabilmeyi sağlar. Hava, içinde bulunan oksijeni vermek ve karbondioksiti almak üzere sürekli olarak akciğerlere girip çıkmak zorundadır. Bu da soluk alma ve soluk vermeyle sağlanır. Hava alınmasına soluk alma (inspiration-inspirasyon), verilmesine soluk verme (expiration-ekspirasyon) denir.

Organizmada kan dolaşımını sağlayan, kalp ve damarlardan oluşan sisteme dolaşım (kardiyovasküler) sistemi denilmektedir. Dolaşım sistemi içinde kalp, arter, ven ve kapiller (kılcal) damarlar yer almaktadır. Kalp bir pompa gibi çalışan damarlara kan pompalayarak; hücre, doku ve organlara kanın ulaşmasını sağlar. Kalbin pompa gücü ile damar sistemi içine fırlattığı kan, önce arterlere sonra kapiller damarlara oradan da venlere geçerek tekrar kalbe döner.

Dolaşım sisteminin temel fonksiyonu, kanın, damar sistemi içinde belli bir basınç altında dolaşmasını

sağlamaktır. Kan dolaşımı ile hücrelerin iç ortamdan madde alış verişi, beslenmesi, onarımı ve hormonların dağılımı gibi olaylar gerçekleşmektedir. Dolaşım sistemi aynı zamanda vücut ısısını ve pH dengesini sağlamakla da görevlidir.

SOLUNUM SİSTEMİNİN ANATOMİ VE FİZYOLOJİSİ

Solunum sistemi burun, ağız, farenks, larenks, trakea, akciğerler ve içindeki bronşlar, bronşoller ve alveollerden oluşur. Hava sırasıyla bu yapıları geçerek alveollere ulaşır. Solunum sisteminin larenksten sonraki bölümleri iki büyük yapıya ayrılır. Bunlar, hava yolları ve alveollerdir. Hava yolları trakeadan başlar ve dallanarak akciğerlerin içine doğru ilerler. Dallanmalar sırasında tüplerin çapları giderek daralır, boyları kısalır ve alveol adı verilen kapalı keselerde sonlanır. Trakeadan sonraki ilk dallanan yapılar bronş, bronşlardan sonraki daha dar çaplı yapılara da bronşiyol adı verilir. Havanın larenksi geçmesi sırasında, larenkste bulunan ses tellerinin titreşimi ile sesler oluşmaktadır. Gerek akciğerlerde gerekse hücre düzeyinde gaz alışverişi difüzyon ile olmaktadır. Akciğerlerde venlere ait kapiller ağ içinde yer alan karbondioksit alveol içine verilirken alveollerde yer alan oksijen arterlere ait kapiller damarlar aracılığı ile kana geçmektedir.

Solunum sisteminin en büyük organı akciğerlerdir. Göğüs kafesi içinde sağda ve solda birer tane olmak üzere iki akciğer bulunmaktadır.

İnspirasyon aktif bir olaydır ve ancak bazı kasların kasılması ile yapılmaktadır. Diyafragmanın kasılması ile göğüs kafesi genişler, bunu akciğerlerin genişlemesi ve akciğer içi basıncın düşmesi takip eder. Bütün bu olayların sonucunda dışarıdaki hava akciğerlere doğru çekilir. Normal inspirasyonu takip eden ekspirasyon tamamen pasif bir olaydır. Ancak zorlamalı ekspirasyon, karın kasları gibi bazı kasların kasılması ile yapılmaktadır. Normal solunum hızı ortalama bir yetişkin için dakikada 12-16 olarak kabul edilmektedir. Solunum sayısı çocuklarda yetişkinlerden daha hızlıdır. Metabolizmanın hızlanması ile oksijen gereksiniminin artması, karbondioksit birikmesi ve pH azalması (asidoz) solunum hızını artırır; pH'nın artması (alkaloz) ise solunum sayısını düşürür.

İç solunum, hücre düzeyinde meydana gelen gaz alışverişinin gerçekleştiği solunumdur. Hücre bünyesinde oksijen ve karbondioksit alışverişine, yani biyolojik yanma olayına iç solunum denir. Biyolojik yanma olayı, organizmalardaki asıl solunum fonksiyonudur. Hücrelerde bütün hayatsal olayların sürmesi için gerekli enerjiyi sağlayan bu solunumdur. İç solunum, hücreye gelen enerji yüklü bileşiklerin,

özellikle karbonhidrat ve yağların biyolojik yanması ve yüklü oldukları enerjinin hayat olayları için serbest bir hale sokulması demektir. Dış solunum, akciğerler yoluyla havadan oksijenin alınarak kana verilmesi ve kandaki karbondioksitin yine akciğerler aracılığıyla dışarı atılması şeklinde gerçekleşen solunumdur.

SOLUNUM SİSTEMİ İLE İLGİLİ ORGANLAR

Solunum sistemi ile ilgili organlar sırası ile burun, burun boşluğu, farenks, larenks, trakea, bronşlar ve akciğerler olarak sıralanabilir. Solunuma yardım eden organlar ise diyafram ve kaburgalar arası kaslardır. Burun (Rhis; Nose) ve Burun Boşluğu (Nasal Cavities): Burun, anatomik olarak, yüz üzerinde alında üst dudak arasında bulunan, dışa çıkıntılı, iki delikli koku alma ve solunum organıdır. Burun boşluğu iki delikle dışarı açılır. Bu deliklere diğer taraftan da yutağa bağlanır. Burnun içerisinde mukus tabakası, kılcıl damarlar ve kıllar bulunmaktadır. Burnun iç kısmının tüylü ve nemli oluşu sayesinde dışarıdan alınan hava nemlendirilir ve temizlenir. Kılcıl damarlar sayesinde hava ısıtılır. Koku almaçları ve duyu sinirleri burun boşluğunun üst kısmında bulunur. Bir kokunun burun tarafından algılanabilmesi için mukus içerisinde çözünmüş olması gerekir. Burun boşluğu (nasal cavity-nazal boşluk), yüzün ortasında burnun arkasında ve üstünde bulunan hava ile dolu, büyük bir boşluktur.

- Farenks (Yutak-Pharynx): Farenks, sindirim kanalının, ağız ve burun boşluğunun arkasında yer alan bölümdür. Yutak, birçok organizmada hem sindirim sisteminin hem de solunum sisteminin parçasıdır. Hem havanın hem de besinin yutağın içinden geçmesinden dolayı, bağdokudan oluşan bir kapak, yutma sırasında soluk borusunun girişini kapatarak besinin buraya kaçmasını önler. İnsanlarda,• bronş daha kalın, kısa ve diktir. Sol bronş ise kalbe komşu olması nedeniyle daha ince, uzun ve yataydır. Bronşlar akciğerde ince dalcıklara ayrılırlar.
- Akciğerler (Lungs, Pulmo): Akciğerler, kan ile hava arasındaki gaz alışverişinin yapıldığı solunum sistemi organıdır. Göğüs boşluğunda sağ ve solda iki tane olan akciğerler mediastinum adı verilen bir bölme ile birbirlerinden ayrılmaktadır. Sağ akciğer üç, sol akciğer iki lobludur. Her bir lob kendi içinde bronkopulmonal segmentlere ayrılmaktadır. Her segmental bronkus ve bu bronkusu izleyen arter akciğerin belirli bir alanında bronşiyal dal, bronkulus, terminal bronkulus, alveolar kanal, alveol ve damarlarla birlikte bir bronkopulmonal segmenti meydana getirir.

Plevra, akciğerin dış yüzü ile diyafragmanın üst yüzünü arasız örten seröz bir zardır. İç ve dış iki yaprağı arasında plevra boşluğu adı altında nemli ve kaygan boşluk vardır. Böylece, akciğerin solunum sırasında şişip küçülmesi kolaylıkla sağlanmış olur.

SOLUNUM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN TIBBİ TERİM ÖGELERİ

yutak konuşmada da etkilidir. Farenks üç bölümden oluşur. Bu bölümler:

- Nazofarenks: burun boşluğunun arkasında kalan kısımdır.
- Orofarenks: yutağın ağız boşluğunun arkasında kalan kısmıdır.
- Laringofarenks (hipofarenks), yutağın larenks ve özefagusa açılan kısmıdır.
- Gırtlak (Larenks-Larynx): Larenks, boynun ön tarafında, 3 ve 6. servikal omur hizasında, farenks'in altında, trakea'nın üstünde yer alan; hava iletimi ve ses çıkarmada temel görevi olan; kıkırdak, zar, bağ ve kas karışımı üst solunum yolu organıdır. Larenks üç tek (thyroid, cricoid ve epiglottic cartilage) ve üç çift kıkırdaktan meydana gelmektedir. Tyroid Cartilage üzerinde boğazın ön-üstünde yer alan adem elması (laryngeal prominence) adı verilen bir çıkıntı bulunmaktadır.
- Trakea: Trakea (Trachea-nefes, soluk borusu), vücutta solunan havanın geçtiği, boynun ön tarafında yer alan, yutaktan sonra gelen boru şeklinde bir organdır. Arka duvarı zardan, diğer duvarları yarım halka biçiminde üst üste dizilmiş kıkırdak parçaları, kas ve zardan yapıldır. Havanın boğazdan akciğerlere geçişini sağlar. Soluk borusunun üst tarafı biraz genişleyerek ses tellerinin bulunduğu gırtlak oluşturur. Lokmalar yutulurken gırtlak kapağı soluk borusunu kapatır. Soluk borusunun içini örten mukoza hava ile gelen küçük yabancı cisimlerin dışarıya atılması için, titrek tüylü hücrelerle döşelidir.
- Bronşlar (Bronchi): Soluk borusu ikinci kaburga hizasında ikiye ayrılarak bronşları oluşturur. Bronşlar, soluk borusunun yapısındadırlar. Her biri bir akciğere girer, sağ

TIP TERİMLERİ

Adenoid/o (adenoido): Bezler

Alveol/o (alveolo): hava kesecikleri, alveoller

Bronchi/o; bronch/o (bronkio; bronko): bronş

Bronchiol/o (bronkiolo): küçük bronşlar, bronşiol

Laryng/o (laringo): larenks, gırtlak

Lob/o (lobo): lob

Muc/o (muko): mukus, sümük, balgam

Nas/o (nazo): burun

Ox/o (okso): oksijen

Pector/o (pektoro): göğüs

Pharyng/o (faringo): farenks, yutak

Phren/o (freno): diyafragma

Pleur/a; pleur/o (plevro; plevra): plevra, plevral boşluk

Pneumon/o; pulmon/o (pnomono; pulmono): akciğerler

Pneumat/o;pneum/o (pnomato; pnomo): hava, solunum, akciğerler

Rhin/o (rino): burun

Sinus/o (sinuso): sinüsler

Spir/o (spiro): solunum

Steth /o (steto): göğüs

Thorac/o (torako): göğüs

Tonsill/o (tonsillo): bademcikler

Trache/o (trakeo): trakea, soluk borusu

SOLUNUM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN ANATOMİK TERİMLER

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...

TIP TERİMLERİ

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Alveol-ar (alveolar)	Alveol ile ilgili.
Endo-trach-eal (endotrakeal)	Soluk borusunun içi ile ilgili.
Laryng-eal (larengeal)	Larenks ile ilgili.
Lob-ar (lobar)	Akciğerin lobları ile ilgili.
Naso-lacrym-al (nazolakrimal)	Burun ve gözyaşı ile ilgili.
Naso-pharyng-eal (nazofarengeal)	Burun ve farenks ile ilgili.
Oro-pharyng-eal (orofarengeal)	Ağız ve farenks ile ilgili.
Oto-rhino-laryng-eal (otorinolarengeal)	Kulak, burun ve larenks ile ilgili.
Oto-rhino-laryng-o-logy (otorinolaringoloji)	Kulak, burun ve larenks ile ilgili hastalıklarla ilgilenen bilim dalı.
Pector-al (pektoral)	Göğüs ile ilgili.
Pharyngo-gloss-al (farengoglossal)	Dil ve farenks ile ilgili.
Phren-ic (frenik)	Diyafragma ile ilgili.
Pneumat-ic (pnömatik)	Hava veya solunum ile ilgili.
Pulmon-ary (pulmonari)	Akciğerler ile ilgili.
Tonsill-ar (tonsillar)	Bademciklerle ilgili.
Trache-o-esophag-eal (trakeoözefagal)	Yemek borusu ve soluk borusu ile ilgili.

SOLUNUM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN TANISAL VE PATOLOJİK TERİMLER

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

TIP TERİMLERİ

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Alveol-itis (alveolit)	Alveollerin enfeksiyonu.
An-ox-ia (anoksi)	Oksijensiz kalma.
A-phon-ia (afoni)	Ses kaybı.
A-pnea (apne)	Solunumun durması.
Brady-pnea (bradipne)	Solunumun normalden yavaş olması.
Bronchi-ectasis (bronşiyektaz)	Bronşların ve bronşiyollerin genişlemesi (dilatasyon) ile karakterize ilerleyici kronik bir hastalık.
Bronchiol-itis (bronşiyolit)	Bronşiyollerin enfeksiyonu.
Bronch-itis (bronşit)	Bronşların enfeksiyonu.
Broncho-spasm (bronkospazm)	Bronşlarda ani ve istemsiz kasılma.
Dys-phon-ia (disfoni)	Konuşmada zorluk.
Dys-pnea (dispne)	Sıkıntılı, zor solunum.
Eu-pnea (öpne)	Normal solunum.
Hemo-ptysis (hemoptizi)	Kan tükürme.
Hemo-thorax (hemotoraks)	Göğüs boşluğunda kan bulunması.
Hydro-thorax (hidrotoraks)	Göğüs boşluğunda sıvı bulunması.
Hyper-capn-ia (hiperkapni)	Kanda yoğun miktarda karbondioksit bulunması.
Hyper-pnea (hiperpne)	Solunumun normalden hızlı olması.
Hypo-capn-ia (hipokapni)	Kanda az miktarda karbondioksit bulunması.
Hypo-ox-ia (hipoksi)	Oksijen yetersizliği.
Laryng-o-spasm (laringospazm)	Larenkste ani ve istemsiz kasılma.
Laryng-o-trache-o-bronch-itis (Laringotrakeobronşit)	Larenks trakea ve bronşlarda enfeksiyon. Krup olarak da bilinir.
Oligo-pnea (oliopnea)	Akciğerlere daha az hava girişine neden olan solunum sayısındaki azalma.
Ortho-pnea (ortopne)	Yalnızca oturur pozisyonda solunum yapabilme.
Pan-sinus-itis (pansinüzit)	Yüzdeki bir çok sinusun aynı anda inflamasyonu.
Phreno-plegia (frenopleji)	Diyafragma kasının felç durumu.
Pleur-algia (plevralji)	Plevrada ağrı.

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

TIP TERİMLERİ

Pneumo-coni-osis (pnömokonyoz)	Atmosferde uçan katı partiküllerin (kömür, silisyum, çimento, demir, v.b) solunmasıyla akciğerlere (bronşlara) yapışıp meydana getirdikleri değişikliklere ya da hastalıklara verilen ad.
Pneumon-ia (pnömoni)	Akciğer enfeksiyonu. Pneumonitis olarak da bilinir.
Pneumo-rrhagia (pnömoraji)	Akciğer kanaması.
Pneumo-pleur-itis (pnömoplevrit)	Plevra ve akciğerin enfeksiyonu.
Pneumo-thorax (pnömotoraks)	Plevral boşlukta hava toplanması.
Pyo-thorax (piyotoraks)	Plevral boşlukta irin toplanması.
Rhin-itis (rinit)	Burun içindeki sümüksü dokunun enfeksiyonu, nezle.
Rhino-rrhea (rinore)	Burun akıntısı.
Tachy-pnea (taşıpne)	Solunumun normalden hızlı olması.
Thoraco-dynia (torakodini)	Göğüs ağrısı.
Tonsill-itis (tonsillit)	Bademciklerin iltihabı.

SOLUNUM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN AMELİYATLARA İLİŞKİN TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Aden-oid-ectomy (adenoidektomi)	Bezin cerrahi olarak kesip çıkarılması.
Lob-ectomy (lobektomi)	Akciğerin bir lobunun cerrahi olarak kesip çıkarılması.
Phreno-tomy (frenotomi)	Diyafragma kasının cerrahi olarak kesilmesi.
Pleura-centesis (plevrasentez)	Plevral boşluktaki sıvının cerrahi girişimle alınması.
Pneumon-ectomy (pnömonektomi)	Bir akciğerin kesilip çıkarılması.
Rhino-plasty (rinoplasti)	Burun plastik ameliyatı.
Sinuso-tomy (sinüsotomi)	Yüzdeki bir sinusun cerrahi yolla kesilip açılması.
Thoraco-plasty (torakoplasti)	Göğüs plastik ameliyatı.
Thoraco-tomy (torakotomi)	Toraks çeperinin cerrahi yolla açılması.
Tonsill-ectomy (tonsillektomi)	Bademciklerin cerrahi olarak kesilip çıkarılması.
Tonsillo-tome (tonsilotom)	Tonsilleri (bademcikleri) kesmeye yarayan alet
Tracheo-stomy (trakeostomi)	Trakeadan solunum sağlayabilmek için yapılan cerrahi girişim.
Tracheo-tomy (trakeotomi)	Trakeanın cerrahi olarak kesilmesi.

SOLUNUM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN TEŞHİS VE TEDAVİYE İLİŞKİN TERİMLER

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

TIP TERİMLERİ

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Broncho-dilat-or (bronkodilatör)	Bronkospazmı gidermek ve bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı.
Broncho-graphy (bronkografi)	Opak bir sıvı enjekte edilerek bronş dallarının bir kısmının radiografik muayenesi.
Broncho-scopy (bronkoscopi)	Ağızdan sokulan bir tüp (bronkoskop) ya da fibroskop aracılığı ile bronş boşluklarının incelenmesi.
Muco-lytic (mukolitik)	Öksürerek akciğerlerdeki balgamın atılmasını sağlayan ilaçların genel adı.
Pulmon-ary angio-graphy (pulmoner anjiyografi)	Radyoopak bir madde enjekte ettikten sonra akciğerde yer alan damarların radyografisinin çekilmesi.
Spiro-meter (spirometre)	Solunum hareketleriyle oluşan hava hacmini ve ventilatuar debinin ölçülmesinde kullanılan alet.
Spiro-metry (spirometri)	Solunum hareketleriyle oluşan hava hacmini ve ventilatuar debinin ölçülmesi.
Stetho-scope (steteskop)	Vücuttan (özellikle toraks) çıkan seslerin dinlenmesi için kullanılan aygıt.

DOLAŞIM SİSTEMİNİN ANATOMİ VE FİZYOLOJİSİ

Dolaşım sistemi içinde kalp, arter, ven ve kapiller damarların yer aldığı dolaşım sistemidir. Kalp bir pompa gibi çalışarak kanı damarlara gönderirken, kan arter ve venler aracılığıyla vücudun dokularına, kapiller damarlar aracılığıyla da en uç noktalara kadar taşınır. Arterler aracılığıyla taşınan oksijenden zengin kan dokuların beslenmesini sağlarken, hücrelerde açığa çıkan metebolizma artıkları ve karbondioksit venler aracılığıyla kalbe ve oradan da akciğerlere iletilirler. Kan damarlarda basınç sayesinde dolaşabilmektedir. Kan basıncı genel anlamda kanın damar duvarına yapmış olduğu basınç olarak tanımlanmaktadır. Arteriyel damar sistemi içinde kalbin kasılıp gevşemesi sırasında kasılma esnasında (sistol döneminde) en yüksek basınç yani sistolik basınç (büyük tansiyon); gevşeme esnasında (diyastol döneminde) ise en düşük basınç; diyastolik basınç (küçük tansiyon) oluşmaktadır. Kan basıncının birimi milimetre civa (mmHg)'dır ve normal değerleri yetişkin bir bireyde sistolik için 120 mmHg, diyastolik için 80 mmHg olarak verilmektedir.

DOLAŞIM SİSTEMİ İLE İLGİLİ ORGANLAR

Kalp Dolaşım sisteminin ilk organı olan kalp dört boşluktan oluşan bir yapıya sahiptir. Üst taraaki boşluklara atrium adı verilir. Sağ üst boşluğa atrium dekster (sağ atrium), sol üst boşluğa atrium sinister (sol atrium) denilir. Kalbin alt boşluklarına ise ventrikül adı verilmektedir. Sağ alt boşluğa ventrikül dekster (sağ ventrikül) ve sol alt boşluğa ventrikül sinister (sol ventrikül) denilir. Atriumlar ventriküllere kapaklar aracılığı ile bağlıdır. Sağ atrium ile sağ ventrikül arasındaki kapak; trikuspid kapak, sol atrium ile sol ventrikül arasındaki kapak; bikuspid veya mitral kapak adını alır. Atriumlar kalbe dönen kanı kabul eden ve ventriküller içine gönderen bölmelerdir. Ventriküller ise esas pompa görevini yapan bölmeler olup kanı damar sistemi içine pompalar.

Kalbe giriş yapan damarlar atriumlarla bağlantılıdır. Sağ atriuma giren iki damar; vena cava superior ve vena cava inferior bütün vücudun venöz kanını (CO₂ konsantrasyonu artmış kan) sağ atriuma getirirler. Vena pulmonales ise akciğerlerde temizlenerek oksijenlenmiş kanı sol atriuma getirirler. Bu bilgilerden kalbin ikili bir pompa şeklinde çalıştığı anlaşılmaktadır. Sağ ventrikül karbondioksiti bol olan kanı akciğerlere, sol ventrikül ise oksijence zengin kanı bütün vücuda pompalamaktadır. Böylece organizmada her ikisi de kalpten başlayıp kalpte sonlanan iki dolaşım sistemi oluşmaktadır. Bunlardan biri sistemik dolaşım veya büyük dolaşım olup kalbin sol ventrikülünden başlayıp organizmayı dolaş- tıktan sonra sağ atriumda sonlanır. Diğer pulmoner veya küçük dolaşım olup sağ ventrikülden başlayıp, akciğerleri dolaştıktan sonra sol atriumda sonlanmaktadır. Kalp üç tabakadan oluşmaktadır. Bunlar en iç

TIP TERİMLERİ

tabaka olan endokardium, kas tabakası olan orta tabaka yani myokardium veya myokard ve en dışta kalbi saran çift yapraklı perikard yani kalp zarı tabakasıdır. Damarlar Dolaşım sisteminin kalpten sonra gelen yapısı damarlardır. Dolaşım sistemi kapsamında üç tip damar yapı vardır. Bunlar arter, ven ve kapiller damarlardır.

DOLAŞIM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN ANATOMİK TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Arter-i-ole (arteriyol)	Küçük atardamar
Cardio-logist (kardiyolojist)	Kardiyoloji alanında uzman kişi.
Cardio-logy (kardiyoloji)	Kalp ile ilgili hastalıkların tanı ve tedavisi ile ilgili çalışma alanı.
Coron-ary arteries (koroner arter)	Koroner atardamar.Taç şeklinde yerleşik, kalbin ana damarları.
Epi-cardi-al (epikardiyal)	Kalbin üst kısmına ait.
Inter-atri-al septum (interatriyal septum)	Kalbin kulakçıklarını ayıran duvar.
Inter-ventricul-ar septum (interventriküler septum)	Kalbin karıncıklarını ayıran duvar.
Myo-cardi-al (miyokardiyal)	Kalp kası ile ilgili.
Peri-cardi-um (perikardiyum)	Kalbi dıştan saran torba-zar.
Vascul-ar (vasküler)	Damar ile ilgili.
Ven-ous (venöz)	Bir vene ait.
Ven-ule (venül)	Küçük ven.

DOLAŞIM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN TANISAL TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Angio-graphy (anjiyografi)	Radyoopak bir madde enjekte ettikten sonra damarların radyografisinin çekilmesi.
Arterio-graphy (arteriyografi)	Radyoopak bir madde enjekte ettikten sonra arterlerin radyografisinin çekilmesi.
Echo-cardio-graphy (ekokardiyografi)	Ultrason yöntemiyle kalbin incelenmesi
Electrocardiography (elektrokardiyografi)	EKG. Kardiyak kasılmalara eşlik eden elektrik akımlarını incelemek için uygulanan grafik metod.

DOLAŞIM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN AMELİYATLARA İLİŞKİN TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Angio-plasty (anjiyoplasti)	Damar plastik ameliyatı.
Endo-arter-ectomy (endarterektomi)	Arter içinde tıkanıklığa yol açan trombus bölgesinde damar geçirgenliğini sağlamak için yapılan operasyon.
Valvulo-plasty (valvuloplasti)	Kapakçığın plastik cerrahi ile onarılması.

DOLAŞIM SİSTEMİNDE YAYGIN KULLANILAN PATOLOJİK TERİMLER

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...

TIP TERİMLERİ

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Angi-ectasis (anjiektaz)	Kan damarlarında genişleme.
Angio-spasm (anjiospazm)	Kan damarlarında ani ve istemsiz kasılma.
Aorto-stenosis (aortostenoz)	Aortada daralma.
A-rrhythm-ia (aritmi)	Normal kalp ritminden sapma.
Arterio-scler-osis (arteriyoskleroz)	Atar damarların yapılarında sertleşme, damarın elastikiyetini kaybetmesi.
Ather-oma (atherom)	Yağdan oluşmuş bir kitle.
Athero-scler-osis (ateroskleroz)	Atardamar yapısı içinde yağlı bir kütlenin birikmesi.
Brady-cardia (bradikardi)	Kalbin atış hızının normalden yavaş olması.
Cardio-megaly (kardiyomegali)	Kalbin normal boyutundan daha büyük olması.
Cerebro-vascular accident (serebrovasküler kaza)	Beyin damarlarında bir tıkanma ya da yırtılmaya bağlı olarak oluşan sendromlara verilen ad.
Extra-vasa-tion (ekstravazasyon)	Damar çeperinden dışarı sızan (kan, plazma, lenf).
Hyper-tention (hipertansiyon)	Kan basıncının normalden yüksek olması.
Hypo-tension (hipotansiyon)	Kan basıncının normalden düşük olması.
Myo-cardi-al ischemia (miyokardiyal iskemi)	Kalp kasının kanlanamaması.
Myo-cardio-pathy (miyokardiyopati)	Kalp kasi hastalığı.
Pan-card-itis (pankardit)	Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu.
Peri-card-itis (perikardit)	Kalbin dış tabakası (pericardium)nın enflamasyonu.

SORU CEVAP

SORU:

Solunum sistemini neler oluşturmaktadır?

CEVAP:

Solunum sistemi *burun, ağız, farenks, larenks, trakea, akciğerler ve içindeki bronşlar, bronşöller ve alveollerden* oluşur.

SORU:

Akciğerleri göğüs kafesine doğru çeken ve onların göğüs duvarından ayrılmasını engelleyen güç nedir?

CEVAP:

Akciğerleri göğüs kafesine doğru çeken ve onların göğüs duvarından ayrılmasını engelleyen güç, iki plevra yaprağı arasında bulunan sıvı ve negatif basınçtır.

SORU:

Plevra nedir?

CEVAP:

Plevra akciğerlerin üzerini çevreleyen iki yapraklı bir zarıdır. Plevranın dıştaki yaprağına *parietal plevra*, içteğine ise *visseral plevra* denilmektedir. Visseral plevra akciğerlerin üzerini çevrelerken, parietal olan göğüs duvarına yapışmıştır.

SORU:

Normal solunum hızı, ortalama bir yetişkin için dakikada ne kadardır?

CEVAP:

Normal solunum hızı, ortalama bir yetişkin için dakikada 12-16 olarak kabul edilmektedir.

SORU:

İnspirasyonun en önemli kası nedir?

CEVAP:

İnspirasyonun en önemli kası diyafragmadır.

SORU:

İç solunum nedir?

CEVAP:

İç solunum, hücre düzeyinde meydana gelen gaz alışverişinin gerçekleştiği solunumdur. Hücre bünyesinde oksijen ve karbondioksit alışverişine, yani biyolojik yanma olayına iç solunum denir. Biyolojik yanma olayı, organizmalardaki asıl solunum fonksiyonudur. Hücrelerde bütün hayatsal olayların sürmesi için gerekli enerjiyi sağlayan bu solunumdur. İç solunum, hücreye gelen enerji yüklü bileşiklerin, özellikle karbondioksit ve yağların biyolojik yanması ve yüklü oldukları enerjinin hayat olayları için serbest bir hale sokulması demektir.

SORU:

TIP TERİMLERİ

Akciğerlerde gaz alışverişi nasıl kesintisiz devam etmektedir?

CEVAP:

Her soluk alışta akciğerlere belirli bir miktar hava girer ve her soluk verişte bu havanın önemli bir kısmı dışarı çıkar. Ne kadar zorlanırsa zorlansın hava tamamen dışarı verilemez ve alveollerde bir miktar hava kalır. Bu nedenle, akciğerler hiçbir zaman havasız kalmadığından gaz alışverişi kesintisiz devam eder.

SORU:

Hangi bölümler Farenksi oluşturmaktadır?

CEVAP:

Farenks üç bölümden oluşur. Bu bölümler:

- Nazofarenks: burun boşluğunun arkasında kalan kısımdır.
- Orofarenks: yutağın ağız boşluğunun arkasında kalan kısımdır.
- Laringofarenks (hipofarenks), yutağın larenks ve özefagusu açılan kısımdır.

SORU:

Trakea nedir?

CEVAP:

Trakea (Trachea-nefes, soluk borusu), vücutta solunan havanın geçtiği, boynun ön tarafında yer alan, yutaktan sonra gelen boru şeklinde bir organdır.

SORU:

Mediastinum nedir?

CEVAP:

Göğüs boşluğunda sağ ve solda iki tane olan akciğerler mediastinum adı verilen bir bölme ile birbirlerinden ayrılmaktadır.

SORU:

Akciğerler kaç lobludur?

CEVAP:

Sağ akciğer üç, sol akciğer iki lobludur.

SORU:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Alveol/o", "Pector/o", "Rhin/o" ve "Steth/o" tıbbi terimlerine ait kökler ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Alveol/o", "Pector/o", "Rhin/o" ve "Steth/o" tıbbi terimleri:

Alveol/o (alveolo): hava kesecikleri, alveoller

Pector/o (pektoro): göğüs

Rhin/o (rino): burun

Steth/o (steto): göğüs

SORU:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "phonia", "pnea", "capnia" ve "ptysis" tıbbi terimlerine ait son ekler ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "phonia", "pnea", "capnia" ve "ptysis" tıbbi terimlerine ait son ekler:

phonia (foni): ses

pnea (pne): solunum

capnia (kapni): karbondioksit

ptysis (pitizi): tükürme

SORU:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Alveol-itis", "A-phon-ia", "Dys-pnea", "Hemo-thorax" ve "Phreno-plegia" tanısal ve patolojik terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Alveol-itis", "A-phon-ia", "Dys-pnea", "Hemo-thorax" ve "Phreno-plegia" tanısal ve patolojik terimleri:

Alveol-itis (alveolit): Alveollerin enfeksiyonu.

A-phon-ia (afoni): Ses kaybı.

Dys-pnea (dispne): Sıkıntılı, zor solunum.

Hemo-thorax (hemotoraks): Göğüs boşluğunda kan bulunması.

Phreno-plegia (frenopleji): Diyafragma kasının felç durumu.

SORU:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Lob-ectomy", "Pleura-centesis", "Sinuso-tomy" ve "Tracheo-stomy" ameliyatlara ilişkin terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Lob-ectomy", "Pleura-centesis", "Sinuso-tomy" ve "Tracheo-stomy" ameliyatlara ilişkin terimler:

Lob-ectomy (lobektomi): Akciğerin bir lobunun cerrahi olarak kesip çıkarılması.

Pleura-centesis (plevrasentez): Plevral boşluktaki sıvının cerrahi girişimle alınması.

Sinuso-tomy (sinüsotomi): Yüzdeki bir sinusun cerrahi yolla kesilip açılması.

Tracheo-stomy (trakeostomi): Trakeadan solunum sağlayabilmek için yapılan cerrahi girişim.

SORU:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Broncho-graphy", "Muco-lytic" ve "Spiro-metry" teşhis ve tedaviye ilişkin terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Solunum sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Broncho-graphy", "Muco-lytic" ve "Spiro-metry" teşhis ve tedaviye ilişkin terimler:

Broncho-graphy (bronkografi): Opak bir sıvı enjekte edilerek bronş dallarının bir kısmının radiyografik muayenesi.

Muco-lytic (mukolitik): Öksürerek akciğerlerdeki balgamin atılmasını sağlayan ilaçların genel adı.

Spiro-metry (spirometri): Solunum hareketleriyle oluşan hava hacmini ve ventilatuar debinin ölçülmesi.

SORU:

Dolaşım sistemi içinde neler yer almaktadır?

CEVAP:

Dolaşım sistemi içinde *kalp, arter, ven ve kapiller damarların* yer aldığı dolaşım sistemidir.

SORU:

Kan basıncı nedir?

CEVAP:

Kan basıncı genel anlamda kanın damar duvarına yapmış olduğu basınç olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

Hangi tabakalar kalbi oluşturmaktadır?

CEVAP:

Kalp üç tabakadan oluşmaktadır. Bunlar en iç tabaka olan *endokardium*, kas tabakası olan orta tabaka yani *myokardium* veya *myokard* ve en dışta kalbi saran çift yapraklı *perikard* yani kalp zarı tabakasıdır.

SORU:

Dolaşım sistemi kapsamında hangi damar yapılar yer almaktadır?

CEVAP:

Dolaşım sistemi kapsamında üç tip damar yapı vardır. Bunlar arter, ven ve kapiller damarlardır.

SORU:

Dolaşım sisteminde yer alan; "Atri/o", "Cardi /o", "Phleb/o", "Tensi/o" ve "Ventricul/o" tıbbi terimlerine ait kökler ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Dolaşım sisteminde yer alan; "Atri/o", "Cardi /o", "Phleb/o", "Tensi/o" ve "Ventricul/o" tıbbi terimlerine ait kökler:

Atri/o (atrio):kalbin kulakçık bölümü, atriyum

Cardi /o (kardiyo): kalp

Phleb/o (flebo):ven, toplardamar

Tensi/o (tensiyo): tansiyon

Ventricul/o (ventrikulo):kalbin karıncık bölümü, ventrikül

SORU:

Dolaşım sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Angi-ectasis", "Aorto-stenosis", "Arterio-scler-osis", "Cardio-megaly" ve "Myo-cardio-pathy" patolojik terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Dolaşım sisteminde yaygın olarak kullanılan; "Angi-ectasis", "Aorto-stenosis", "Arterio-scler-osis", "Cardio-megaly" ve "Myo-cardio-pathy" patolojik terimleri: Angi-ectasis (anjyektaz): Kan damarlarında genişleme. Aorto-stenosis (aortostenoz): Aortada daralma. Arterio-scler-osis (arteriyoskleroz): Atar damarların yapılarında sertleşme, damarın elastikiyetini kaybetmesi. Cardio-megaly (kardiyomegali): Kalbin normal boyutundan daha büyük olması.

Myo-cardio-pathy (miyokardiyopati): Kalp kası hastalığı.

ÜNİTE 4: SİNDİRİM, BOŞALTIM VE ÜREME ORGANLARI SİSTEMİ TERİMLERİ

GİRİŞ

İnsan vücudunda yer alan sistemlerin üç tanesi karın boşluğunda (abdomende) yer alır. Bunlar sindirim, boşaltım, üreme sistemlerine ait organlardır.

SİNDİRİM SİSTEMİ ORGANLARININ ANATOMİ VE FİZYOLOJİSİ

Sindirim sistemi ağız boşluğu, dil, diş, yutak, yemek borusu ile ince ve kalın bağırsakların arasında yer alan

geniş torba biçimindeki, esas sindirim yapıldığı mideden ibarettir. İnce bağırsaklar ise emilimin yapıldığı bölgedir. Bunlara ek olarak sindirim sistemi içinde tükürük bezleri, karaciğer ve pankreas bulunmaktadır.

Ağız Boşluğu (Cavum Oris): Besinlerin dişler yardımıyla parçalandığı, mekanik sindirimin yapıldığı yerdir. Ağız, ağız boşluğu, tükürük bezleri, damak, dişler ve dili kapsar. Ağızda besinleri ıslatıp yumuşatan tükürük salgısı bulunur. Tükürük salgısı içindeki enzimler karbonhidratların kimyasal sindirimini de gerçekleştirir. Tükürük salgısı günde 1500 ml kadardır.

Ağızda sindirime yardımcı olan diş, dil ve tükürük bezleridir. Dişler besinlerin küçük parçalara ayrılmasını sağlar. Dil de bu işe yardım eder. Dil ayrıca tat alma organıdır. Besinlerin ilk sindirimi ağızda başlar. Buna mekanik sindirim denir. Dişlerle besinler parçalanır ve öğütülür.

- Tükürük Bezi: Kulak altı, dilaltı ve çene altı olmak üzere üç çeşit tükürük bezi vardır. Bu bezlerde üretilen tükürük kanalı ile ağıza gelir. Tükürükte amilaz adı verilen enzim vardır. Amilaz enzimi karbonhidratların ağızda kimyasal sindirimini başlatır.
- Yutak (pharynx): Ağız, burun ve gırtlığın hemen arkasında yer alır. Gıdanın ağızdan yemek borusuna geçmesini sağlar. Sindirim sisteminin yanı sıra solunum sisteminde de yer alan bir organdır. Ayrıca östaki borusu aracılığı ile orta kulakla irtibatlanır. Yutak, ağızdan alınan besinlerin yemek borusuna iletilmesine aracılık yapar. Yutağın bir özelliği de soluk borusu ve yemek borusu arasında bir bağlantı bulundurmasıdır. Ağızdan nefes alabilmemizin nedeni budur.
- Yemek Borusu (Oesophagus): Besinin mideye geçmesini sağlayan kaslardan oluşan (musküler) bir borudur. Yemek borusu sindirimin gerçekleşmediği, gıdaların mideye nakledildiği 20-25 cm uzunluğunda bir bölümdür. Yemek borusundaki kaslar peristaltik hareket denilen bir yöntemle besinleri mideye doğru iter.
- Mide (Gaster): Yiyecekler ağızdan mideye özofagus aracılığı ile ulaşır. Yemek yeme hızı midedeki sindirim hızından çok daha fazladır. Bu nedenle mide, sindirim sisteminde depo görevi yapacak şekilde özelleşmiştir. Midede günde 2500 ml'ye yakın salgı oluşturulmaktadır. Salgıda; mukus, bikarbonat, HCl, pepsinojen ve ağızdan alınan

- B12 vitaminin emilebilmesinde önemli rol oynayan intrinsik faktör bulunur.
- Pankreas Bezi: Sindirim sistemine yardımcı bir organdır. Bütün besinlerin kimyasal sindirimini yapan enzimler buradan salgılanır. Pankreas hem sindirim enzimleri hem de hormon üreten (insülin, glukagon) bir bez olduğu için "karma bez" olarak tanımlanmaktadır.
- Karaciğer (Hepar): Karaciğer vücudumuzun metabolizma organıdır. Karaciğer pek çok metabolik ve biyokimyasal özelliğini olan bir organdır. Karaciğer, karın boşluğunun üst sağ kısmında, diyaframın (göğüs ve karnı ayıran bir kas tabakası) altında ve mide, sağ böbrek ve bağırsakların komşuluğunda yerleşik bulunmaktadır. Karaciğerin alt kısmında safra kesesi vardır. Karaciğer yaklaşık 1-2 kilogram ağırlığında olan koyu kırmızımsı-kahverengi bir organdır.
- İnce Bağırsak (İntestinum Tenue) İnce Bağırsak: Sindirimin en önemli bölgesi olup, mide ile kalın bağırsak arasında yer alır. Üç kısmı vardır; duodenum (onikiparmak bağırsağı), ince bağırsağın ilk ve en kısa kısmıdır. Mideyi jejunuma bağlayan bir tüptür. Jejunum, ince bağırsağın orta kısmıdır, duodenum ile ileum arasında bulunur. Yetişkin insanlarda boyu 2-8 metre arasında değişir. İleum, ince bağırsağın son kısmıdır. İnsanlarda yaklaşık 4 metre uzunluğundadır. İnce bağırsağa pankreas ve karaciğerden gelen enzimler dökülmektedir. Bu sayede karbonhidrat, yağ ve proteinlerin kimyasal sindirimi tamamlanmış olur. Artık en küçük parçalarına kadar ayrılan besinler kana geçebilecek hale gelmişlerdir. İnce bağırsak yüzeyindeki emici tüyler, besinleri emerek kan damarlarına aktarırlar. İnce bağırsaklar anatomik olarak mideyi kalın bağırsaklara bağlar ve üç bölgeye ayrılır. Mideye bağlı olan ilk 20 cm'lik bölüm; duodenum, geri kalan bölümler jejunum ve ileumdur. Mide ile duodenum bağlantısında pilor sfinkteri, ileum ile kalın bağırsak (kolon) birleşim yerinde ileosekal valvül bulunur. İnce bağırsaklar segmentasyon ve peristaltik olmak üzere iki tip hareket yaparlar. Ağızda kısmen sindirilmiş karbonhidratlar ile midede kısmen sindirilmiş proteinlerin ve sindirimi henüz başlamamış olan yağların sindirimini gerçekleştirmek ve tamamlamak ince barsakların görevidir.

- Kalın Bağırsak (İntestinum Craussum) Kalın bağırsak: üç bölümü vardır: Sekum veya "kör bağırsak", kalın bağırsağın ilk bölümüdür. Apandis sekumun bir uzantısıdır. Kolon, kalın bağırsak için kullanılan bir terimdir. Sekumdan rektuma kadarki kısım için kullanılır. Kendi içinde dört kısma ayrılır: çıkan kolon, transvers kolon, inen kolon ve sigmoid kolon. Rektum, kalın bağırsağın son kısmıdır. Anus, rektumun dış açıklığıdır. Kapanması sfinkter kaslarca kontrol edilir. Dışkı vücuttan anüsten geçerek atılır. Kalın bağırsaklarda su, Na⁺ ve diğer minerallerin emilmesi yapılmaktadır. Suyun hepsi ince bağırsakta emilmediği için kalın bağırsakta emilerek kana geçer. Bu bölgenin ana görevi suyun ve tuzların emilmesi artıkların atılmasıdır. Bu kısma Kalın Bağırsak denir.

BOŞALTIM (ÜRİNER) ORGANLARI SİSTEMİ TERİMLERİ

Boşaltım sistem ayrıca üriner sistem olarak da bilinir. Böbrekler, üreterler, mesane ve ürethra'dan meydana gelir. Böbrekler kanı süzer bunun sonucunda meydana gelen idrar, üreter yoluyla mesanede depolanır ve üretra ile de dışarı atılır.

- Böbrekler: Dokular arası sıvı miktarını ayarlar. İç ortamın iyon dengesini sağlar. Plazmanın osmotik basıncını dengeler. Organizmanın asitbaz dengesini sağlar. Zehirli boşaltım maddelerinin miktarını düzenleyerek homeostasinin devamlılığını sağlamaktadır. Böbreğin boyuna kesitinde dıştan içe doğru üç farklı bölge görülür, bunlar kabuk (Korteks), Öz (medülla) Bölgesi ve Havuzcuk (pelvis) bölümleridir. Her böbrekten birer idrar kanalı çıkar, bunlar aşağıda idrar kesesine bağlanır. İdrar kesesi üretra ile dışa açılır. İdrar kesi düz kastan, üretra çevresindeki kaslar ise çizgili kastan oluşmuştur. İdrar oluşum sırasında görev yapan en küçük birime nefron adı verilir. Nefron, malpighi cisimciği (glomerulus ve Bowman Kapsülü) bunu izleyen proksimal tüp, henle kulpu, distal tüp ve toplama kanallarından meydana gelmektedir. Nefronun ilk parçasına malpighi cisimciği denilmektedir. Bu cisimcik kabuk bölgesinde bulunmaktadır. Kanın temizlenmesi ve süzülmesi işlemi, kılcal damar yumağından (glomerulus) kan akışı sırasında olur.

Glomerulus yumağını Bowman Kapsülü sarar. İnsan böbreğinde idrar oluşumu 3 evredir.

1. Süzülme
2. Geri-emilme
3. Salgilama

- Üreterler (idrar borusu): Üreterler sağ ve sol tarafta birer tane olmak üzere idrarı böbreklerden idrar torbasına taşır. Üreterler peritonun arkasında uzanırlar ve karın arka duvarına yaslanarak aşağıya doğru uzanırlar. Üreterler kaslı borulardır ve bu nedenle idrarı peristaltizm hareketleri ile ileri itebilirler. Böbrek havuzundan ayrılan idrar, üreter arayıcı- lığıyla karın üst bölümünden kasıklara doğru ilerleyip mesane içine boşalır.
- Mesane: Alt üriner sistemin önemli bir bölümünü oluşturur. Mesane pelvik kavitenin duvarlarıyla birleşen konnektif doku bölgesine tutunan içi boş musküler bir organdır. Mesane yani idrar kesesi, idrarı depolayan ve istemli olarak idrarı boşaltımını yapan lümeni olan kaslı yapıda bir organdır.
- Ürethra (İdrar Kanalı): Ürethra kontinans mekanizmasında önemli rolü olan fibromusküler bir yapıdır. Sadece miksiyonda ve anormal durumlarda açılır. Mukoza ve vasküler submuköz doku üretra lümenini kapatır ve dolum fazında idrar kaçışına engel olur.

ÜREME (GENİTAL) ORGANLARI SİSTEMİ

Üreme sistemi, bir canlının üremesinde rol alan anatomik yapıların bütününe verilen bir isimdir. Üreme sistemleri canlının üreme tipine uyum sağlayacak şekilde gelişmiştir. İnsanda hem döllenme, hem de gelişme ana vücudunda olur. Döllenme ve gelişme koruma altında olduğu için yumurta az sayıda üretilir. Embriyo gelişimi ana rahminde (uterus) tamamlanır. Her türlü besin ve gaz alışverişi "plasenta" aracılığıyla embriyo ile anne kanı arasında gerçekleşir. Gelişmesini tamamlayan embriyo "doğum" ile anne vücudundan ayrılır. Erkeklerde sperm ve kadınlardaki yumurta ile döllenme olur. Üreme organları dişi ve erkek üreme organları ve bunlar da kendi aralarında iç ve dış üreme organları olarak ayrılır.

Dişi Üreme Organı:

Leğen boşluğu içine yerleşmiş iç üreme organlarını içten dışa doğru sıraladığımızda;

- Ovaryum (over) yumurtalık
- Tuba uterina (tüp)
- Uterus (rahim)
- Vagina bölümlerinden oluşur.

Kadın dış genital organlarına topluca vulva adı verilir.

Erkek Dış Üreme Organları:

- Penis
- Scrotum (Testis Torbası)

Erkek İç Üreme Organları:

- Testisler (Orchis, Er Bezleri)
- Epididymis (Epididim)
- Ductus Deferens (Vas Deferens, Sperma Kanalı)
- Ductus Ejaculatorius (Ejakulator Kanalı)
- Prostatae (Prostat)

SORU CEVAP

SORU:

Sindirim sistemi organları nelerdir?

CEVAP:

Ağız boşluğu, dil, dişler, yutak, yemek borusu ile ince ve kalın bağırsakların arasında yer alan geniş torba biçimindeki, esas hazmın yapıldığı mideden ibarettir.

SORU:

Vücutta tükürük bezleri nerelerde bulunur?

CEVAP:

Kulak altı, dilaltı ve çene altı olmak üzere üç çeşit tükürük bezi vardır.

SORU:

Mide salgısının içeriğinde neler vardır?

CEVAP:

Midede günde 2500 ml'ye yakın salgı salgılanmaktadır. Salgıda; mukus, bikarbonat, HCl, pepsinojen ve ağızdan alınan B12 vitaminin emilebilmesinde önemli rol oynayan intrinsik faktör bulunur.

SORU:

Kimus nedir?

CEVAP:

Yiyeceklerin, midede karıştırılıp, sulandırılması ve parçalanması sonucu oluşan içeriğe kimus adı verilmektedir.

SORU:

Pankreas neden karma bez olarak tanımlanır?

CEVAP:

Pankreas hem sindirim enzimleri hem de hormon üreten bir bez olduğu için "karma bez" olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

Hangi besinlerin sindirimi tamamen ince bağırsakta gerçekleşir?

CEVAP:

Sindirimi henüz başlamamış olan yağların sindirimini gerçekleştirmek ve tamamlamak ince barsakların görevidir.

SORU:

Kalın bağırsakta emilimi gerçekleşen maddeler nelerdir?

CEVAP:

Kalın bağırsaklarda su, Na⁺ ve diğer minerallerin emilmesi yapılmaktadır.

SORU:

Boşaltım sistemi organları nelerdir?

TIP TERİMLERİ

CEVAP:

Böbrekler, üreterler, mesane ve üretradan meydana gelir.

SORU:

Sağlıklı bir insan günde kaç ml idrar üretir?

CEVAP:

Sağlıklı bir insanda günde 800-2000ml idrar teşekkül eder.

SORU:

Böbreğin görevi nelerdir?

CEVAP:

- Dokular arası sıvı miktarını ayarlar.
- İç ortamın iyon dengesini sağlar.
- Plazmanın osmotik basıncını dengeler.
- Organizmanın asit-baz dengesini sağlar.
- Zehirli boşaltım maddelerinin miktarını düzenleyerek homeostasinin devamlılığını sağlamaktadır.

SORU:

İnsan böbreğinde idrar oluşum evreleri nelerdir?

CEVAP:

İnsan böbreğinde idrar oluşumu 3 evredir.

1. Süzülme
2. Geri-emilme
3. Salgılama

SORU:

Üreterin görevi nedir?

CEVAP:

Üreterler sağ ve sol tarafta birer tane olmak üzere idrarı böbreklerden idrar torbasına taşır.

SORU:

Ovariumlarda hangi hormonlar üretilir?

CEVAP:

Ovariumlar, seksüel yönden olgun bir dişi de, dişi üreme hücresi olan yumurta ile seks hormonları olan östrojen ve progesteronu üretir.

SORU:

Vajinanın uzunluğu ne kadardır?

CEVAP:

Normalde uzunluğu 8-10 cm. kadardır.

SORU:

Erkeklerde dış üreme organları nelerdir?

CEVAP:

Erkeklerde dış üreme organları penis ve testislerdir.

SORU:

Skrotumların ısı ile etkileşimlerini açıklayınız.

CEVAP:

Skrotumlar ısıya ve soğuğa karşı duyarlıdır. İçerisindeki elastik lifler sayesinde ısı ayarlaması yapabilir. Skrotum iç ısısının, testislerin normal görevlerini yapabilmesi için, vücut ısısına göre daha düşük olması gerekir. Sol skrotum sağa göre daha sarkık durur. Bu sayede iki testis yan yana gelmemiş olur. Bu durum, hem ısı kontrolü, hem de sıkışma, ezilme ve travmalardan koruma sağlar.

SORU:

Dişi üreme organları nelerdir?

CEVAP:

- Ovaryum (over) yumurtalık
- Tuba uterina (tüp)

- Uterus (rahim)

- Vagina bölümlerinden oluşur.

SORU:

Kadınlarda hangi organ erkeklerde testislerin karşılığıdır?

CEVAP:

Ovaryum, kadınlarda temel üreme organı olup erkeklerde testislerin karşılığıdır.

SORU:

Hangi dişi üreme organı gebelikte 3-6 katına çıkabilir?

CEVAP:

Uterus boyu gebelikte 3-6 katına çıkabilir.

SORU:

Mensurasyon nedir?

CEVAP:

Adet görmedir.

ÜNİTE 5: SİNİR SİSTEMİ, ENDOKRİN SİSTEM VE DUYU ORGANLARI TERİMLERİ

GİRİŞ

Mükemmel bir organizma olan insan vücudunda, hayatsal faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için bütün organların birbirleriyle uyumlu bir şekilde çalışması gerekmektedir. Sinir sistemi ve endokrin sistem; vücut içerisinde kurdukları ağ sayesinde bütün organların bir arada uyum içerisinde çalışmasını sağlayan, vücudun iç ortamından ve çevreden gelen uyarılara karşı uygun cevaplar oluşturan ve böylece vücudun homeostasis adı verilen iç ortam dengesini koruyan en karmaşık sistemleridir. Homeostasisin sağlanabilmesi için vücutta bulunan solunum, dolaşım, sindirim, boşaltım gibi sistemlerin birbirleriyle iş birliği içerisinde çalışması şarttır. Homeostasisin sağlanmasında; sinir sistemi, endokrin sistem ve duyu organları birlikte çalışırlar.

SİNİR DOKUSU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Sinir dokusunun fonksiyonel hücreler olan nöronların soma adı verilen gövde kısımları çeşitli organelleri içerir ve değişik büyüklüklerde olabilir. Nöronlar, hücre gövdesinden çıkan çok sayıda dendritik uzantılara ve bir adet de akson adı verilen uzantıya sahiptir. Dendritler, uyarıları hücre gövdesine iletirken akson, hücreden aldığı impulsları diğer hücrelere (başka bir nöron, kas hücresi, bez hücresi gibi) iletir. Sinir impulsunun bir nörondan diğerine veya başka bir hücreye geçişini sağlayan özelleşmiş bağlantı yerlerine snaps adı verilir. Snaptik bağlantılarda - iletişim sağlayan kimyasal maddeler de nörotransmitter olarak adlandırılır. Nöronlar hücre gövdelerinden çıkan uzantı sayısına göre tek kutuplu (unipolar), çift kutuplu (bipolar) veya çok kutuplu (multipolar) nöronlar olarak; işlevlerine göre de duyu (afferent), motor (eferent) ve ara nöronlar (internöron) olarak gruplandırılabilirler. Beyinde

ortalama 100 milyar kadar nöron bulunurken; bunun on katı kadar da glia hücresi bulunmaktadır. Glia hücrelerinin farklı işlevler üstlenen tipleri vardır. Sinirbilimleri alanında son yıllarda yayınlanan çalışmalarda, glia hücrelerinin sinir sisteminin işleyişinde sanıldan çok daha önemli görevler üstlendiği gösterilmiştir. Çeşitli haberci moleküllerin üretimi ve dönüştürülmesi sayesinde, nöronal çevreyi etkileyerek, nöronların işlevlerinde belirgin değişikliklere yol açabilmektedirler.

SİNİR SİSTEMİNİN BÖLÜMLERİ

Sinir sistemi; merkezi sinir sistemi (MSS) ve periferik sinir sistemi (PSS) olmak üzere başlıca iki kısımda incelenir. Bunlardan MSS, vücudun merkezinde yer alan beyin ve omurilikten oluşurken; PSS, vücudun diğer bölgelerinde yaygın olarak bulunan kranial, spinal ve otonom sinirlerden oluşmaktadır. MSS'ni oluşturan yapılardan beyin (cerebrum) ve beyincik (cerebellum), cranium adı verilen kafatası kemiklerinin içerisinde muhafaza edilirken, omurilik (medulla spinalis), omurların üst üste dizilerek oluşturduğu kemikle çevrili bir kanal içerisinde asılı vaziyette bulunmaktadır. Sinir sisteminin merkezi bölümünü oluşturan yapılar, anne karnında ilk gelişmeye başladıklarında iki ucu kapalı bir tüp şeklindedir. Daha sonra bu tüpün üst ucunda 3 adet bombeleşme (kesecik) meydana gelerek, bunlardan sırasıyla ön beyin (prosencephalon), orta beyin (mesencephalon) ve arka beyin (rhombencephalon) kısımları oluşur. Tüpün geriye kısmı da kanal içerisinde kuyruk sokumuna doğru uzanarak omurilik kısmını meydana getirir. Beyinde, her hemisfer içinde birer tane, orta ve arka beyinde de birer tane olmak üzere toplam 4 adet boşluk (ventrikül) bulunur. Bu boşlukların içi beyin-omurilik sıvısı (BOS) ile doludur. BOS, sürekli olarak üretilip, venöz sisteme geri emilerek sinir sistemini dış ortama kapalı, steril bir ortam içerisinde tutmaktadır. Toplam hacmi 130 ml civarında olan BOS'un, 30 ml'lik kısmı beyin içindeki ventriküler sistemde bulunurken, geriye kalan kısmı subarachnoid aralıkta dolaşmaktadır. "Subarachnoid aralık", beyni ve omuriliği saran 3 adet zar tabakasından ortadaki "arachnoid mater" adlı tabaka ile en içteki "pia mater" adlı tabaka arasında bulunan boşluğa verilen isimdir. Bir de bunların en dışında yer alan sağlam ve dayanıklı anlamına gelen bir zar tabakası daha vardır ki; buna da "dura mater" adı verilir. Beyin ve omuriliği saran zarlara genel olarak "meninks" denir. PSS; beyinden sağlı sollu çıkan 12 çift kranial sinir ile omurilikten çıkan 31 çift spinal sinire ek olarak, hem beyinden hem de omurilikten çıkan ve irade dışı

işlevlerimizi düzenleyen otonom sinirlerden meydana gelmektedir. Periferik sinirler içinde başlıca iki tip lif bulunur. Bunlardan duysal lifler, deride ve vücudun iç ortamındaki yapılarda bulunan reseptörlerden aldıkları uyarıları omuriliğe ve beyine iletirler. Motor lifler ise üst merkezlerden gelen uyarıları hedef organlara götürürler. Somatik motor lifler iskelet kaslarında sonlanırken, visseral motor lifler kalp kası, düz kas ve salgı bezlerinde sonlanırlar. Kranial sinirlerde de benzer görevler üstlenen lifler bulunur. Bu sinirler, taşıdıkları lif çeşidine göre yüz ve başın motor ve duysal fonksiyonları ile vücudun otonomik fonksiyonlarını düzenler.

Sinir sistemi ile ilgili tıp terimlerini şu şekilde sınıflandırabiliriz.

Sinir sistemi hastalıklarının tanısı ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 143 tablo 5.2'i inceleyiniz. Sinir sistemi hastalıklarının semptomatik terimleri gözden geçirmek için sayfa 145 tablo 5.3'ü inceleyiniz.

Sinir sistemi hastalıklarının cerrahi müdahalesi ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 147 tablo 5.4'ü inceleyiniz.

SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARININ TIBBİ SAĞALTIMI İLE İLGİLİ TERİMLER

Santral Sinir Sistemini Etkileyen İlaçlar,

- Sedatif-Hipnotik İlaçlar
- Barbitüratlar
- Benzodiazepinler
- Diğer Anksiyolitik ve Hipnotik İlaçlar
- Barbitürat Yapısında Olmayan Sedatifler
- Antikonvülsan İlaçlar
- Parkinson Tedavisinde Kullanılan İlaçlar
- Antipsikotik (Nöroleptik) İlaçlar
- Anksiyete Tedavisinde Kullanılan İlaçlar
- Antidepresan İlaçlar
- Analjezikler
- Santral Sinir Sistemi Stimülanları
- Genel ve Lokal Anestezikler
- Nöromusküler Bloke Edici İlaçlar

Otonom sinir sistemini etkileyen ilaçlar,

- Parasempatometik (parasempatik sistemin etkisini taklit eden) ilaçlar
- Parasempatolitik (parasempatik sistemin etkisini ortadan kaldırıcı etkili) ilaçlar
- Sempatometik (sempatik sistemin etkisini taklit eden) ilaçlar
- Sempatolitik (sempatik sistemin etkisini ortadan kaldırıcı etkili) ilaçlar
- Antikolinesteraz İlaçlar
- Otonom Gangliyonları Etkileyen İlaçlar

DUYU ORGANLARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Sürekli olarak değişen çevremizden gelen uyarıları duyu organlarımız aracılığıyla algılayarak bu değişikliklere uygun cevaplar gösteririz. Duyu organları, reseptör denilen özelleşmiş algılama üniteleri aracılığıyla dış ortamdaki alınan uyarıları, sinirsel yollar aracılığı ile beyindeki ilgili merkezlere ulaştırırlar. Duyu organlarımız ve başlıca görevleri şu şekildedir:

- Organum visus: Görmemizi sağlar.
- Organum vestibulocochleare: İşitme ve denge ile ilgili duyuları almamızı sağlar.
- Organum tactus: Isı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar.
- Organum olfactus: Koku almamızı sağlar.
- Organum gustus: Tat almamızı sağlar.

Organum visus (görme organı)

Dış dünya ile insan ilişkisinde en önemli duyu, görme duyusudur. Öyle ki beynimize duyu organlarımızdan gelen bütün impulsların %25'lik kısmı gözden kaynaklanmaktadır. Görme duyusu organımız olan göz, orbita adı verilen çukurda bulunur. Görme duyusunun alınmasında reseptör görevi gören yapılar, bulbus oculi adı verilen göz küresi içerisinde bulunurlar. Alınan duyuların beyindeki görme merkezlerine iletimini ise nervus opticus adı verilen II. kranial sinir sağlar. Bu yapılara ek olarak bir de gözü koruyan (kaşlar, göz kapakları, gözyaşı bezi gibi) ve hareketlerine yardımcı olan oluşumlar (extraocular kaslar) vardır.

Göz küresinin içinde yerleşen lens, göz küresini öne ve arka segment olmak üzere iki bölüme ayırır. Lensin ön yüzü ile kornea arasında yer alan bölüme "ön segment", lensin arka yüzüyle optik disk arasında yer alan bölüme ise "arka segment" adı verilir ve bu kısım, corpus vitreous denilen yoğun, jelatinöz bir sıvı ile doludur. Göz küresi dıştan içe doğru üç tabakadan oluşur:

- Dış Tabaka (Tunica Fibrosa); Göz küresine şeklini veren ve koruyan sert tabakadır. Cornea ve Scelera'dan oluşur.
- Orta Tabaka (Tunica Vasculosa); Gözü;n diğer tabakalarını besleyen damar tabakasıdır. İris, Corpus ciliare ve Choroidea yapılarından oluşur.
- İç Tabaka (Tunica Interna); Gözün en içteki sinir tabakasıdır. Retina yapısından oluşmaktadır.

Retinada oluşan elektriksel uyarılar, optik sinir ile beyne iletilir. 3.4 mm kalınlığındaki göz sinirinin içinde yaklaşık bir milyon sinir lifi vardır. Bunların arasında kısa devre olmaması için her birinin üzeri myelin tabakası ile kaplıdır. Sağ ve sol tarafın görme sinirleri (nervus opticus) hipofiz bezinin hemen ön tarafında

birbirleriyle çaprazlaşıp, lif alışverişi yaparlar. Böylece iki göz ile tek görme (stereo görüş) sağlanır. A vitamini eksikliği gibi basillerde hasar yapan sebepler, gece körlüğüne neden olur. Görme duyusu ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 151 tablo 5.5'i inceleyiniz.

Organum vestibulocochleare (işitme ve denge organı)

Kulak (auris), yalnız işitme değil, aynı zamanda vücudun dengesinin korunmasında da çok önemli işlevler üstlenen bir organdır. İşitme ile ilgili işlevleri, "cochlea" adı verilen yapı tarafından gerçekleştirilirken, dengeyle ilgili işlevleri "vestibulum" adı verilen yapı tarafından yerine getirilir. Bu nedenle de işitme ve denge duyusunun algılanmasından sorumlu sinir de "nervus vestibulocochlearis" adını almaktadır. Kulak yapısal ve işlevsel bakımından üç bölümde incelenir.

- Dış kulak; Yaşadığımız ortamda meydana gelen sesleri toplayan dış kulak; kulak kepçesi (auricula) ve dış kulak yolu (meatus acusticus externa) bölümlerinden oluşur.
- Orta kulak
- İç kulak İşitme ve denge duyusu ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 155 tablo 5.6'ı inceleyiniz.

Organum tactus (dokunma organı)

Dokunma organı olan deri, erişkin bir insandaki yaklaşık iki m²'lik yüzey alanı ile vücudumuzun en büyük duyu organıdır. Bütün vücudu dıştan kaplayan deri, toplam vücut ağırlığının % 15'ini oluşturmaktadır. Ağız, göz ile genital alanda mukoza olarak tanımlanan yapı ile devam eder. Vücudun anatomik alanlarına bağlı olarak değişmekle birlikte 1cm²'lik bir deride; ortalama 10 kıl follikülü, 15 yağ bezi, 100 ter bezi, yarım metre kan damarları, 2 metre sinir, 3000 adet duyu sinir sonlanması bulunmaktadır. Deride bulunan reseptörler de ısı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar. Kabaca bir oran vermek gerekirse, 1 cm²'lik bir deride; 200 ağrı algılayan, 25 adet basınç algılayan, 2 adet soğuk algılayan ve 12 adet de sıcak algılayan reseptör bulunur.

Deri; epidermis, dermis ve hypodermis (deri altı dokusu) olmak üzere 3 tabakadan oluşmaktadır. Bu tabakaların kalınlığı anatomik bölgelere göre değişmektedir. Epidermisin en ince olduğu alan 0.1 mm ile göz kapaklarıdır. En kalın olduğu yerler 1.5 mm ile el içi ve ayak tabanıdır. Dermisin en kalın olduğu yer ise sırt derisidir.

- Epidermis, Derinin damarsal yapılar içermeyen en dış tabakasıdır. Vücut bölgesine ve su içeriğine göre kalınlığı değişmektedir. Çoğunlukla protein yapısında keratin isimli

proteini yapan ve keratinosit olarak adlandırılan hücrelerden oluşur. Bu hücrelere ilaveten deriye rengini veren melanosit, Langerhans ve Merkel hücreleri de bulunmaktadır. Deri içten dışa sırasıyla; stratum basale, stratum spinosum, stratum granulosum, stratum lucidum ve stratum corneum olmak üzere 5 alt tabakadan oluşur.

- Dermis, Epidermal tabakanın altında yer alan dermis tabakasında çok daha az sayıda hücre, fakat çok daha fazla lif (kollajen, elastin ve retiküler lifler) bulunmaktadır. Dermisteki ana hücreler fibroblastlardır ve dermisin hücre dışı destek (matriks) dokusunu oluştururlar. Ayrıca, vücut savunma sisteminin parçası olan makrofajlar ve mast hücreleri gibi başka hücrelere de konaklık eder.
- Hypodermis, Derinin en alt tabakası, liposit adı verilen hücrelerden oluşmaktadır. Lipositlerin oluşturduğu küçük bölmelere "panniculus" denilmektedir. Endokrin görevleri androjenleri östrojene çevirmektedir. Ayrıca tokluk hissini sağlayan "leptin" adı verilen hormonu üretirler.

Vücudumuz ile dış ortam arasındaki ilişkiyi sağlayan derinin başlıca görevi vücutu iç ve dış etkenlere karşı korumaktır. Vücuttaki toksinlerin, suyun ve tuzun terle atılması sayesinde detoksifikasyon işlevi görmektedir. Derideki damarların, yağ dokusunun ve bezlerin özel yapısı sayesinde vücut ısısını düzenleyip korumaktadır. Derideki asit manto tabakasının varlığı ve zengin savunma sistemi hücreleri sayesinde vücut biyolojik etkenlerden korunur. Keratin ve lipid manto ise mekanik ve fiziksel etkenlere karşı koruma sağlar. Deri aynı zamanda metabolik açıdan da aktif bir organdır. Vücudun iç ve dış ortamından gelen kimyasalları yıkmaktadır. İlaç ve kimyasal maddelerin hem emilimi, hem de vücuttan atılımı deri aracılığıyla gerçekleşmektedir. Esnek özeliği ile altında bulunan dokuları örterek destekleyen deri, vücuttaki statik elektriğin de dışarı atılmasına aracılık eder. Ayrıca vitamin D yapımı ve melanin sentezi görevleri de üstlenen deri, dokuları UV'ye karşı korumaktadır. Son olarak, insan vücudunun estetik görünümünü sağlamak da derinin oldukça önemli işlevlerinden birisi olarak sayılabilir.

Deri ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 158 tablo 5.7'ı inceleyiniz.

ORGANUM OLFATORIUM (KOKU ORGANI)

Koku duyusu; insanın diğer insanlarla, kendisiyle, doğadaki diğer canlılarla ve cansız ortamlarla temel ilişkilerinin düzenlenmesinde önemli rol oynayan bir

duyudur. Anne karnında ilk gelişen duyu olması sebebiyle, yeni doğan bebeklere anne memesini bulma ve emme davranışını sağlama konusunda yol gösterir. Koku duyusunun algılanma işlevi, burun boşluklarını örten mukoza tabakasındaki hücreler aracılığıyla sağlanır. Bu hücreler burun boşluğunun üst kısmında yer alan "regio olfactoria" bölgesinde bulunur. Koku bölgesinde; koku reseptörleri, destek hücreleri ve bazal hücreler olmak üzere başlıca üç tip hücre bulunur.

Koku reseptörleri, bipolar nöronlardır ve her bir burun boşluğunda yakla- şık 25 milyon civarında koku hücresi bulunur. Bu hücrelerden çıkan siliolar, burun boşlu- ğuna giren havadaki koku tanecikleri tarafından uyarıldıklarında koku alma işlemi başlar. Mukoza epitelinin derinlerindeki bağ dokusu içinde bulunan Bowman bezlerinin yapmış oldukları müköz yapıdaki salgı; hem mukozayı nemli tutar, hem de koku taneciklerini çözücü işlev görür. Reseptör hücrelerinin aralarında yer alan destek hücreleri ise reseptör hücrelerin beslenmesini sağlar. Destek hücreleri taban kısımlarında yer alan bazal hücrelerin farklılaşmasıyla oluşurlar. Bazal hücreler, hızlı bir bölünme kapasitesine sahiptir ve yaklaşık olarak iki ayda dökülerek kaybolur. Böylece koku epiteli sürekli yenilenmektedir.

ORGANUM GUSTUS (TAT ORGANI)

Tat duyusunu algılayan dil; çizgili kaslardan oluşan ve sindirim sistemine ait bir organdır. Her maddenin içerdiği kimyasal yapıların bileşenlerine göre farklılık gösteren tat duyusu, dilin üzerinde yerleşen farklı "tat tomurcukları" sayesinde algılanır. Dilin üst yüzeyi çok katlı yassı epitel hücrelerinden oluşan bir mukozaya ile örtülüdür. Mukozanın alt kısmında bulunan bağ doku, epitel tabakayı yukarı doğru iterek oval şekilli kabarcıklar meydana getirir ki, bu yapılara "dil papillaları" adı verilir. Bu papillalar dilin özellikle uç, yan ve arka kısımlarında bulunur, orta kısımlarında ise bulunmaz. Dilde başlıca dört tip papilla yer alır. Tat ve koku duyusuyla ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 160 tablo 5.8'i inceleyiniz.

ENDOKRİN SİSTEM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Endokrin sistem, bir kontrol ve düzenleme sistemidir. Bu sistemi oluşturan organlar, "hormon" adı verilen salgılarını belli bir kanal sistemine ihtiyaç hissetmeden doğrudan kana veren bezlerdir. İnsan vücudundaki başlıca iç salgı bezleri şunlardır:

- Hipofiz bezi (Glandulae pituitaria-Hypophysis)
- Epifiz bezi (Glandulae pinealis-Pineal bez)
- Tiroid bezi (Glandulae thyroidea)
- Paratiroid bezi (Glandulae parathyroidea)

- Böbrek üstü bezleri (Glandulae suprarenales Adrenal bezler)
- Timus bezi (Thymus bezi)
- Pankreas bezi (Pancreas)
- Gonadlar (testisler ve ovariumlar)

Endokrin bezler genel olarak vücuttaki 3 temel fonksiyon ile yakından ilişkilidir:

- Sinir sistemi ile birlikte vücudun streslere karşı koymasına yardım edilmesi,
- Metabolizmanın ve vücut sıvılarındaki kimyasal maddelerin konsantrasyonunun düzenlenmesi,
- Seksüel gelişim ve üreme de dâhil olmak üzere, büyüme ve gelişmenin düzenlenmesi

Hormonlar kimyasal özelliklerine göre; steroid, peptid ve aminoasit yapısında hormonlar olmak üzere üç gruba ayrılır. Steroid yapıdaki hormonlar lipitte çözünürken, peptid ve aminoasit yapıdaki hormonlar suda çözünürler. Peptid yapıdaki hormonlar büyük moleküller oldukları için etkilerini hücre yüzeyindeki reseptörlere bağlanmak suretiyle meydana getirirler. Oysa cinsiyet hormonları veya adrenal hormonları gibi steroid yapıli hormonlar, göreceli olarak daha küçük moleküller olduklarından, hedef hücrenin plazma membranından geçerek hücre içine girebilirler. Hipofiz bezinden salınan hormonların salınımı için önce hipotalamustan bazı serbestleştirici ya da inhibe edici hormonlar salgılanmaktadır. "Hipotalamus-Hipofiz-Salgı Bezi Aksı" adı verilen bu kontrol mekanizması aracılığıyla hipofiz hormon düzeyleri değişiklik göstermektedir. Daha sonraki basamakta, hipofizden salgılanan hormonlar vücuttaki salgı bezlerine giderek o bezlere özgün hormonların salgılanmasını sağlamaktadır. Hipofiz bezinde altısı "adenohipofiz" adı verilen ön lobdan; ikisi de "nörohipofiz" adı verilen arka lobdan olmak üzere toplam 8 adet hormon salgılanmaktadır. Hipofiz bezinden salgılanan hormonlar ismen; TSH (Tiroid Stimüle Edici Hormon), FSH (Folikül Stimüle Edici Hormon), LH (Luteinizan Hormon), Prolaktin, Büyüme hormonu, ACTH (Kortikotropin Hormon), ADH (Antidiüretik Hormon), Oksitosin'dir. Paratiroid bezler, tiroid bezinin arka üst tarafında bezi saran kapsül içinde bulunan, mercimek büyüklüğünde, genellikle sağlı-sollu yerleşen 4 adet bezden oluşur. Salgıladığı parathormon sayesinde kalsiyum ve fosfor metabolizmasını düzenler. Hem ekzokrin hem de endokrin bir bez olan pankreasın endokrin kısmı Langerhans adacıklarıdır. Her adacıkta farklı fonksiyonlar içeren dört tip hücre bulunur. Bunlardan A (alfa) hücreleri glukagon, B (beta) hücreleri insülin, D (delta) hücreleri

somatostatin ve F hücreleri pankreatik polipeptid salgılar.

Timus sternumun arkasında, ön mediastinumda yerleşim gösteren lenfoid sistemin organlarından birisidir. Ergenliğe kadar gelişmeye devam eden bu bez daha sonra sonra küçülerek yerini yağ ve bağ dokusuna bırakır. Bu bezden salgılanan timik hormonlar T lenfositleri ve bazı B lenfositlerinin gelişmesinde rol oynayarak, özellikle çocukluk yaşlarında vücudun savunma mekanizmasında görev alır. Timus hormonları, ayrıca hipofizden salgılanan cinsiyet hormonlarının (LH, FSH) salınmasını da baskılar.

Endokrin sistem ile ilgili terimleri gözden geçirmek için sayfa 165 tablo 5.9'u inceleyiniz.

SORU CEVAP

SORU:

Homeostasis nedir?

CEVAP:

Homeostasis; sinir sistemi, endokrin sistem ve duyu organlarının birlikte çalışmasıyla sağlanan iç ortam dengesidir.

SORU:

Sinaps nedir?

CEVAP:

Sinir impulsunun bir nörondan diğerine veya başka bir hücreye geçişini sağlayan özelleşmiş bağlantı yerlerine *sinaps* adı verilir.

SORU:

Nörotransmitter madde nedir?

CEVAP:

Sinaptik bağlantılarda iletişimi sağlayan kimyasal maddeler *nörotransmitter* olarak adlandırılır.

SORU:

Nöronlar işlevlerine göre nasıl sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

Nöronlar hücre gövdelerinden çıkan uzantı sayısına göre tek kutuplu (*uni-polar*), çift kutuplu (*bi-polar*) veya çok kutuplu (*multi-polar*) nöronlar olarak, işlevlerine göre de duysal (*afferent*), motor (*efferent*) ve ara nöronlar (*internöron*) olarak gruplandırılabilirler.

SORU:

Mikrogliaların görevi nedir?

CEVAP:

Mikroglialar, fagositoz yaparak, yani yabancı maddeleri yok ederek, sinir sistemini mikroorganizmalardan korurlar.

SORU:

Sinir sistemi kaç kısımda incelenmektedir?

CEVAP:

Sinir sistemi merkezi sinir sistemi (MSS) ve periferik sinir sistemi (PSS) olmak üzere başlıca iki kısımda incelenir. Bunlardan MSS vücudun merkezinde yer alan beyin ve omurilikten oluşurken; PSS vücudun diğer

bölgelerinde yaygın olarak bulunan kranial, spinal ve otonom sinirlerden oluşmaktadır.

SORU:

Korteks nedir?

CEVAP:

Serebral hemisferlerin dışta yer alan kabuk kısmına "korteks" adı verilmektedir.

SORU:

Dopamin eksikliğinde ve fazlalığında hangi durumlar ortaya çıkmaktadır?

CEVAP:

Dopamin eksikliğinde Parkinson hastalığı, fazlalığında ise şizofreni görülür.

SORU:

Cerebellumun görevi nedir?

CEVAP:

Kaba ve ince motor hareketlerden, hızlı kas aktivitelerinden ve dengeden sorumludur.

SORU:

Pons nedir?

CEVAP:

Köprü adı da verilen bu bölüm merkezi sinir sisteminin parçalarını birbirine bağlar. İtme ve denge siniri ile yüz kaslarının motor ve duyu sinirlerinin çıkış merkezlerini içerir.

SORU:

Periferik sinir sistemini ne oluşturmaktadır?

CEVAP:

PSS beyinden sağlıklı solmuş çıkan 12 çift kranial sinir ile omurilikten çıkan 31 çift spinal sinire ek olarak, hem beyinden hem de omurilikten çıkan ve irade dışı işlevlerimizi düzenleyen otonom sinirlerden meydana gelmektedir.

SORU:

Sinir sistemi hastalıklarının tanısı ile ilgili; "Bell's paralizi", "Disco-pathy", "Fobik nevroz" ve "Kompresyon fraktörü" terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Sinir sistemi hastalıklarının tanısı ile ilgili; "Bell's paralizi", "Disco-pathy", "Fobik nevroz" ve "Kompresyon fraktörü" terimleri:

Bell's paralizi: Birdenbire ortaya çıkan tek taraflı, idiyopatik yüz felci

Disco-pathy (diskopati): Omurlar arasında bulunan disklerle ilgili patolojik bozukluklar

Fobik nevroz: Anlamsızlığı, gereksizliği, mantıksızlığı, yersizliği hasta tarafından kabul edilen; ancak denetlenemeyen, engellenemeyen bir korku durumu

Kompresyon fraktörü: Omurlara yük binmesiyle oluşan kırık

SORU:

Sinir sistemi hastalıklarının tanısı ile ilgili; "Mani", "Lomber disk hernisi", "Multiple sclerosis" ve "Cerebral palsy" terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Sinir sistemi hastalıklarının tanısı ile ilgili; "Mani", "Lomber disk hernisi", "Multiple sclerosis" ve "Cerebral palsy" terimleri:

Mani: Aşırı neşelenme, hareketlerde ve enerjide artış, gerçeği değerlendirme yetisinde bozulma gibi belirtilerle seyreden depresyonun karşıtı bir duygu durumu bozukluğu

Lomber disk hernisi: Bel fıtığı

Multiple sclerosis: Beyinde ve omurilikte yaygın demiyelinizasyon plaklarının bulunmasıyla özellik kazanan ve yavaş yavaş ilerleyen bir merkezi sinir sistemi hastalığı

Cerebral palsy (serebral palsi): Beyin felci

SORU:

Sinir sistemi hastalıklarının semptomatik; "A-mnesia", "Delirium", "Dis-artri" ve "Dorsalji" terimleri ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Sinir sistemi hastalıklarının semptomatik; "A-mnesia", "Delirium", "Dis-artri" ve "Dorsalji" terimleri:

A-mnesia (amnezi): Hafıza kaybı, unutkanlık

Delirium (deliryum): İrritabilite, korku, görsel

halüsinasyonlar ve bazen de çevreyle ilişkilerin tam

anlamıyla kopması gibi özellikler gösteren bir rahatsızlık

Dis-artri (dizarti): Kelimeleri normal şekilde heceleyerek konuşamama, kekemelik

Dorsalji: Sırt ağrısı

SORU:

Santral sinir sistemini etkileyen sedatif-hipnotik ilaçlar nelerdir?

CEVAP:

Santral Sinir Sistemini Etkileyen Sedatif-Hipnotik ilaçlar

- Barbitüratlar

- Benzodiazepinler

- Diğer anksiyolitik ve hipnotik ilaçlar

- Barbitürat yapısında olmayan sedatifler

SORU:

Otonom sinir sistemini etkileyen ilaçlar nelerdir?

CEVAP:

Otonom Sinir Sistemini Etkileyen İlaçlar

- Parasempatometik (parasempatik sistemin etkisini taklit eden) ilaçlar

- Parasempatolitik (parasempatik sistemin etkisini ortadan kaldırıcı etkili) ilaçlar

- Sempatometik (sempatik sistemin etkisini taklit eden) ilaçlar

- Sempatolitik (sempatik sistemin etkisini ortadan kaldırıcı etkili) ilaçlar

- Otonom gangliyonları etkileyen ilaçlar

SORU:

Duyu organlarımız ve başlıca görevleri nelerdir?

CEVAP:

Duyu organlarımız ve başlıca görevleri şu şekildedir:

1. Organum visus: Görmemizi sağlar.

2. Organum vestibulocochleare: İtme ve denge ile ilgili duyuları almamızı sağlar

3. Organum tactus: Isı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar.

4. Organum olfactus: Koku almamızı sağlar.

5. Organum gustus: Tat almamızı sağlar.

SORU:

Alınan duyuların beyindeki görme merkezlerine iletilmesini sağlayan kranial sinir nedir?

CEVAP:

Alınan duyuların beyindeki görme merkezlerine iletimini ise nervus opticus adı verilen II. kranial sinir sağlar.

SORU:

Göz küresini dıştan içe doğru oluşturan tabakalar nelerdir?

CEVAP:

Göz küresi dıştan içe doğru üç tabakadan oluşur:

I. Dış Tabaka (Tunica fibrosa)

Göz küresine şeklini veren ve koruyan sert tabakadır.

• **Cornea:** Tunica fibrosa bulbi'nin 1/6 ön kısmına karşılık gelir. Göz küresinin göz kapakları ve dış ortam ile temas hâlinde olan bölümüdür.

• **Sclera:** Tunica fibrosa bulbi'nin 5/6 arka kısmına karşılık gelir. Sıkı bağ dokudan yapılmış olan ve göz küresini koruyan, sert, beyaz renkli bir tabakadır.

II. Orta Tabaka (Tunica Vasculosa)

Gözün diğer tabakalarını besleyen damar tabakasıdır.

• **İris:** Gözün renkli tabakasını oluşturur. Ortasındaki açıklığa "pupilla" (gözbebeği) denir.

• **Corpus ciliare:** Gözün vasküler tabakasının kalınlaştığı, choroid ile iris arasında kalan bölümüdür.

• **Choroidea:** Retina ile sclera arasında yer alan gözün damarsal tabakasıdır.

III. İç Tabaka (Tunica Interna)

Gözün en içteki sinir tabakasıdır.

• **Retina:** Gözün iç yüzeyini kaplar ve optik sinir aracılığıyla beyine bağlıdır.

SORU:

A vitamini eksikliği gibi basillerde hasar yapan sebepler hangi duruma neden olmaktadır?

CEVAP:

A vitamini eksikliği gibi basillerde hasar yapan sebepler gece körlüğüne neden olur.

SORU:

Kulağın yapısal ve işlevsel bakımdan incelendiği bölümler nelerdir?

CEVAP:

Kulak, yapısal ve işlevsel bakımından üç bölümde incelenir.

1. Dış Kulak (Auris Externa)

Yaşadığımız ortamda meydana gelen sesleri toplayan dış kulak; kulak kepçesi (auricula) ve dış kulak yolu (meatus acusticus externa) bölümlerinden oluşur.

2. Orta Kulak (Auris Media)

Temporal kemik içinde yer alan ve kulak zarından sonra gelen bölümdür.

3. İç Kulak (Auris Interna)

İç kulağa içinde bulundurduğu birçok dolambaçlı yollar ve bu yollar arasındaki boşluklardan ötürü "labirintus" (labirent) de denilmektedir.

SORU:

İnsanların ses yoğunluğunu normal olarak işitebildiği dB aralığı nedir?

CEVAP:

İnsanlar 20 dB ile 120 dB arasındaki ses yoğunluğunu normal olarak işitebilir.

SORU:

Derinin dış yüzeyinde gözlenen ince kırışıklıklara ne ad verilmektedir?

CEVAP:

Derinin dış yüzeyinde gözlenen ince kırışıklıklara "sulcus cutis" veya hiyeroglif kalıplar denilmektedir.

SORU:

Epidermis nedir?

CEVAP:

Epidermis, derinin damarsal yapılar içermeyen en dış tabakasıdır.

SORU:

Dermisteki ana hücreler nedir?

CEVAP:

Dermisteki ana hücreler fibroblastlardır ve dermisin hücre dışı destek (matriks) dokusunu oluştururlar.

SORU:

Koku duyusunun algılanma işlevi nasıl sağlanmaktadır?

CEVAP:

Koku duyusunun algılanma işlevi, burun boşluklarını örten mukoza tabakasındaki hücreler aracılığıyla sağlanır. Bu hücreler burun boşluğunun üst kısmında yer alan "regio olfactoria" bölgesinde bulunur.

SORU:

Koku bölgesinde bulunan hücre tipleri nelerdir?

CEVAP:

Koku bölgesinde koku reseptörleri, destek hücreleri ve bazal hücreler olmak üzere başlıca üç tip hücre bulunur.

SORU:

Koku duyusu ile ilgili merkezler ve hafıza merkezleri arasındaki bağlantılar hangi yolla net bir şekilde ortaya çıkarılmıştır?

CEVAP:

Koku duyusu ile ilgili merkezler ile hafıza merkezleri arasındaki bağlantılar fonksiyonel MR görüntüleme yöntemleri ile birlikte net bir şekilde ortaya çıkarılmıştır.

SORU:

Dil papillaları nedir?

CEVAP:

Dilin üst yüzeyi çok katlı yassı epitel hücrelerinden oluşan bir mukoza ile örtülüdür. Mukozanın alt kısmında bulunan bağ doku, epitel tabakayı yukarı doğru iterek oval şekilli kabarcıklar meydana getirir ki, bu yapılara "dil papillaları" adı verilir.

SORU:

İnsan vücudundaki başlıca endokrin bezler nelerdir?

CEVAP:

İnsan vücudundaki başlıca endokrin bezler şunlardır:

- Hipofiz bezi (Glandulae pituitariaHypophysis)
- Epifiz bezi (Glandulae pinealis-Pineal bez)
- Tiroid bezi (Glandulae thyroidea)
- Paratiroid bezi (Glandulae parathyroidea)
- Böbreküstü bezleri (Glandulae suprarenales-Adrenal bezler)
- Timus bezi (Thymus bezi)

- Pankreas bezi (Pancreas)
- Gonadlar (Testisler ve Ovariumlar)

SORU:

Endokrin bezler genel olarak vücuttaki hangi temel fonksiyonlar ile yakından ilişkilidir?

CEVAP:

Endokrin bezler genel olarak vücuttaki 3 temel fonksiyon ile yakından ilişkilidir:

1. Sinir sistemi ile birlikte vücudun streslere karşı koymasına yardım edilmesi,
2. Metabolizmanın ve vücut sıvılarındaki kimyasal maddelerin konsantrasyonunun düzenlenmesi,
3. Seksüel gelişim ve üremeyi de dâhil olmak üzere, büyüme ve gelişmenin düzenlenmesi.

SORU:

Timus (Thymus) bezinin görevi nedir?

CEVAP:

Bu bezden salgılanan timik hormonlar T lenfositleri ve bazı B lenfositlerinin gelişmesinde rol oynayarak, özellikle çocukluk yaşlarında vücudun savunma mekanizmasında görev alır. Timus hormonları, ayrıca hipofizden salgılanan cinsiyet hormonlarının (LH, FSH) salınmasını da baskılar.

ÜNİTE 6: KLİNİKTE KULLANILAN TERİMLER

GİRİŞ

Onkoloji; kanserin oluşumu, nedenleri, kalıtımla ilişkisi, tanısı, tedavisi, kanserle ilgili istatistikler ve kanserden korunmayla ilgilenen tıp dalıdır. Kanser bir tümör türüdür, kötü huylu (kötücül, habis, maling) tümörleri ifade eder. Anestezi bilimi ya da Anesteziyoloji; herhangi bir cerrahi girişim öncesinde, esnasında ve sonrasında, hastanın güvenliğini gözetmek; ağrı duyusunun giderilmesi dâhil olmak üzere bütün bakımına yoğunlaşan tıbbi bir bilim dalıdır. Romatizm; kemikleri, eklemleri, eklem çevresi dokuları tutan hastalıkları adlandırmak için kullanılır. Bir başka deyişle eklemlerde ve kaslarda kendini gösteren ağrılı hastalıkların genel adıdır. Çok çeşitli romatizmal hastalıklar vardır. Kan; vücutta oksijen, besin maddelerini, hormonları, vitaminleri ve antikorları dokulara taşıyan ve oluşan karbondioksit ve atık maddelerini vücuttan uzaklaştıran hayati sıvıdır. Kan kabaca plazma dediğimiz sıvı ve şekilli elementlerden oluşur. Pıhtılaşması engellenmiş olan bir tüp kan santrifüj edilirse altta kırmızı küreler ve üstte plazma olmak üzere iki ana kısma ayrılır. Arada kan pulcukları (platelet-trombosit) ve beyaz kürelerden oluşan çok ince bir hat kalır. Nükleer Tıp; canlılara verilen ışın etkin (radyoaktif) maddelerin yaydıkları ışınların özel yöntemler veya aygıtlarla dışarıdan sayımı veya görüntü olarak izlenmesi ya da tanımlanması ile tanı konulmasını sağlayan tıp dalıdır. Pediatri; bebek, çocuk ve ergenlerin tıbbi bakımıyla ilgilenen tıp dalıdır. Pediatri genel olarak çocuk hastalıkları ile

ilgilenir. Yaşlılık hekimliği ya da geriatri; yaşlılık dönemindeki sağlık sorunları ve bu sorunların tedavileriyle ilgilenen tıp dalıdır. Yaşlanma; canlı molekül, hücre, doku, organ ve sistemlerinde zamanın ilerlemesinde ortaya çıkan, geriye dönüşü olmayan yapısal ve işlevsel değişikliklerin tümüdür. Psikiyatri; akıl hastalıklarının teşhisi, tedavisi ve önlenmesi ile uğraşan bilim ve hekimlik dalıdır. İnsanın davranış dinamiklerini biyo-psiko-sosyal olarak açıklamak üzerine çalışan ve normal ile normal dışı (hastalık) davranış örüntülerini sınırlandırarak tedavi etmeye çabalayan daldır. Radyoloji, x ışınları ve diğer görüntüleme yöntemlerinin tıpta tanı ve tedavi amacıyla kullanılmasıdır. Tanı ve tedavi amacıyla kullanılan yöntemlerden bazıları; ultrason, bilgisayarlı tomografi, manyetik rezonans görüntüleme, pozitron emisyon tomografi, mamografi, oroskopi ve X ışını kullanan diğer bazı uygulamalardan faydalanır. Bu yöntemlerin tanı amacıyla kullanımı elde edilen görüntülerden hastalıkların tespitinde yararlanılması şeklinde olabilir. Tedavi amacıyla kullanımı ise bazı cerrahi işlemlerin görüntüleme yöntemleri sayesinde daha az hasar vermektedir.

ONKOLOJİ

Tümöral hastalıkları ile ilgilenen bilim dalına onkoloji denilir. Oncos (=şişlik) ve logos (=bilim) Latince kelimelerinin bir araya gelmesi ile oluşturulmuş bir deyimdir ve ilgilenen uzmana onkolog denilmektedir. Onkoloji ile uğraşan disiplinler tıbbi onkoloji, cerrahi onkoloji ve radyasyon onkolojisidir. Ortak çalışma ile hastaların tedavisi ve takibi daha yakından izlenebilmektedir. Cerrahi onkoloji, hastalığın tanısının konulmasında ve hastadaki mevcut tümörün çıkarılmasında oldukça etkilidir. Pek çok cerrahi disiplin bu grup içerisinde yer almaktadır. (Genel Cerrahi, Kulak-BurunBoğaz, Beyin Cerrahisi, Göğüs Cerrahisi, Ortopedi, vb.) Tanı konan hastalara bazen cerrahi tedavi sonrasında veya yayılmış hastalığı olanlarda; tedaviye kanser ilaçları ve radyoterapi ile devam edilir. Kanser hastalıklarının ilaçla tedavisi Tıbbi Onkoloji (çocukluk çağında Pediatrik Onkoloji) tarafından, radyoterapi ile tedavisi ise Radyasyon Onkolojisi tarafından yapılmaktadır. Bütün bu süreçlerden de anlaşılacağı gibi kanser birden fazla tıp disiplininin birlikte çalışmasını gerektirmektedir.

ANESTEZİYOLOJİ

Anestezi uzmanları ameliyathane ekibinin en önemli üyelerindendir. Çünkü hastaya anestezi verilmeden ameliyatın başlaması mümkün değildir. Hastanın ameliyat sırasında ağrı duymasını engellemek için kullanılan ilaçlar, anestezi ve reanimasyon hekimleri tarafından belirlenir. Anestezinin insan vücudu

üzerindeki bazı olumsuz etkilerini en aza indirmek ve hastanın ameliyattan sonra hayati işlevleri etkilmeden uyanmasını sağlamak da yine anestezi hekiminin sorumluluğundadır.

Cerrahi sırasında hastanın yaşamını sürdürebilmesini, ağrı duymamasını, uyumasını sağlayan uygulamaları kapsayan Anesteziyoloji uzmanına anestezi denilmektedir. Anesteziyoloji bilim dalı içerisinde reanimasyon (yeniden canlandırma) ve ağrı ile uğraşan bilim dalı (Algoloji) yer almaktadır.

Algoloji (ağrı bilimi) bir üst uzmanlık alanıdır. Ağrı, vücudun herhangi bir yerinden kaynaklanan, bir hastalığa bağlı olan ya da olmayan ve kişi için rahatsız edici bir duyudur. Ağrının akut ve kronik ağrı olmak üzere başlıca iki çeşidi vardır. Akut ağrı; çeşitli hastalıkların habercisi olan ve birdenbire ortaya çıkan bir ağrıdır. Kronik ağrı, akut ağrı gibi bir hastalığın belirtisi olmaktan daha çok, kendisi başlı başına bir sorundur. Başlıca ağrı türleri; baş ağrısı, boyun ağrısı, bel, sırt ve bacak ağrısı, omuz ve kol ağrısı, yüz ağrısı, damar tıkanıklığına bağlı olan ağrı ve kanser ağrısıdır. Hayati(Vital) fonksiyonlarda bir değişiklik olmaksızın geçici bilinç kaybı ve refleks aktivitede azalma hâli genel anestezi olarak adlandırılmaktadır. Genel anestezi uygulaması; bilinç kaybına yol açarak, hastanın ameliyat sırasındaki duyumunu önler, ağrıyı ortadan kaldırarak hastaya ameliyat sırasında konfor sağlar ve refleks aktiviteyi baskılayıp kas gevşemesi sağlayarak cerrahi müdahalenin yapılmasını kolaylaştırır. Bu etkileriyle genel anestezinin amacı, uygun cerrahi koşullar sağlamaktır. Ancak bunun yanında hastanın ameliyat süresince sağlığını ve güvenliğini devam ettirmek de, anestezi hekiminin görevidir.

ROMATOLOJİ

Romatizma oldukça genel bir terimdir ve kemik, kas ve eklemlerin etrafındaki ağrı veya acıyı ifade etmek için kullanılır. Romatizma dalı ile ilgili uzmana romatolog denilmektedir. Romatizma deyince tek bir hastalık anlaşılmaz. 100'den fazla hastalığı içerir. Bazıları sık bazıları ise oldukça nadir görülür. Artritin kelime anlamı vücuttaki bir veya daha fazla eklemden görülen yangıdır. Artrit çocuklar da dâhil olmak üzere herkesi her yaşta etkileyebilir, bununla beraber kadınlarda erkeklere göre bu hastalıklara yakalanma ihtimali daha fazladır. Eklemler bir kemiği diğerine bağlar ve kemiklerin serbestçe hareket edebilmelerine izin verecek şekilde tasarlanmışlardır. Kemiklerin son bölümünde eklemler kırıldık olarak adlandırılan sert, lastik kıvamında bir materyal ile örtülmüşlerdir. Biz yaşlandıkça bu eklem kırdağı sık kullanmaya bağlı

veya yaralanmalardan sonra daha kolay zedelenebilir hâle gelir.

Romatizma tiplerine bakacak olursak temel olarak 2 tip romatizma vardır:

1. İltihabi olanlar
2. İltihabi olmayanlar

Sık Görülen Romatizmal Hastalıklara bakıldığında; Artroz (Kireçlenme), Yumuşak doku romatizmaları (Fibromyalji, bel, boyun ağrıları), Romatoid artrit, Spondiloartropatiler ve ankilozan spondilit, Vaskülitler ve Behçet hastalığı, Gut Hastalığı, Ailevi Akdeniz ateşi, Akut eklem romatizması, Reaktif artritler, Kristal artritleri, İnfeksiyöz artritler, Bağ dokusu hastalıkları örnek verilebilir.

HEMATOLOJİ

Kan; dolaşım sisteminde dolaşarak organizmadaki bütün uzuvlara erişen, onlara metabolizma için ihtiyaç duyulan besin ve oksijeni götüren, onlardan topladığı atık maddeleri boşaltma uzuvlarına (böbrekler, akciğerler, deri) taşıyan canlı sıvı maddedir. Kan üretimine "hematopoiesis" adı verilir. Bazı durumlarda kan kemik iliği dışında karaciğer ve dalak gibi organlarda üretilebilir. Bu duruma da "ekstra medüller hematopoiesis" adı verilir.

İnsanda takriben 4-5 litre kan bulunur, bu beden ağırlığının %7-8'idir. (İnsan bunun yarısını kaybederse hayatı tehlikeye girer. 2/3 ünü kaybederse yaşayamaz) Kan, plâzma denilen bir sıvı ve çeşitli özellikler gösteren katı cisimlerden oluşur. Plazma, mineral tuzlar, proteinler, glikoz ve üre içerir. Katı cisimcikler ise üç çeşittir: Eritrositler (alyuvarlar), lökositler (akyuvarlar) ve kan pulcukları (trombositler). Eritrositlerin sayısı 1 mm³ kanda vasatı 4-5 milyondur. Bunlar çekirdeksiz çift dış bükey hâlkalar biçimindedir. Kana kırmızı rengini veren hemoglobin de eritrositler içinde bulunur. Hemoglobin, içinde demir bulunan bir kırmızı pigment (boyayıcı, renk verici) ile birleşmiş bir proteinden oluşur. Kanın pıhtılaşması, kanda bulunan "fibrinogen-fibrinojen" proteininin "fibrin" hâline dönüşmesinden olur. Balıklar, kuşlar ve sürüngenlerde eritrositlerin her birinin bir çekirdeği vardır. Buna karşılık, memelilerde çekirdek hücreden dışarı atılır. Hücre geliştiği vakit çekirdek kaybolur. Ancak, eritrositlerin ömrünün kısalığına (insanda 3 ay) yorulmaktadır. Ölen bu hücreler yerine daimi olarak yenileri gelir. Memelilerin hayatı süresince, kırmızı kemik iliği içinde ara vermeden sürüp giden hücre bölümleriyle yeni eritrositler oluşur. Eskiye eritrositler dalak ve karaciğerdeki kimi hücreler tarafından tahrip edilir ve vücuttan dışarı atılır. Aşırı çalışma, heyecan ve yaralanmaya kapı aralayan sarsıntılar, eritrositlerin artmasına taban hazırlar.

Akyuvar isimi verilen lökositler, eritrositlerle beraber kan hücrelerini alana getirirler. Lökositler, Vücuda giren canlı cansız her çeşit yabancı maddeyi tanımak ve onlarla savaşmak için görev yaparlar. Bir bölümü direk mikroplarla savaşırken, başka bir bölümü yabancı molekülleri ve mikropları tanıyarak sistemi uyarır, diğerleri de mikropla savaşmak üzere antikor, spesifik proteinleri üretir. Trombositler, bir yaralanma hâlinde yaralanan bölgeyi ilk onarma ve bu bölgede pıhtı oluşması için bir dizi olayı başlatma görevi olan hücrelerdir. Bu hücrelerin hayat müddetleri 7-9 gündür.

Kan, hücrelerden ve "plazma " isimi verilen bir sıvıdan oluşmuştur. Hücreler alyuvarlar (kırmızı kan hücreleri), akyuvarlar (beyaz kan hücreleri) ve trombositlerdir. Hücrelerin % 99'undan fazlasını alyuvarlar oluşturur. Alyuvarlar kanın oksijen taşıyan hücreleridir.

Akyuvarlar vücudu enfeksiyonlara ve kansere karşı savunan hücrelerdir. Trombositler ise kanın pıhtılaşmasında görev alırlar. Şayet kan santrifüj edilirse, hücreler plazmadan ayrılır. Hücreler daha ağır oldukları için dibe çökerken daha hafif olan plazma üstte kalır. Kan, içi heparin ile sıvanmış "mikropipet" denilen küçük tüplerde santrifüj edilir. Bu tüpün en alttaki bölümünde alyuvarlar toplanır, bunun hemen üstünde ise çok ince bir tabaka hâlinde akyuvarlar bulunur, en üstte ise plazma bulunur.

Hematokrit, alyuvarların oluşturduğu kan hacminin toplam kan hacmine oranıdır. Hematokrit tayini için kan heparinize özel tüplerde santrifüj edilir, alyuvarlar en altta toplanır, onun üstünde akyuvar ve trombositlerin oluşturduğu çok ince bir tabaka oluşur, en üstte ise plazma isimi verilen açık saman sarısı-beyaz renkte sıvı toplanır.

NÜKLEER TIP

Nükleer Tıp, radyoaktif elementlerle işaretli kimyasal moleküller ve biyolojik materyaller yardımıyla, insan hastalıklarının tanı ve tedavisi ile uğraşan bir tıp dalıdır ve bu dalın uzmanına nükleer tıp uzmanı denilmektedir. Nükleer tıbbi ayrıca sağaltım (tedavi) ilgilendiren yanı da vardır. Vücuda ayrı yollarla verilen radyonüklidlerden yararlanılır. Yüzyılı aşkın bir süredir insanlığın yararı için kullanılmakta olan radyoaktivite, hastalıkların tanı ve tedavisinde her geçen gün artan bir oranda uygulanmakta, başka hiçbir yöntemle sağlanamayacak bilgilerin elde edilmesinin yanı sıra, birçok hastalıkta hasta için son derece kolay ve rahat tedavi olanağı da sunmaktadır. Klinik Nükleer Tıp uygulamaları genel olarak üçe ayrılır;

- Radyonüklid Tedavi
- Görüntüsüz Tanı Uygulamaları
- Görüntülü Tanı Uygulamaları

PEDİATRİ-ÇOCUK HASTALIKLARI

Çocuk hastalıkları ile ilgilenen tıp dalıdır. İlgili uzmanına pediatrist denilmektedir. Pediatri 0 ile 15 yaş ya da 18 yaşına kadar olan hastalar ile ilgilenen bir ana bilim dalıdır. Hasta grubu bebek, çocuk, ergen olarak üç grupta incelenir. Pediatri kelimesini ilk yunanlılar kullanmıştır. Pediatri (erkek çocuk veya erkek doktor) anlamına da gelmektedir. Pediatride çocuklar üzerine yazılar çok eskilere dayanır. İlk yazı M.S. 2. yüzyılda soraenus adında bir bilginin manuskripti adındaki yayınıdır. Pediatri (Çocuk Hastalıkları) de ana başlık olarak başlıca şu bölümler hizmet vermektedir. Bunlar; Çocuk acil, çocuk endokrinolojisi, çocuk enfeksiyon hastalıkları, çocuk gastroenterolojisi, çocuk genetik hastalıkları, çocuk göğüs hastalıkları, çocuk hematolojisi. çocuk onkolojisi, çocuk immünoloji ve alerji hastalıkları, çocuk kardiyolojisi, çocuk metabolizma hastalıkları, çocuk nefrolojisi, çocuk nörolojisi, çocuk romatolojisi, çocuk yoğun bakımı, neonatoloji (yenidoğan).

GERİATRİ

Geriatrist; 65 yaş ve üstü hastaların sağlık sorunları, hastalıkları, sosyal ve fonksiyonel yaşamları, hayat kaliteleri, koruyucu hekimlik uygulamaları ve toplum yaşlanması ile ilgilenen bilim dalı olup iç hastalıklarının bir yan dalıdır. Geriatri uzmanına Geriatrist de denilmektedir. Görev tanımına uyacak şekilde; hemşire, fizyoterapist, diyetisyen, sosyal hizmet uzmanı ve mümkün ise psikolog ile birlikte çalışmalıdır. Geriatrist gerekli gördüğü durumlarda ilgili ana bilim dalları ile konsültasyon yapar. Sonuç olarak amaç; yaşlının sağlığını korumak, hastalığında tedavi etmek, bağımsız olarak yaşamını sürdürmesine yardımcı olmak ve hayat kalitesini yükseltmektir. Çok kapsamlı bir iç hastalıkları hikâye alma ve fizik muayenesine ek olarak; banyo, giyinme gibi temel günlük hayat aktiviteleri; telefon kullanma, alışveriş, yemek hazırlama gibi enstrümental günlük hayat aktiviteleri testleri; görme değerlendirme testi; işitme testi, mobilite ve düşmenin değerlendirilmesi test ve sorguları, beslenme testi; istemsiz idrar ve büyük abdest kaçırma sorgusu; unutkanlığa yönelik mini mental test, depresyona yönelik geriatrik depresyon testi ve son olarak da aldığı ilaçların sorgusu yapılır. 65 yaş ve üstünde olan ve zaten iç hastalıkları kapsamında olan hipertansiyon, şeker hastalığı gibi hastaların yanı sıra osteoporoz, idrar kaçırma, bellek bozukluğu (Alzheimer Hastalığı, yaşa bağlı unutkanlık), depresyon, düşme, bayılma, beslenme bozukluğu, bası yaraları, çoklu ilaç kullanımı hastaları Geriatri ünitesine başvurabilirler. Geriatri hastalarının çoğunluğunu kronik hastalar oluşturuyor olsa da, bazı

durumlarda örneğin yaşlı yüksek ateşli hastalar (zatürece, idrar yolu enfeksiyonları gibi), genel durumun birden bozulduğu hastalar, kullandığı ilaca bağlı olduğunu düşündüren yan etki gelişen hastalar, kontrolde olan hipertansiyonun veya diyabetin ayarının aniden bozulduğu hastalar Geriatri ünitesine başvurulur. Geriatri bütün bilgi, ilgi, uğraşı ve araştırmasının 65 yaş ve üstünde odaklandığı, bu nedenle deneyiminin de o ölçüde arttığı bir bilim dalı olup iç hastalıkları muayene ve tetkiklerinin yanı sıra bu yaş grubunda sık görülen hastalık ve komplikasyonların geniş ölçüde incelendiği bir disiplindir. Bu kadar kapsamlı bir inceleme birçok hastalığın daha belirti vermeden önce dahi teşhis ve tedavisini mümkün kılar. Hangi belirtinin yaşlılığın doğal bir sonucu, hangisinin hastalığa bağlı olduğunu ortaya koyar. Ayrıca bu yaş grubunda hastalık belirtilerinin çoğunluğu genç ve orta yaşta görüleninkinden farklı (zatürece ve idrar yolu enfeksiyonu örneği) olup teşhisi geriatri bilgisini gerekli kılar. Geriatri 65 yaş ve üstünün sadece muayene, teşhis ve tedavisi ile yetinmez, birlikte çalıştığı sosyal hizmet uzmanı, fizyoterapist, diyetisyen ve hemşire ile poliklinik dışı desteğini, evde bakım modeli dâhil sağlamaya yoğun çaba gösterir.

PSİKİYATRİ

Psikiyatrinin başlıca ilgi alanı beyin hastalıklarıdır. Bu alanda günlük dilde akıl hastalığı, ruh hastalığı, sinirlilik hâlleri, ... denilen durumlar yer alır. Bu hastalıklar düşünce, davranış, duygu değişiklikleri ile kendini gösterir. Psikiyatri bu hastalıkların tanı ve tedavileriyle uğra- şır. Ruh-zihin gibi kavramların beden in işlevlerinden bağımsız olduğu düşüncesi yaygındır.

Bütün işlevler gibi insan varlığını biçimlendiren işlevler de hem bedensel hem dış koşullardan etkilenir. Psikiyatrik hastalıkların ortaya çıkışında bedende ve dış ortamda oluşan değişikliklerin etki derecesi hastalıktan hastalığa değişebilir. Psikiyatrik hastalıkların tedavisinde, hastalıkların özelliklerine göre farklı yöntemler uygulanır. Doğrudan bedene uygulananlar (ilaç, elektrokonvülsif tedavi vb) olduğu gibi, insanın duygusal, düşünsel özelliklerini veya ilişkilerindeki değişkenleri hedef alan yöntemler (psikoterapi) de yer alır. Psikiyatrik bilgi ve uygulamalar bilimsel veriye dayalı olmak zorundadır. Son dönemde beyne ilişkin bilgi birikiminde artış olmuştur. Bu durum tedavi yöntemlerinde de eskisine göre daha hızlı değişiklikler ortaya çıkarmıştır. Ancak yeni bir tedavi yönteminin ya da ilacın deneysel çalışmalardan uygulama alanına girmesi için bilimsel ve etik olarak tanımlanmış süreçlerden geçmesi, etkili

olduğunun kanıtlanması ve meslek topluluğunca kabul edilmesi zorunludur.

RADYOLOJİ

Radyoloji, x ışınları ve diğer görüntüleme yöntemlerinin tıpta tanı ve tedavi amacıyla kullanılmasıdır. Radyan enerjiyi (radyasyonu) hastalıkların tanısında görüntüleme amacıyla ya da girişimsel işlemlerde (girişimsel radyoloji) vücuda girişim yeri ve yolunu göstermek için kılavuzluk amacıyla kullanan bilim dalıdır. Radyasyon, boşlukta düz bir çizgi boyunca yayılım gösteren enerjilerdir. Radyolojide başlıca iki ana grupta toplanabilecek değişik enerji türleri kullanılmaktadır. Birinci grupta kullanılan enerjiler elektromanyetik radyasyonlardır. Elektromanyetik radyasyonlardan x-ışınları röntgen ve bilgisayarlı tomografide (BT) , gamma ışınları nükleer tıpta (NT) , radyo dalgaları ise manyetik rezonans görüntülemede (MR) kullanılmaktadır. İkinci grupta bulunan, elektromanyetik radyasyonlardan farklı özellik gösteren ultrases enerjisi de ultrasonografi (US) yönteminde kullanılmaktadır.

Bu ünite ile ilgili tıp terimleri için;

- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Semptom ve Hastalık ilgili terimlerini gözden geçirmek için sayfa 192 tablo 6.1'i inceleyiniz.
- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Tanı Terimlerini gözden geçirmek için sayfa 194 tablo 6.2'i inceleyiniz.
- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Teşhis Yöntemleri Terimlerini gözden geçirmek için sayfa 195 tablo 6.3'ü inceleyiniz.
- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Cerrahi Müdahale ve Ameliyat Terimleri gözden geçirmek için sayfa 195 tablo 6.4'ü inceleyiniz.
- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Tıbbi Sağaltım ve İlaç Terimleri gözden geçirmek için sayfa 196 tablo 6.5'i inceleyiniz.
- Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile İlgili Kısaltmaları gözden geçirmek için sayfa 196 tablo 6.6'ı inceleyiniz.

SORU CEVAP

SORU:

Nükleer Tıp, nasıl bir tıp alanıdır?

CEVAP:

Nükleer Tıp canlılara verilen ışın etkin (radyoaktif) maddelerin yaydıkları ışınların özel yöntemler veya aygıtlarla dışarıdan sayımı veya görüntü olarak izlenmesi ya da tanımlanması ile tanı konulmasını sağlayan tıp dalıdır.

SORU:

Onkoloji nasıl bir tıp dalıdır?

CEVAP:

Onkoloji: kanserin oluşumu, nedenleri, kalıtımla ilişkisi, tanısı, tedavisi, kanserle ilgili istatistikler ve kanserden korunmayla ilgilenen tıp dalıdır.

SORU:

Pediatrinin ilgi alanı nedir?

CEVAP:

Pediatric, bebek, çocuk ve ergenlerin tıbbi bakımıyla ilgilenen tıp dalıdır. Pediatri genel olarak çocuk hastalıkları ile ilgilenir.

SORU:

Geriatrinin ilgi alanı nedir?

CEVAP:

Yaşlılık hekimliği ya da Geriatri; yaşlılık dönemindeki sağlık sorunları ve bu sorunların tedavileriyle ilgilenen tıp dalıdır.

SORU:

Anesteziğin ilgi alanı nedir?

CEVAP:

Anestezi bilimi ya da Anesteziyoloji herhangi bir cerrahi girişim öncesinde, esnasında ve sonrasında, hastanın güvenliğini gözetken; ağrı duyusunun giderilmesi dâhil olmak üzere tüm bakımına yoğunlaşan tıbbi bir bilim dalıdır.

SORU:

Psikiyatrinin ilgi alanı nedir?

CEVAP:

Psikiyatri, akıl hastalıklarının teşhisi, tedavisi ve önlenmesi ile uğraşan bilim ve hekimlik dalı. İnsanın davranış dinamiklerini biyopsikososyal olarak açıklamak üzerine çalışan ve normal ile normal dışı (hastalık) davranış örüntülerini sınıflandırarak tedavi etmeye çabalayan tıp bilimi ve ruh hekimliğidir.

SORU:

Kanın görevleri nelerdir?

CEVAP:

Kan; dolaşım sisteminde dolaşarak organizmadaki tüm uzuvlara erişen, onlara metabolizma için ihtiyaç duyulan besin ve oksijeni götüren, onlardan topladığı atık maddeleri boşaltma uzuvlarına (böbrekler, akciğerler, deri) taşıyan canlı sıvı maddedir.

SORU:

Kanın yapısını açıklayınız.

CEVAP:

Kan, plazma denilen bir sıvı ve çeşitli özellikler gösteren katı cisimlerden oluşur. Plazma, mineral tuzlar, proteinler, glikoz ve üre içerir. Katı cisimcikler ise üç çeşittir: Eritrositler (alyuvarlar), lökositler (akyuvarlar) ve kan pulcukları (trombositler).

SORU:

Lökositlerin görevi nedir?

CEVAP:

Vücuda giren canlı cansız her çeşit yabancı maddeyi tanımak ve onlarla savaşmak için görev yaparlar. Bir bölümü direk mikroplarla savaşırken, başka bir bölümü yabancı molekülleri ve mikropları tanıyarak sistemi uyarır, diğerleri de mikropla savaşmak üzere antikor, spesifik proteinleri üretir.

SORU:

Kan hücrelerinin görevleri nelerdir?

CEVAP:

Kan, hücrelerden ve "plazma" isimi verilen bir sıvıdan oluşmuştur. Hücreler alyuvarlar (kırmızı kan hücreleri), akyuvarlar (beyaz kan hücreleri) ve trombositlerdir. Hücrelerin % 99'undan fazlasını alyuvarlar oluşturur. Alyuvarlar kanın oksijen taşıyan hücreleridir. Akyuvarlar vücudu enfeksiyonlara ve kansere karşı savunan hücrelerdir. Trombositler ise kanın pıhtılaşmasında görev alırlar.

SORU:

Hematokrit nedir?

CEVAP:

Hematokrit, alyuvarların oluşturduğu kan hacminin toplam kan hacmine oranıdır.

SORU:

Klinik Nükleer Tıp uygulamaları genel olarak kaç tiptir, açıklayınız.

CEVAP:

Klinik Nükleer Tıp uygulamaları genel olarak üçe ayrılır:

- Radyonüklid Tedavi: İyonize radyasyonun sınırlı bir uzaklıktaki doku ve hücreleri ışınlamasına dayanan bu yöntem örneğin, hipertiroidi ve tiroid kanserlerinde, romatoid artritde, diğer yöntemlere yanıt vermeyen lenfoma olgularında, kemik metastazlarında ağrının ortadan kaldırılmasında uygulanmakta ve çok başarılı sonuçlar alınmaktadır.
- Görüntüsüz Tanı Uygulamaları: Vücut içerisindeki belirli bir hedefe yöneltilmiş radyoaktif maddeler kullanarak, bu maddelerin vücut dışından sayılması ile uygulanır.
- Görüntülü Tanı Uygulamaları: Vücut içerisindeki belirli bir hedefe yöneltilmiş radyoaktif maddeler kullanarak, bu maddelerin vücut dışından görüntülenmesi işlemidir.

SORU:

Planar görüntülemeye örnek veriniz.

CEVAP:

Çok uygulanan tiroid sintigrafisi, böbrek sintigrafisi, bütün vücut kemik sintigrafisi gibi tetkikler bu tür görüntülemeye örnektir.

SORU:

SPECT (Single Photon Emission Computed Tomography) görüntülemeye örnek veriniz.

CEVAP:

Günümüzde çok sık olarak uygulanan myokard perfüzyon sintigrafisi (Kalb sintigrafisi), beyin perfüzyon sintigrafisi bu tip çalışmalardır.

SORU:

Bilgisayarlı tomografide üç boyutlu kesitsel veriler nasıl elde edilmektedir?

CEVAP:

Bilgisayarlı tomografide kesit görüntünün alınabilmesi, röntgen tüpü ve görüntü alıcıların (dedektör) hastanın etrafında döndürülmesi ile sağlanmaktadır. Röntgen ve BT de x –ışını uygulanması Hastanın etrafında tüp ve dedektörlerin birbirine bağlı olarak yaptıkları dönme hareketi sırasında dedektörlerde toplanan ve aslında iki boyutlu bilgi taşıyan verilerin, dönme hareketinin tüm aşamaları göz önünde bulundurularak yüksek matematiksel çözünümlü sonrasında üç boyutlu kesitsel veriler elde edilebilmektedir.

SORU:

Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG) yönteminin temeli neye dayanmaktadır?

CEVAP:

Yöntem, manyetik alanda vücuda radyo dalgası gönderilerek manyetik alanın etkisindeki dokularda manyetik etkiyi değiştirme ve bu değişimden sonra tekrar manyetik alanın etkisine geçerken dokulardan gelen sinyalleri alarak görüntü oluşturma temeline dayanır.

SORU:

Doppler US yönteminin temeli neye dayanmaktadır?

CEVAP:

Sabit frekanslı bir ses demetinin hareketli bir yapıdan yansırken frekansında oluşan değişikliğin derecesi ile hareketli yapının hareketinin saptanmasına dayalı bir prensiple vücutta akışkanların (arteriyel ve venöz kan akımı) akım hızını ve yönünü belirlemeye dayalı bir inceleme yöntemidir.

SORU:

Sintigrafi yönteminin temeli neye dayanmaktadır?

CEVAP:

Vücuda verilen radyoaktivitenin ilgili organ veya dokuda dağılımının saptanması temeline dayanan radyonüklid görüntülemenin yöntemi Sintigrafidir.

SORU:

Onkolojinin kelime anlamı nedir?

CEVAP:

Tümöral hastalıklar ile ilgilenen bilim dalına onkoloji Oncos (=ışık) ve logos (=bilim) Latince kelimelerinin bir araya gelmesi ile oluşturulmuş bir deyimdir ve ilgilenen uzmana onkolog denilmektedir.

SORU:

Kanser kemoterapisi nedir?

CEVAP:

Kanser kemoterapisi: Tıbbi onkolojinin kanserli hastalardan gerekli görülenlere uyguladığı kimyasal ilaç tedavisidir.

ÜNİTE 7: İLAÇ BİLİMİ TERİMLERİ

İLAÇ BİLİMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

İlaç bilimi; ilaç adı verilen maddeler, bunların kaynakları, fiziksel ve kimyasal özellikleri, canlı organizmada hareketleri, etki biçimleri, tedavi ya da

diğer amaçlarla kullanımı inceler. Diğer bir deyişle ilaç, fizyolojik sistemler ya da patolojik durumları hasta yararı için değiştirmek, tedavi etmek, korumak veya incelemek için kullanılan maddedir. Farmakoloji (pharmaco-logy) ilaç bilimidir. İlaçların ya da ilaç olabilme özelliği taşıyan maddelerin biyolojik sistemler üzerindeki etkilerini inceler. Biyolojik etkiler; bu maddelerin emilimi, dağılımı, olası etki ve yan etkileri, yıkılımı ve atılımı içermektedir. Farmakope; tedavi edici etkisi kesin olarak kabul edilen etken madde ve preparatların formüllerini, fiziksel ve kimyasal özelliklerini, tanınma reaksiyonlarını, sağlık kontrollerini, miktar tayini ve saklama koşullarını bildiren resmi kitabın adıdır.

Reçeteye yazılan ilaçlar üç gruba ayrılır: Birincisi, Farmakope'ye uygun olarak eczane ortamında hazırlanan ve doğrudan hastaya sunulmak üzere üretilen tıbbi ürünler (ofisinal ilaçlar); ikincisi, bir hastaya yazılan bireysel reçeteye uygun olarak eczanede hazırlanan tıbbi ürünler (majistral ilaçlar) ve üçüncüsü, bir firma tarafından üretilen ruhsatlı ürünler (müstahzarlar-preparatlar).

Ruhsatlı biyolojik referans bir ilaca benzerlik gösteren ilaçlara biyobenzer ilaç denir. Biyobenzer ürünlerin etkin maddeleri, ilgili biyolojik referans ilaçların benzeridir. Biyobenzer ve biyolojik referans ilaçlar genel olarak aynı güçte aynı hastalığı tedavi etmek amacıyla kullanılır.

İlaçlar, uluslararası kurallara göre belirlenen ilacın kimyasal formülünün adına göre (Kimyasal ad); her ülkede ulusal resmi kuruluşlar ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından onaylanan, her yeni ilaca verilen ada göre (Jenerik ad) ve üretici firma tarafından verilen özel ada göre (Ticari-Müstahzar ad) adlandırılırlar. Bunun yanında ilaçlar, "doğal kaynaklı" ve "sentetik-yarı sentetik" olarak iki gruba ayrılır: Doğal kaynaklı ilaçlar kendi içinde dört gruba ayrılır. "Mikroorganizmalar ve mantar kaynaklı", "Bitkisel kaynaklı", "Hayvansal kaynaklı" ve "İnsan kaynaklı" ilaçlar. Sentetik-yarı sentetik ilaçlar ise, "Kimyasal sentez yoluyla elde edilen ilaçlar" ve "Biyoteknoloji ürünü ilaçlar" olarak ikiye ayrılır.

İlaçların Uygulanması Ve Dozaj Şekilleri

Bir defada alınan ilaç miktarına "doz"; hastanın belirli bir zaman aralığında alması gereken dozun miktar, sayı ve sıklığına da "dozaj" denir. 24 saatlik zaman diliminde kullanılacak ilaç miktarına "günlük doz" ve günlük dozun hastaya verilirken iki doz arasında kalan zamana da "doz aralığı" adı verilir.

Oral, oküler ve nazal uygulama için katı dozaj şekilleri, "tablet" ve "kapsül" olarak sınıflandırılırken; sıvı dozaj şekilleri, "efervesan tablet", "şurup", "çözelti(solüsyon)", "süspansiyon", "göz damlası" ve

"burun damlası" olarak sınıflandırılır. Bunun yanında, "parenteral", "pulmoner", "rektal" veya "vaginal" ve "dermal" uygulama için dozaj şekilleride diğer bir sınıflamadır.

İLAÇLARIN EMİLİMİ, DAĞILIMI, METABOLİZMASI VE VÜCUTTAN ATILIMI

İlacın vücuda alınmasından sonra görülen emilim (absorpsiyon), dağılım, metabolizması (biyotransformasyon) ve atılımı olaylarını sayısal olarak ve zaman boyutu içinde incelenmesine "farmakokinetik" denir. Farmakolojik aktivite gösteren bu moleküllerin dokulardaki etki yerlerine alınmaları, hareketleri, bağlanmaları ve etkileşimlerinin incelenmesine de "farmakodinami" denir. Emilim, ilaçların uygulama bölgesinden kan dolaşımına geçişidir. İlaçların gastrointestinal sistemden emilimi kimyasal özelliklerine bağlı olarak "pasif difüzyon" ya da "aktif transport" yoluyla olur. Pasif difüzyon, kimyasal maddelerin hücre zarından, derişimin yüksek olduğu bölgeden derişimin düşük olduğu bölgeye doğru ve derişim farkı ile orantılı bir hızda geçmesidir. "Aktif transport", ilaç moleküllerinin hücre zarından bir yoğunluk veya elektrokimyasal bir engele karşı, düşük yoğunlukta olduğu ortamdan daha yoğun olan ortama "taşıyıcı" denilen bir endojen moleküle bağlanarak ve yüksek enerjili fosfat yardımıyla taşınmasıdır. Bir ilacın dozaj şeklinden emilerek sistemik dolaşıma geçme hızı ve derecesine "biyoyararlanım" denir. Biyoyararlanımı etkileyen faktörler; karaciğerden ilk geçiş etkisi, ilacın çözünürlüğü, kimyasal kararsızlık, ilaç formülasyonunun yapısıdır. Biyoeşdeğerlik, farmasötik eşdeğer olan iki ilacın aynı molar dozda verilışinden sonra biyoyararlanımlarının ve etkilerinin hem etkinlik hem de güvenlik açısından aynı olmasını sağlayacak kadar benzer olmasıdır. İlaç reseptörü, bir ilacı bağlayıp farmakolojik etkilerine aracılık eden, hücre yüzeyi veya içinde bulunan özdeş bir hedef olan makromoleküldür. Bir reseptörle etkileşerek, o reseptör için karakteristik olan bir fizyolojik veya farmakolojik cevabın ortaya çıkmasını sağlayan endojen maddeye veya ilaca "agonist" denilir. İlaçların dağılımı, ilacın geriye dönüşümlü olarak kan dolaşımından, hücreler arası alana ve/veya hücre içi sıvıya geçmesidir. Bir ilacın plazmadan hücreler arası alana geçmesini etkileyen faktörler; kan akımı, kılcal damarların geçirgenliği, ilacın doku ve plazma proteinlerine bağlanma derecesi ve ilacın ne kadar lipofilik olduğuna bağlıdır. İlaçların etkileri, "İyon kanalları üzerinden", "enzimler üzerinden", "taşıyıcılar ve aktif transport üzerinden", "ilaç reseptörü üzerinden", "kimyasal yoldan", "yerine koyma

yoluyla", "organizmada aktif bir maddeyi açığa çıkararak dolaylı" etkiler olarak ortaya çıkarlar. İlaçların vücutta, birbirini izleyen ve genellikle iki basamakta tamamlanan biyokimyasal tepkimelerle (yükseltgenme, indirgenme, hidroliz, konjügasyon vb.) etkin biçime getirilmesi, etkisizleştirilmesi veya çözünürlüğü artırılarak organizmadan daha kolay atılacak şekle dönüştürülmesine "ilaçların metabolizması" denir.

İlaçların vücuttan atılmaları çeşitli yollarla olur. En önemli atılım böbreklerden idrarla atılmalarıdır. Diğer yollar safra, bağırsaklar, akciğerler veya emziren annelerde sütle atılmalarıdır. İlaçlar ya hiç değişmeden ya da bir kısmı kimyasal dönüşüme (biyotransformasyona) uğradıktan sonra, değişmemiş ilaç ve metabolitleri şeklinde atılırlar. Tamamı değişmeden atılan ilaç sayısı çok azdır.

İLAÇLARIN SINIFLANDIRILMASI

İlaçlar, kullanıldığı durum ve kullanılma amaçlarına göre "Farmakolojik Gruplar" olarak ya da Dünya Sağlık Örgütü tarafından desteklenen, yönetilen ve geliştirilen "Anatomik Terapötik Kimyasal (ATC)" sistemine göre sınıflandırılmaktadır. ATC sisteminde ilaçlar etkili oldukları organ veya sistemleri ile kimyasal, farmakoloji ve terapötik özelliklerine göre farklı gruplara ayrılırlar. Bunlar, "sindirim sistemi ve metabolizma ilaçları", "kan ve kan yapan organ ilaçları", "dermatolojik ilaçlar", "sistemik hormonal ilaçlar", "genital ve üriner sistem ilaçları", "sistemik kullanılan antienfektif ilaçlar", "antineoplastikler ve immünomodülatör ilaçlar", "sinir sistemi ilaçları", "kas-iskelet sistemi ilaçları", "antiparaziter ilaçlar", "solunum sistemi ilaçları", "oftalmolojik ve otolojik ilaçlar" olarak gruplandırılır.

İLAÇLARIN İSTENMEYEN ETKİLERİ

Bütün ilaçlar istenmeyen ya da beklenmeyen etkiler (advers) veya reaksiyonlar oluşturabilir. İstenmeyen ilaç reaksiyonlarının hızla belirlenmesi ve bildirilmesi hayati öneme sahiptir. Bu nedenle ilaçların güvenle kullanılmasını garanti etmek için, tanınmayan zararların hemen belirlenmesi ve uygun şekilde düzenleyici eylemlerin alınması gerekir. Farmakovijilans, ilaç advers etkileri ve beşerî tıbbi ürünlere bağlı diğer muhtemel sorunların saptanması, değerlendirilmesi, tanımlanması ve önlenmesi ile ilgili bilimsel çalışmaların genel adıdır.

İLAÇLARIN REÇETELENMESİ

Hekimin tedavi için uygun gördüğü ilaçların hazırlanması ve hastaya verilmesi için gerekli bilgileri içeren, eczacıya yönelik yazıya "reçete" denir. Bir ilaç için yazılan reçete dört bölümden oluşur: "Başlangıç (süperskripsiyon)", latince "alınız" anlamına gelen

"recipe" sözcüğünün kısaltılmış şekli olan R, Rx veya Rp simgelerinden biri ile başlayan bölümdür; ikinci kısım "yazılış (inskripsiyon)", eczacı tarafından verilmesi istenen müstahzarın ad, farmasötik şekil ve doz özelliğinin yazıldığı bölümdür. Majistral ilaçların hazırlanmasında kullanılan ilaç ve yardımcı maddeler de reçetenin bu bölümünde yer alırlar; üçüncü kısım "yapılış (subskripsiyon)", verilmesi istenen müstahzarın adedini belirten bölümdür. Majistral ilacın farmasötik şekline ve hazırlanmasına ait bilgileri de içerebilir; son kısım "kullanılış (instrüksiyon)", ilacın kullanılışı hakkında eczacıya ve hastaya bilgi verilen bölümdür.

Türkiye'de kontrole tabi olmayan beşerî ilaç müstahzarları beyaz reçeteye yazılır. Psikotrop ilaçlar için yeşil reçete ve uyuşturucu ilaçlar için kırmızı reçete kullanılır. Ayrıca, hemofili hastaları için sadece kan faktörlerinin yazımına özel turuncu reçete ve faktörler dışındaki diğer kan ürünlerine özel mor reçete uygulaması vardır düzenlenmiş "hemofili takip karnesi" ve turuncu renkte, dört nüshalı "hemofili reçetesi" verilir.

SORU CEVAP

SORU:

İlaç nedir?

CEVAP:

İlaç, fizyolojik sistemler ya da patolojik durumları hasta yararı için değiştirmek, tedavi etmek, korumak veya incelemek için kullanılan maddedir.

SORU:

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre ilaç ilk olarak nasıl tanımlanmıştır?

CEVAP:

Dünya Sağlık Örgütü ilk olarak ilacı "alıcının yararına olmak üzere, fizyolojik sistemler veya patolojik durumları değiştirmek veya incelemek amacıyla kullanılan veya bu amaçla hazırlanan madde veya ürünlerdir" şeklinde tanımlamıştır.

SORU:

Farmakoloji nedir?

CEVAP:

Farmakoloji (pharmaco-logy) ilaç bilimidir. İlaçların ya da ilaç olabilme özelliği taşıyan maddelerin biyolojik sistemler üzerindeki etkilerini inceler.

SORU:

İlaç (Farmasötik Preparat) nedir?

CEVAP:

Bir hastalığı tedavi etmek ve/veya önlemek, bir teşhis yapmak veya bir fizyolojik fonksiyonu düzeltmek, düzenlemek veya değiştirmek amacıyla, insana uygulanan doğal ve/veya sentetik kaynaklı etkin madde veya maddeler kombinasyonu beşerî tıbbi (ürün) ilaçtır.

SORU:

Ofisinal ilaç nedir?

CEVAP:

Farmakopeye uygun olarak eczane ortamında hazırlanan ve doğrudan hastaya sunulmak üzere üretilen tıbbi ürünlere verilen addır.

SORU:

Reçeteye yazılan ilaçlar kaç gruba ayrılır ve nelerdir?

CEVAP:

Reçeteye yazılan ilaçlar 3 gruba ayrılır; ofisinal ilaç, majistral ilaç, müstahzar

SORU:

Majistral ilaç nedir?

CEVAP:

Bir hastaya yazılan bireysel reçeteye uygun olarak eczanede hazırlanan tıbbi ürünlerdir.

SORU:

Müstahzar nedir?

CEVAP:

Bir firma tarafından standart bir formülasyona göre belirli bir farmasötik şekle sokularak, büyük ölçekte üretilen, özel olarak ambalajlanıp üreticinin koyduğu, onu benzer ürünlerden farklılaştıran özel bir isim altında pazarlanan bir veya birden fazla sa- yıda etken madde içeren ruhsatlı ürünlerdir.

SORU:

Kimyasal ad (etkin madde) nedir?

CEVAP:

Uluslararası kurallara göre belirlenen ilacın kimyasal formülünün adıdır. Örneğin, Fentanil Sitrata.

SORU:

Jenerik ad nedir?

CEVAP:

İlacın ticari isminden bağımsız olarak, her ülke- de ulusal resmi kuruluşlar ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından onaylanan, genellikle basit, kısa, tek kelime, kolay söylenebilir ve yazılabilir olan, tıbbi kullanılışı (anatomik, fizyolojik, patolojik, farma- kolojik) ile ilgili çağrışım yapmayacak, daha çok kaynağını ve kimyasal yapısını hatırlatacak şekilde iletişim birliğini ve düzenini sağlamak üzere her yeni ilaca verilen isimdir. Örneğin, Parasetamol.

SORU:

Müstahzar adı (ticari ad) nedir?

CEVAP:

Üretici firma tarafından verilen özel addır. Aynı etken maddeyi içeren birden çok ticari isim olabilir. Aynı etken maddeyi içeren, ticari ismi farklı olan ilaçlar birbirinin muadilidir.

SORU:

Dozaj nedir?

CEVAP:

Hastanın belirli bir zaman aralığında alması gereken dozun miktar, sayı ve sıklığıdır. Örneğin, günde 3 kez 500 mg Parasetamol tablet.

SORU:

Doz nedir?

CEVAP:

Bir defada alınan ilaç miktarına denir. Örneğin, 500 mg Parasetamol tablet.

SORU:

TIP TERİMLERİ

Günlük doz nedir*

CEVAP:

24 saatlik zaman diliminde kullanılacak ilaç miktarıdır.
Örneğin, günde 3 kez.

SORU:

Doz aralığı nedir?

CEVAP:

Günlük dozun hastaya verilir- ken iki doz arasında kalan zamandır. Örneğin. 8 saatte bir.

SORU:

Efektif doz(ED) nedir?

CEVAP:

İstenen etkiyi meydana getiren dozdur.

SORU:

Minimum etkin konsantrasyon (MEK) nedir?

CEVAP:

İlaçların etkili oldukları dokularda kendilerinden beklenen etkilerinin görülebilmesi için gereken eşik düzeye minimum etkin konsantrasyon denir.

SORU:

Terapötik doz nedir?

CEVAP:

İlaçın bir hastalığı tedavi edebilmesi için gereken miktardır.

SORU:

Katı dozaj şekilleri nelerdir?

CEVAP:

Katı dozaj şekilleri; tablet ve kapsüldür.

SORU:

Tablet nedir?

CEVAP:

Etkin maddenin dolgu maddesi, bağlayıcı ve yardımcı maddelerle mekanik olarak basılması yoluyla üretilir.

SORU:

Tablet çeşitleri nelerdir?

CEVAP:

Çiğneme, Enterik, Filk kaplı, draje kaplı, kontrollü salım, sublingual olmak üzere 6 çeşit tablet vardır.

SORU:

Kapsül nedir?

CEVAP:

Genellikle jelatinden yapılmış iç içe geçebilen silindirler içerisinde toz veya granüller içerir.

SORU:

Film ya da draje kaplı tablet nedir?

CEVAP:

Hoşa gitmeyen tat ve kokuyu maskelemek, ila- cın yutulmasını kolaylaştırmak için hazırlanan tab- let şekilleridir.

SORU:

Kontrollü salım tableti nedir?

CEVAP:

İlaçın kan düzeyinin hızlı yükselmesinin isten- mediği veya vücutta kalış süresi kısa olan ilaçların etkisini uzatmak için emilimin yavaşlatılacağı durumlarda kullanılır.

SORU:

Sıvı dozaj şekilleri nelerdir?

CEVAP:

Sıvı dozaj şekilleri; efervesan tablet, şurup, çözelti, süspansiyon, göz ve burun damlasıdır.

SORU:

İnjesiyon şekilleri nasıl sınıflandırılır?

CEVAP:

İnjesiyon şekilleri uygulandıkları bölgeye göre adlandırılır; İntravenöz (IV, Damar içine), İntramüsküler (IM, Kas içine), İntraartiküler (Eklem içine), İntratekal (Subaraknoid veya subdural boşluk içine), İntrakameral (Gözün ön odacığına), Subkütan (Deri altına).

SORU:

Farmakokinetik nedir?

CEVAP:

İlaçın vücuda alınmasından sonra görülen emilim (absorpsiyon), dağılım, metabolizması (biyotransformasyon) ve atılımı (eliminasyon) olaylarını kantitatif olarak ve zaman boyutu içinde incelenmesine farmakokinetik denir.

SORU:

Farmakodinami nedir?

CEVAP:

Farmakolojik aktivite gösteren bu moleküllerin dokulardaki etki yerlerine alınmaları, hareketleri, bağlanmaları ve etkileşimlerinin incelenmesine de farmakodinami denir.

SORU:

İlaçların gastrointestinal sistemden emilimi nasıl meydana gelir?

CEVAP:

İlaçların gastrointestinal sistemden emilimi kimyasal özelliklerine bağlı olarak pasif difüzyon ya da aktif transport yoluyla olur.

SORU:

Pasif difüzyon nedir?

CEVAP:

Pasif difüzyon, kimyasal maddelerin hücre zarından, derişimin yüksek olduğu bölgeden derişimin düşük olduğu bölgeye doğru ve derişim farkı ile orantılı bir hızda geçmesidir.

SORU:

Aktif transport nedir?

CEVAP:

Aktif transport, ilaç moleküllerinin hücre zarından bir yoğunluk veya elektrokimyasal bir engele kar- şı, düşük yoğunlukta olduğu ortamdan daha yoğun olan ortama "taşıyıcı" denilen bir endojen moleküle bağlanarak ve yüksek enerjili fosfat (ATP, adenosin trifosfat) yardımıyla taşınmasıdır.

SORU:

İlaçın gastrointestinal sistemden emilimini etkileyen faktörler nelerdir?

CEVAP:

İlaçın gastrointestinal sistemden emilimini; midenin pH'sı, mide boşalması ve bar- sak hareketleri, ilacın partikül büyüklüğü, besinlerin varlığı, vücudun pozisyonu, egzersiz, emilim alanını azaltan hastalıklar (örn. Crohn hastalığı),

bazı ilaçları metabolize eden doğal intestinal mikroflora etkiler.

SORU:

Biyoyararlanım nedir?

CEVAP:

Biyoyararlanım, bir ilacın dozaj şeklinden emilerek sistemik dolaşıma geçme hızı ve derecesidir.

SORU:

Biyoyararlanımı etkileyen faktörler nelerdir?

CEVAP:

Biyoyararlanımı etkileyen faktörler; karaciğerden ilk geçiş etkisi, ilacın çözünürlüğü, kimyasal kararsızlık, ilaç formülasyonunun yapısıdır.

SORU:

İlk geçiş etkisi nedir?

CEVAP:

İlk geçiş etkisi, ilaçların sistemik dolaşıma katılmadan önce önemli miktarda metabolize edilmesidir.

SORU:

Biyoeşdeğerlik nedir?

CEVAP:

Biyoeşdeğerlik, farmasötik eşdeğer olan iki ilacın aynı molar dozda verilmesinden sonra biyoyararlanımlarının ve etkilerinin hem etkinlik hem de güvenlik açısından aynı olmasını sağlayacak kadar benzer olmasıdır.

SORU:

İlaç reseptörü nedir?

CEVAP:

İlaç reseptörü, bir ilacı bağlayıp farmakolojik etkilerine aracılık eden, hücre yüzeyi veya içinde bulunan özdeş bir hedef olan makromoleküldür.

SORU:

Agonist nedir?

CEVAP:

Agonist, bir reseptörle etkileşerek, o reseptör için karakteristik olan bir fizyolojik veya farmakolojik cevabın ortaya çıkmasını sağlayan endojen maddeye veya ilaca agonist denilir.

SORU:

Antagonist nedir?

CEVAP:

Antagonist, agonist ile aynı reseptör veya bağ- lanma bölgesi için yarışarak agonistin etkisini azaltan veya önleyen, ancak kendisi herhangi bir yanıt oluşturmeyen maddedir.

SORU:

İlaç dağılımı nedir?

CEVAP:

İlaçların dağılımı, ilacın geriye dönüşümlü ola- rak kan dolaşımından, hücreler arası alana (hücre dışı sıvı) ve/veya hücre içi sıvıya geçmesidir.

SORU:

Bir ilacın plazmadan hücreler arası alana geçmesini etkileyen faktörler nelerdir?

CEVAP:

Bir ilacın plazmadan hücreler arası alana geçmesini etkileyen faktörler; kan akımı, kılcal damarların geçirgenliği, ilacın doku ve plazma proteinlerine (en

önemlisi albümin) bağlanma derecesi ve ilacın ne kadar lipofilik (yağda çözünbilme) olduğuna bağlıdır.

SORU:

Doruk konsantrasyon nedir?

CEVAP:

Doruk konsantrasyon, bir ilacın tek bir dozu- nun verilmesinin ardından plazmada ulaşılan maksimum (doruk) ilaç konsantrasyonudur.

SORU:

Uyuncu nedir?

CEVAP:

Hastanın uygulanan tedaviye uyma isteği ve derecesine uyuncu denir.

SORU:

Plasebo etki nedir?

CEVAP:

İlaçlar, kişiye bağlı olarak, tanımlanmış bir farmakolojik etkisi olmamasına karşın, etkinlik gösterebilirler. Bu etki plasebo etki olarak adlandırılır.

SORU:

İlaç metabolizması nedir?

CEVAP:

İlaçların vücutta, birbirini izleyen ve genellikle iki basamakta tamamlanan (Faz I ve Faz II) biyo- kimyasal tepkimelerle (yükseltgenme, indirgenme, hidroliz, konjugasyon vb.) etkin biçime getirilmesi, etkisizleştirilmesi veya çözünürlüğü artırılarak organizmadan daha kolay atılacak şekle dönüştürülmesine ilaçların metabolizması denir.

SORU:

İlacın yarılanma ömrü nedir?

CEVAP:

İlacın yarılanma ömrü, vücut sıvılarındaki ilaç konsantrasyonunun başlangıç değerinin yarısına düşmesi için geçen süredir.

SORU:

İlacın yarılanma ömrünü uzatan faktörler nelerdir?

CEVAP:

İlacın yarılanma ömrünü uzatan faktörler; rektal plazma akımında azalma (örneğin, kalp yetmezliği), metabolizmanın azalması (örneğin, karaciğer sirozu), plazma proteinine bağlanan ilacın plazma proteininden ayrılmasına neden olan ikinci bir ilacın verilmesi, ilacın atılımında azalma (örneğin böbrek hastalığına bağlı olarak) olarak listelenebilir.

SORU:

İlaçlar nasıl sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

İlaçlar, kullanıldığı durum ve kullanılma amaç- larına göre "Farmakolojik Gruplar" olarak ya da Dünya Sağlık Örgütü tarafından desteklenen, yönetilen ve geliştirilen "Anatomik Terapötik Kimyasal (ATC)" sistemine göre sınıflandırılmaktadır.

SORU:

Farmakovijilans nedir?

CEVAP:

Farmakovijilans, ilaç advers etkileri ve beşeri tıbbi ürünlere bağlı diğer muhtemel sorunların saptanması,

değerlendirilmesi, tanımlanması ve önlenmesi ile ilgili bilimsel çalışmaların genel adıdır.

SORU:

Türkiye Farmakovijilans Merkezi (TÜFAM) nedir?

CEVAP:

Türkiye Farmakovijilans Merkezi (TÜFAM), Türkiye’de Beşeri Tıbbi Ürünlerin Güvenliğinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca (Resmi Gazete Tarih: 22.03.2005; Sayı: 25763) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) bünyesinde kurulmuş olan ilaç etkilerini izleme ve değerlendirme merkezidir.

SORU:

Kusurlu ilaç nedir?

CEVAP:

Kusurlu ilaç, ilacın üretimi ya da dağıtımı sırasında meydana gelebilen bir yanlışlık ya da kaza sonucu, ilaç ürünü spesifikasyonlarına uygunluğu kaybedilir. Bu kusur, ürünün tedavi edici etkisini azaltabilir ve hastanın sağlığını olumsuz etkileyebilir, bu durum istenmeyen (ters) ilaç etkisi ile karış- tırılmamalıdır.

SORU:

Doz aşımı (Overdose) nedir?

CEVAP:

Doz aşımı (Overdose); bir ilacın klinikte kullanılan normal dozlarının üzerindeki dozdur. İstenmeyen ilaç reaksiyonlarına yol açabilir.

SORU:

İlaç etkileşmesi nedir?

CEVAP:

İlaç etkileşmesi, vücutta bir ilacın etkisinin başka bir ilaç tarafından değiştirilmesi şeklinde ta- nımlanır.

SORU:

Farmakokinetik ilaç etkileşmesi nedir?

CEVAP:

Farmakokinetik ilaç etkileşmesinde, bir ilaç ile diğer ilacın emilim, dağılım, metabolizma ve atılımını değiştirerek, etki şeklinde değişiklik oluşturmaktadır. Bu etkileşme sonunda ilaçların etkinliğinde azalma veya artma meydana gelir.

SORU:

Antagonizma nedir?

CEVAP:

Antagonizma, bir maddenin diğer bir maddenin etkisini önlemesi veya azaltması durumudur. Etkisi azalan ilaç agonist, etkiyi azaltan ilaç antagonisttir. Kimyasal, fizyolojik ve farmakolojik antagonizma türleri vardır.

SORU:

Kimyasal antagonizma nedir?

CEVAP:

Kimyasal antagonizma, iki ilacın vücutta birbiri ile fiziksel veya kimyasal kompleks oluşturup etkin olanın etkisiz hale getirilmesi olayıdır.

SORU:

Fizyolojik antagonizma nedir?

CEVAP:

Fizyolojik antagonizma, farklı hedef hücreleri veya aynı hücrede farklı yerleri zıt yönde etkile- yen iki ilaç arasındaki antagonizmadır.

SORU:

Farmakolojik antagonizma nedir?

CEVAP:

Farmakolojik antagonizma, aynı reseptör türüne yüksek afiniteli şekilde bağlanabilen ago- nist ve antagonist ilaçlar arasındaki antagonizma şeklidir. Antagonistin hedef hücre üzerinde direkt etkisi yoktur. Farmakolojik antagonizma genellikle kompetitif antagonizma şeklinde olur. Antagonist ve agonist ilacın molekülleri aynı reseptör türüne reversibl (dönüşümlü) olarak bağlanırlar ve bağlan- mak için aralarında yarışmaya girerler. Antagonis- tin, agonist etkisi üzerindeki azaltıcı etkisi agonist konsantrasyonunu artırmak suretiyle ortadan kal- dırılabilir.

SORU:

Sinerjizma nedir?

CEVAP:

Bir ilacın diğerinin etkisini artırma derecesine göre sinerjizmadır.

SORU:

Sumasyon nedir?

CEVAP:

Sumasyon (aditif etki) iki veya daha fazla sayıda ilaç birlikte kullanıldığında görülen ve her birinin bireysel etkilerinin aritmetik toplamına eşit olan toplam etkidir.

SORU:

Potansiyalizasyon nedir?

CEVAP:

Potansiyalizasyon, iki veya daha fazla sayıda ilaç belirli dozlarda birlikte verildiklerinde oluşturdıkları kombine etkinin miktarının, bu ilaçların bireysel etkilerinin aritmetik toplamından fazla olması durumu- dur.

SORU:

Ciddi reaksiyonlar nedir?

CEVAP:

Ciddi reaksiyonlar; ölümcül, yaşamı tehdit eden, işlev kaybına yol açan, işten alıkoyan ya da uzun süre hastanede kalmaya neden olan ve has- tanede kalma süresini uzatan büyük kuşkuyla reaksiyonlar olarak tanımlanır.

SORU:

İlaçların toksik etkileri nasıl sınıflandırılır?

CEVAP:

İlaçların organizmada oluşturduğu hasar olarak tanımlanan toksik etki 9 kategoride sınıflandırılmaktadır;

1. Akut toksik etki,
2. Subkronik toksik etki,
3. Kronik toksik etki,
4. Mutajenik (genotoksik) etki,
5. Karsinojenik etki,
6. Transplasental karsinojenik etki,
7. Teratojenik etki,
8. Fertilite üzerine etki,
9. İmmünotoksik etki.

SORU:

Akut toksisite nedir?

CEVAP:

Akut toksik etki, bir ilacın tek doz veya çok kısa süre içerisinde (24 saat) birkaç doz alınmasıyla organizmada oluşan hasar akut toksisite olarak tanımlanır.

SORU:

Subkronik toksik etki nedir?

CEVAP:

Bir ilacın 30 güne kadar olan sürede günlük veya sık dozlar şeklinde verilmesi ile oluşan hasar subkronik etki olarak adlandırılır.

SORU:

Kronik toksik etki nedir?

CEVAP:

Bir ilacın yaşam süresinin önemli bir bölümünü kapsayacak kadar uzun bir sürede günlük veya sık dozlar şeklinde verilmesi ile oluşan hasar kronik toksik etki olarak tanımlanır.

SORU:

Mutasyon nedir?

CEVAP:

Mutasyon, kimyasalların veya radyasyonun hücrede deoksiribonükleik asit (DNA) molekülünde oluşturduğu kalıcı değişiktir.

SORU:

Mutajenik (Genotoksik) etki nedir?

CEVAP:

Mutasyon, kimyasalların veya radyasyonun hücrede deoksiribonükleik asit (DNA) molekülünde oluşturduğu kalıcı değişiktir. Mutasyonun bir toksisite türü olarak algılanması kimyasallara ve radyasyona doğalın üzerinde dozlarda ve yoğun olarak maruz kalmasıyla ilgilidir. Bu toksik etkiye mutajenik etki denir.

SORU:

Karsinojenik etki nedir?

CEVAP:

Karsinojenik etki, kimyasala maruz kalma sonucu DNA'da meydana gelen mutasyonun hatalı DNA oluşumuna, bunun da maliyetli (kötü huylu) bir hücreye dönüş- mesine karsinojenik etki denir.

SORU:

Transplasental karsinojenik etki nedir?

CEVAP:

Transplasental karsinojenik etki, gebelik döneminde maruz kalan ilaçların doğacak bireylerdeki etkisi bazı durumlarda yıllarca sonra görülebilir. Bu etki şekline toksikoloji termi- nolojisinde transplasental karsinojenik etki denir.

SORU:

Teratojenik etki nedir?

CEVAP:

Teratojenik etki, gebelerin bazı ilaç veya kimyasallara maruz kalmaları sonucunda fetusta malformasyon (gelişim bozukluğu) oluşması teratojenik etki olarak adlandırılır.

SORU:

Birleşik Devletler Gıda ve İlaç Dairesi'nin yaptığı sınıflandırmaya göre gebelerde ilaç kullanımının teratojenik risk sınıflandırması nasıldır?

CEVAP:

Gebelerde ilaç kullanımının teratojenik risk faktörlerine göre sınıflandırılması;

A Kategorisi;

Gebe kadınlarda yapılan kontrollü çalışmalar- da ilk ve diğer trimesterlerde (hamileliğin 3 aylık dönemleri) ilacın zararlı olduğu hakkında bir kayıt yoktur. Gebelerde en güvenilir ilaçlardır.

B Kategorisi;

Deney hayvanlarında yapılan çalışmalarda fetotoksik (fetus üzerinde toksisite) etki tespit edilmemiştir. Ancak gebe kadınlarda yapılmış kontrollü incelemeler yoktur veya deney hayvanlarında ilacın fetotoksik etkisi tespit edilmiş ancak gebelerde yapılan kontrollü çalışmalarda fetusa zararına dair kanıt bulunamamıştır. Bu grupta bulunan ilaçlar gerektiğinde gebelerde kullanılabilir.

C Kategorisi;

Deney hayvanlarında fetotoksik etkisi tespit edilmiştir; ancak gebe kadınlarda yapılmış kontrollü inceleme yoktur veya gebe kadınlarda veya hayvanlarda ilaç incelenmemiştir. Hekim gebenin ilaçtan yararının, fetus üzerindeki potansiyel riskten fazla olduğuna inanıyorsa kullanılabilir.

D Kategorisi

İlacın insanda fetus üzerine zararlı etkisi olduğu kanıtlanmıştır. Gebe kadında yaşamı tehdit eden bir hastalıkta en son seçenek olarak kullanılabilir. Aksi halde kullanılmaz.

X Kategorisi

Deney hayvanı ve gebe kadınlarda yapılan çalışmalar ilacın fetotoksik olduğunu göstermiş ve/veya gebe kadında kullanımının yararı fetusa olan zararına kıyasla önemsizdir. Gebede veya gebe kalması muhtemel olanlarda kullanılmaz.

SORU:

Reçete nedir?

CEVAP:

Hekimin tedavi için uygun gördüğü ilaçların hazırlanması ve hastaya verilmesi için gerekli bilgileri içeren, eczacıya yönelik yazıya reçete denir.

SORU:

Reçete kaç bölümden oluşur?

CEVAP:

Bir ilaç için yazılan reçete 4 bölümden oluşur:

Başlangıç (Süperskripsiyon): Latince "alınız" anlamına gelen "recipe" sözcüğünün kısaltılmış şekli olan R, Rx veya Rp simge- lerinden biri ile başlayan bölümdür;

Yazım (İnskripsiyon): Eczacı tarafından verilmesi istenen müstahzarın ad, farmasötik şekil ve doz özelliğinin (250 mg'lık veya 500 mg'lık gibi) yazıldığı bölümdür. Majistral ilaçların hazırlanmasında kullanılan ilaç ve yardımcı maddeler de reçetenin bu bölümünde yer alırlar;

Yapılış (Subskripsiyon): Verilmesi istenen müstahzarın adedini belirten bölümdür. Majistral ilacın farmasötik şekline ve hazırlanmasına ait bilgileri de içerebilir;

Kullanılış (İnstrüksiyon): İlacın kullanılışı hakkında eczacıya ve hastaya bilgi verilen bölümdür.

SORU:

Reçete türleri nelerdir?

CEVAP:

Beyaz Reçete: Türkiye’de kontrole tabi olmayan beşeri ilaç müstahzarları beyaz reçeteye yazılır.

Yeşil Reçete: Psikotrop ilaçlar için yeşil reçete yazılır

Kırmızı Reçete: Uyuşturucu ilaçlar için kırmızı reçete yazılır.

Turuncu ve Mor Reçete: Hemofili hastaları için sadece kan faktörü kullanımda özel turuncu reçete yazılır ve faktörler dışındaki diğer kan ürünlerine özel mor reçete uygulaması vardır.

SORU:

Reçetesiz ilaç nedir?

CEVAP:

Eczanelerden veya diğer satış noktalarından doktor reçetesi gerekmeden alınabilen herhangi bir ilaçtır. İngilizce “over the counter (OTC)” tezgâh üstü ilaç anlamında olup günlük hayatta sıkça rastlanan basit rahatsızlıkların giderilmesi için, hekim müdahalesi olmaksızın, gerektiğinde sadece eczacının tavsiyesiyle kullanılmasında sakınca olmayan, kısa bir süre kullanılmak üzere, güvenli ve belirtilen endikasyonlar için etkili oldukları kabul edilmiş ilaçlardır.

SORU:

Tezgah arkası ilaç nedir?

CEVAP:

Sadece eczanede, eczacıya danışıldıktan ve kimlik tespiti yapıldıktan sonra alınabilecek tezgâh arkası ilaçtır. Bu statüde-ki ilaçların İngilizce “behind the counter (BTC)” yani “tezgâh arkası ilaç” olarak adlandırılmalarının nedeni, bazı ilaçlara reçetesiz erişimi korumakla birlikte, eczacının ilaçların yanlış kullanımını engelleme işlevinin sağlanmasıdır. Örneğin etkili bir dekonjestan olan psödoefedrinin, metamfetamin üretiminde kullanıldığı tespit edildikten sonra bu ilaç pek çok ülkede BTC kategorisine geçirilmiştir.

SORU:

E-reçete nedir?

CEVAP:

Sağlık hizmet sunucularının sistemleri üzerinde, hekimler tarafından, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)’nın duyurduğu ve tanımladığı şekilde oluşturulup medula sistemine elektronik ortamda kaydedilerek elektronik reçete numarası verilmiş olan reçeteler e-reçete (elektronik reçete) olarak tanımlanmaktadır.

ÜNİTE 8: SAĞLIK, HASTALIK VE SAĞLIK HİZMETLERİ TERİMCESİ

SAĞLIK KAVRAMI

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası, 7 Nisan 1948 yılında 26 üye ülke tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Anayasanın ön sözünde, bütün insanlığın mutluluğu, güvenliği ve ahenk içinde yaşayabilmesi için sunulan temel ilkeler şu şekilde özetlenmiştir:

- Sağlık sadece hastalık ya da sakatlığın yokluğu değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyi oluş durumudur.

- İrk, din, dil, politik inanç, ekonomik ve sosyal durum yönünden hiçbir ayrım gözetmeksizin, olanakların elverdiği en üst düzeydeki sağlık hizmetlerinden yararlanmak bütün insanların temel haklarından biridir.
- Bariş ve güvenlik içinde yaşamının temeli, bütün insanların sağlıklı olmasıdır. Bu husus kişiler ve devletler arasında tam bir iş birliği sağlanarak gerçekleştirilebilir.

HASTALIK KAVRAMI VE HASTALIK ETKENLERİ

Sağlığın zıttı olan hastalık, organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkması sonucu fizyolojik görevlerin yerine getirilememesi ya da ruh sağlığının bozulması durumudur. Sakatlık ise duyu ve hareket organlarından en az birinin kaybı veya iş yapabilme kapasitesindeki azalma demektir. Günümüzde sağlığın bozulması, hastalıkların oluşması için ortamda tek başına etkenin varlığının artık yetmediği, diğer kimi etkenlerinde bulunduğu; hastalığın oluşması için birçok ögenin birlikte ve yan yana bulunmasının gerekliliği anlaşılmıştır. Bu ögeler:

- Hastalık etkeni (ajan)
- Kişi (Konak)
- Çevre’dir.

Bu üç ögenin ilişkileri bir kaldırıca benzetilir; aralarında uyum kurulmasına da sağlık dengesi denilir.

Hastalık Etkenleri (Ajan)

Başlıca hastalık etkenleri biyolojik, besinsel, kimyasal, fiziksel, psikolojik ve toplumsal etkenler şeklinde sıralanabilir.

Biyolojik etkenler: Bunlar arasında çokluk açısından ilk sırayı eklem bacaklılar (artropotlar) alır. Bunlar insana doğrudan olarak zarar vermeden çok, birçok hastalık etkenlerinin vektörleri (taşıyıcısı) olarak rol oynarlar. Hastalık sebeplerinin bir diğer önemli grubunu mikroorganizmalar oluşturur.

Mikroorganizma tanımı, gözle görülmeyecek kadar küçük canlı varlıkları ifade eder. Görülebilmeleri için mikroskop kullanılır. Metazoonlar, mantarlar, protozoonlar, bakteriler, mikoplazmalar, riketsiyalar, viruslar ve prionlar şeklinde sıralanabilirler.

Besinsel etkenler: Üç farklı durum vardır: Besinlerde bulunan temel besin gruplarının (karbonhidrat, yağ, protein, vitamin mineral ve su) gereksinimine göre eksikliği ya da fazlalığı hastalığa neden olur. Bazen beslenmede bu gruplar arasında dengesizlik durumu vardır.

Kimyasal etkenler: Kurşun, karbonmonoksit, insektist zehirlenmeleri, bazı kimyasal ilaçlar kimyasal zehirlenmelere en sık neden olan maddelerdir.

Fiziksel-mekanik etkenler: Bu gruba delici, kesici ve ezici travmalar, anormal ısı, nem, esinti, basınç, ionizan ışınlar, titreşim ve gürültü gibi etkenler girer.

Psikolojik etkenler: Stres kelimesiyle ifade edilen ve ruhi sıkıntı veren zorlamalar ve bunaltıcı etkenler, zamanla insanda hastalıklara sebep olurlar.

Konakçı

Konakçıya ilişkin başlıca özellikler:

- Genetik yapı (Kalıtım)
- Yaş
- Cinsiyet
- Meslek
- Medeni durum
- Kişisel alışkanlıklar
- Etnik gruplar
- Organizmanın direnç mekanizması vb.

Genetik yapı: İnsanlar, her canlı gibi, anne ve babalarından aldıkları kimi özelliklerle doğar. Bu özellikler kimi hastalıklara duyarlılık ve dirençliliklerinde etkin olabilir.

Yaş: Kimi hastalıklar belirli yaş gruplarında toplanır. Yaşla hastalık tipi arasında ilişki olduğu gibi, yaşla hastalık şiddeti arasında da ilişki vardır.

Cinsiyet: Bütün nedenlerden, ölüm hızı erkeklerde kadınlardan daha yüksektir. Beklenen hayat ümidi kadınlarda daha uzundur. Erkeklerde, kadınlara göre, kimi hastalıkların daha fazla görülmesinin nedeni riskli meslek gruplarında daha fazla çalışmalarındandır.

Meslek: Gerek bulaşıcı, gerek bulaşıcı olmayan hastalıklardan kimileri çeşitli meslek gruplarında diğerlerinden daha fazla görülür. Kömür madeninde çalışan işçilerde akciğer hastalıkları (tüberküloz, pnömokonyoz) sık görülür.

Medeni durum: Gelişmiş ülkelerin istatistiklerine bakıldığında, bütün nedenlere bağlı ölüm hızlarının evli erkekler ve kadınlar arasında en düşük; boşanmışlar arasında en yüksek boyutlarda olduğu görülür.

Kişisel alışkanlıklar: Diyet biçimi, besinlerin ve yemeklerin hazırlanma biçimi, temizlik, alkol, sigara gibi keyif verici maddeleri tüketim boyutları, ilaç kullanma alışkanlıkları, cinsel hayat biçimleri vs. gibi kişiye ve onun bağlı olduğu gruba ilişkin alışkanlıklar ve gelenekler toplumda kimi hastalıkların ve bozuklukların ortaya çıkışında önemli rol oynar.

Etnik gruplar ve ırklar: Bir etnik grubu belirleyen özellikler yalnızca ırk, din ya da doğum yeri ile ve kimi zaman da bu üç özellikten ikisinin ya da üçünün bir bileşimi olarak belirir. Etnik grupların birbirlerinden ayrılmasında, özellikle onların ortak genetik özelliklerinin yanı sıra değişik beslenme biçimleri ve hayat biçimleri (aralarında evlenmeleri vb.) rol oynar.

Organizmanın direnç mekanizması: Bu mekanizma, özellikle bulaşıcı hastalıklar için çok önemlidir. Kimi hastalıklara duyarlı bireylerden oluşan toplumlarda hastalıkların ilk girişi çok şiddetli salgınların ortaya çıkmasına ve ağır sonuçlara neden olur.

ÇEVRE

Çevre, kapsadığı etkenlerin türüne göre üçe ayrılır:

- Biyolojik çevre
- Fiziksel çevre
- Toplumsal çevre

Biyolojik çevre etkenleri: İnsan için biyolojik çevre, kendisini saran ve kendisinden başka diğer biyolojik varlıkların (mikroorganizmalar, böcekler, bitkiler, hayvanlar, vb.) bütünüdür.

Fiziksel çevre etkenleri: Su, hayvansal ve bitkisel besinler, sıvı atıklar (lağım ve pis sular), çöp ve gübre (katı atıklar), barınak (havalandırma, ısıtma, aydınlatma vb.), atmosferik-meteorolojik etkenler (nem, ısı, basınç, hava hareketleri, gazlar, buharlar, partiküller, çeşitli ışınlar vb.), jeolojik etkenler (toprağın taşıdığı çeşitli maddeler, topraksal ışınlar vb.), coğrafi ve topoğrafik etkenler (tropikal ve kutupsal etkenler, yükseklik vb.), gürültü, sağlığa zarar verebilecek yerler (fabrika, imalathane, işyeri vb.), genel yerler (lokanta, otel, yüzme havuzları), giyim eşyaları, ölümler ve mezarlıklar fiziksel çevrede insan sağlığını etkileyen unsurlardandır.

Toplumsal çevre etkenleri: Sağlık açısından toplumsal çevre, insan sağlığını doğrudan ya da dolaylı biçimde etkileyen ya da hastalıkların etkisi altında kalan çeşitli toplumsal etkenleri içine alan bir ortamdır. Toplumsal çevre etkenleri; Kültürel ve Yapısal etkenler olarak ikiye ayrılabilir.

KÜLTÜREL ETKENLER:

- Kültür: düşünce, bilgi ve değer hükümleri ile bilinç dışı istek ve görüşlerin sembollerinden oluşan bir sistemdir.
- Sağlığın değeri: Bir toplumda sağlığa verilen değer o toplumun kültürüne bağlıdır. Hastalığa yakalanan bir kişi her yerde hasta kabul edilmez.
- Halk hekimliği ve uygulamaları: En ileri ülkelerde bile, halkın kimi hekimlik inanışları vardır. Sağlıkları ile ilgili kimi konularda hekime değil, başka kimselere gidilir.

YAPISAL ETKENLER:

- Aile: birbirleri ile biyolojik, psikolojik, sosyal ilişkiler ve duygusal etkileşim içinde olan insan topluluğudur.
- Hane halkı: Hane halkı kavramı aileden farklıdır. Hane halkı aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın, aynı evde ya da

evin bir bölümünde yaşayan, aynı kazandan yemek yiyen, kazanç ve harcamalarını ayırmayan ve evin hizmet ve yönetimine katılan kişi veya kişilerin oluşturduğu topluluktur.

- Toplumsal örgütler ve kurumlar
- Toplumsal sınıflar
- Toplum: Belirli bir yerde, uzun süre yaşayan ya da yaşayacak olan, kendi kendine yeterli, toplumsal örgüt ve kurumları ile birlikte halkın oluşturduğu bir topluluktur.

SAĞLIĞI KORUMA

Sağlıktan hastalığa geçiş ve hastalığın seyrinin bütününe birden bir hastalığın doğal seyri denilir. Bu seyir üç aşamada sonuçlanır:

KLİNİK ÖNCESİ EVRE (PREPATOJEN)

EVRE: Uyarılar ortaya çıkıncaya kadar geçen döneme klinik öncesi evre (prepatojen evre) denir.

KLİNİK EVRE (PATOJEN EVRE): Hastalık oluşumuna yol açan uyarılarla ilk karşılaştığı andan itibaren kişinin dokularında işlevlerinde değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Değişiklikler, bozuklukları düzeltemiyorsa kişi hastalanır. Bu evreye klinik evre (patojen evre) denir.

SONUÇ EVRESİ: Sonuç evresinde hastalarda dört şey olabilir. Hastalığın sonucunda kişi tamamen iyileşebilir, hâliyle kalabilir, sakat kalabilir, ya da ölebilir.

Sağlığı koruyucu önlemler, hastalığın doğal seyri sırasında uygulandığı döneme göre dört aşamada ele alınır.

1. Temel koruma
2. Birincil koruma
3. İkincil koruma
4. Üçüncül koruma

TEMEL KORUMA: Temel korumanın amacı, hastalık riskini arttırıcı sosyal, ekonomik ve kültürel hayat özelliklerinin oluşmasını önlemektir. Temel korumaya örnek olarak, hava kirliliğinin global etkileri (sera etkisi, asit yağmuru, ozon deliği) ve kentsel alandaki etkileri (akciğer hastalığı, kalp hastalığı) açısından gerekliliğini verebiliriz.

BİRİNCİL KORUMA: Hastalıkların nedenlerine yönelik koruma önlemleri alınmasına birincil korunma denir. Birincil korunma uygulamaları, klinik öncesi evrede yapılır.

İKİNCİL KORUNMA: Bazı durumlarda özgün korunma tedbirleri istenilen sonuçları vermeyebilir. Bu durumda yapılması gereken erken teşhis, uygun tedavi ve sakatlıkların önlenmesidir. Erken teşhis ve tedavi ile hastalığın ortadan kaldırılmasının çoğunlukla mümkün ve çok daha kolay olduğu bir

aşamada, daha sonra gelebilecek ağır durumların önlenmesine çalışılmasıdır.

ÜÇÜNCÜL KORUNMA: Hastalık ve kaza gibi durumlarının bir sonucu olarak meydana çıkan özürler veya hasta kişilerde mevcut olanaklar içerisinde fiziksel, ruhsal, sosyal (mesleki ve ekonomik) bakımdan en yüksek düzeye götürebilecek çabaların bütünüdür. Üçüncül koruma sakatlıkları, yakınmaları azaltmaya ve hastaları rehabilite etmeye yöneliktir.

SAĞLIK HİZMETLERİ

Sağlık hizmeti, insan sağlığına zarar veren çeşitli etmenlerin yok edilmesi ve toplumun bu etmenlerin etkilerinden korunması, hastaların tedavi edilmesi, bedensel ve ruhsal yetenek ve becerileri azalmış olanların rehabilite edilmesi için yapılan planlı çalışmaların bütününe verilen addır.

Sağlık hizmetleri, temel amaçları (koruyucu, tedavi vb.) ve kapsamı (scope) bakımından farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma sonucunda sağlık hizmetleri, koruma basamaklarında olduğu gibi klasik olarak üç boyutta ele alınmaktadır:

- Koruma
- Tedavi
- Rehabilitasyon

Koruyucu sağlık hizmetleri: Koruyucu sağlık hizmetlerinin temel amacı, toplumu hastalık etkenlerinden uzak tutmaya veya hastalık etkenlerinin yok edilmesine yönelik hizmetlerdir. Koruyucu sağlık hizmetleri çevreye ve kişiye yönelik olarak ikiye ayrılır. Su kaynaklarının sağlanması ve denetimi, katı atıkların denetimi, zararlı canlılarla (haşere) mücadele, besin sanitasyonu, hava kirliliğinin denetimi, gürültü kirliliğinin denetimi, radyolojik zararlıların denetimi ve iş sağlığı çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetleridir.

Bağışıklama, beslenmeyi düzenleme, hastalıkların erken tanı ve tedavisi, ana çocuk sağlığı hizmetleri, ilaçla koruma, kişisel hijyen, fiziksel aktivite ve sağlık eğitimi kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleridir. Vücuttaki, özel antikor üretimini uyarmak veya artırmak amacı ile kişiye antijen verilmesine 'aşılama' denir. Aşılar belirli hastalık etkenlerinin veya ürünlerinin antijenik özelliklerini taşıyan, ancak hastalandırıcılık özelliğini olmayan endüstriyel preparatlardır.

Tedavi edici sağlık hizmetleri: Tedavi hizmetleri, sağlık durumu bozulan kişilerin, eski sağlık düzeylerine ulaşmalarını sağlamak üzere verilen sağlık hizmetleridir. Bu amaçla uygulanan sağlık hizmetleri üç aşamada ele alınmaktadır:

1. BİRİNCİ BASAMAK TEDAVİ

HİZMETLERİ: Hasta tedavilerinin evde ve

ayakta yapıldığı sağlık kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar yataksız sağlık kuruluşlarıdır. Aile sağlık merkezleri birinci basamak tedavi hizmeti sunan kuruluşlara örnektir.

2. İKİNCİ BASAMAK TEDAVİ

HİZMETLERİ: Hastaların yatırılarak teşhis ve tedavi hizmetlerinin verildiği genel hastanelerdir.

3. ÜÇÜNCÜ BASAMAK TEDAVİ

HİZMETLERİ: Özel dal hastanelerinde verilen sağlık hizmetleridir.

Rehabilitasyon ile ilgili sağlık hizmetleri: Hastalık ve kaza sonucunda gelişen kalıcı bozukluklar ve sakatlıkların günlük hayatı etkilemesini engellemek ya da bu etkiyi en aza indirmek, kişinin bedensel ve ruhsal yönden başkalarına bağımlı olmadan yaşamasını sağlamak amacıyla düzenlenen sağlık hizmetleridir. Bu hizmetler iki şekilde verilmektedir.

1. **TIBBİ REHABİLİTASYON:** Bedensel kalıcı bozukluk ve sakatlıkların düzeltilmesi veya hayat kalitesinin artırılması amacıyla verilen hizmetlerdir.
2. **SOSYAL REHABİLİTASYON:** Sakat veya özürlü olan kişilerin günlük hayata aktif olarak katılması, başkalarına bağımlı olmadan yaşayabilmesi amacıyla yapılan, işe uyum sağlama, yeni iş bulma ya da öğretme çalışmalarını kapsar.

SAĞLIK DÜZEYİ ÖLÇÜTLERİ

Sağlıkla ilgili problemlerin tespit edilmesi, çözümlerinin planlanması ve verilen sağlık hizmetlerinin değerlendirilebilmesi için gerekli sayısal değerlere sağlık ölçütleri denir.

PREVALANS: Prevalans için Türkçe uygun karşılık yaygınlık kelimesidir. Herhangi bir zaman diliminde bir hastalığa tutulu hâlde olanların (eski ve yeni olgular) sayısı prevalans, bu sayının görece büyüklüğü de prevalans hızı diye adlandırılır.

İNSİDANS: Belli bir zaman zarfında (genellikle 1 yıl) ortaya çıkan yeni vakaların veya olayların sayısıdır.

SORU VE CEVAP

SORU:

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra toplumlara sunulan hastayı tedavi etmeye dayalı sağlık hizmeti anlayışının yerini hangi kavram almıştır?

CEVAP:

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra toplumlara sunulan hastayı tedavi etmeye dayalı sağlık hizmeti anlayışının yerini alan anlayışın adı koruyucu hekimlik'tir.

SORU:

Koruyucu hekimliğin dayandığı felsefi görüşün adı nedir?

CEVAP:

Koruyucu hekimliğin dayandığı felsefi görüşün adı 'holistik yaklaşım'dır.

SORU:

"Holistik" kavramsal olarak neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

Holistik, insanı ruh ve beden olarak bölünmeyen bir bütün olarak kabul eden felsefe görüşüdür.

SORU:

Koruyucu hekimliğin ilkeleri nelerdir?

CEVAP:

Koruyucu hekimlik:

1. Bireyin sağlığı ana ve babasının birleşmesinden ölümüne kadar geçen süreçte ele alınmalıdır.
2. Bireyin sağlığı, hayatı süresince koruyucu tıp uygulamalarının sorumluluğu içindedir.
3. İnsan hayatı hastalık ve sağlık dönemleri diye bölünemeyecek bir bütündür. Bu nedenle sağlık hizmeti hastaların yanısıra sağlam kişilere de götürülmelidir.
4. Birey çevresi ile bir bütündür. Kişi ve çevresi birbirinden ayrılamaz. Kişi çevresinden etkilenen ve çevresini etkileyen bir varlıktır. Bundan dolayı, kişiler çevreleri ile birlikte incelenmelidir. İnsanların hastalıklardan korunmaları veya tedavi edilmeleri için çevrelerindeki sosyal, fizik ve biyolojik faktörler olumlu hale getirilmelidir.

SORU:

Dünya Sağlık Örgütü kaç yılında kim tarafından kurulmuştur?

CEVAP:

Holistik yaklaşımın tüm dünyada benimsenmesiyle harekete geçen Birleşmiş Milletler, 1946 yılında New York'ta Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nü kurdu. Dünya tarihinde ilk kez her türlü sağlık sorunlarıyla ilgilenen ve tüm dünyayı kapsayan bu uluslararası sağlık örgütü çok geçmeden anayasasını oluşturdu.

SORU:

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası kaç yılında yürürlüğe girmiştir? Önemi ve amacı nedir?

CEVAP:

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası, 7 Nisan 1948 yılında 26 üye ülke tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Bu örgütün anayasası, günümüzde sağlık alanında uluslararası düzeydeki en önemli ve değerli belge olma özelliğine sahiptir. Yüzyılımızın ve gelecek yüzyılların sağlık anlayışını belirleyen DSÖ'nün amacı da 'tüm insanları olanakların elverdiği en üst sağlık düzeyine ulaştırabilmektir.

SORU:

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nın temel ilkeleri nelerdir?

CEVAP:

Anayasanın önsözünde, tüm insanlığın mutluluğu, güvenliği ve ahenk içinde yaşayabilmesi için sunulan temel ilkeler şu şekilde özetlenmiştir. 1. Sağlık sadece hastalık ya da sakatlığın yokluğu değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyi oluş durumudur. 2. İrk, din, dil, politik inanç, ekonomik ve sosyal durum yönünden hiçbir ayrım gözetmeksizin, olanakların elverdiği en üst düzeydeki sağlık hizmetlerinden yararlanmak tüm insanların temel

haklarından biridir. 3. Barış ve güvenlik içinde yaşamamanın temeli, tüm insanların sağlıklı olmasıdır. Bu husus kişiler ve devletler arasında tam bir işbirliği sağlanarak gerçekleştirilebilir.

SORU:

Sağlık nedir?

CEVAP:

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sağlık, hastalık ve sakatlığın olmaması yanında beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir. İnsanların kendi genetik özellikleriyle ve ait oldukları çevrenin içerisinde hayata uyum gösterebilme kabiliyetidir.

SORU:

Sağlık kavramının fiziksel boyutu nedir?

CEVAP:

İnsanlar sahip oldukları fizyolojik ve yapısal karakteriyle hayatlarını devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Fiziksel karakterlere insan vücudu, görme ve işitme kapasitesi, kas dayanıklılığı, hastalıklara direnme ve iyileşebilme gücü örnek olarak verilebilir. Bazı durumlarda sağlığın fiziksel gücü en önemli boyutu olabilir. Holistik görüşten önce tıp tarihinde egemen olan geleneksel görüş bu nedenle sağlığı fiziksel sağlık boyutuyla ele almıştır.

SORU:

Fizyoloji nedir?

CEVAP:

Canlıların vücutlarının (organ ve dokularının) nasıl çalıştığını inceleyen bilim dalıdır.

SORU:

Empati nedir?

CEVAP:

Empati Bir kişinin kendisini başka birisiyle ya da başka birisinin davranışlarıyla yakın olarak görmesidir.

SORU:

Adölesan kavramını açıklayınız. Bu kavram hangi yaş grubunu kapsamaktadır?

CEVAP:

Çocukluktan erişkinliğe geçiş evresidir. Başlangıç ve bitiş zamanları kişiden kişiye ve cinsiyete göre farklılık gösteren 10-19 yaş grubudur.

SORU:

Hastalıkların oluşmasına ortam hazırlayan ögeler nelerdir?

CEVAP:

Günümüzde sağlığın bozulması, hastalıkların oluşması için ortamda tek başına etkenin varlığının yetmediği, diğer bazı etkenlerinde bulunduğu; hastalığın oluşması için birçok ögenin birlikte ve yan yana bulunmasının gerekliliği anlaşılmıştır. Bu ögeler: • Hastalık etkeni (ajan) • Kişi (Konak) • Çevre'dir. Hastalıklar, bu üç ögenin aralarındaki etkileşim ve ilişkiler sonucunda oluşur.

SORU:

Metazoonları açıklayınız. Özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Çok hücreli, daha gelişmiş, eşeyli üreyen ve milimetrik boyutlardan tenya gibi metrelerle ölçülebilen büyüklükte olabilen geniş bir parazit grubudur. Tenya, şark çıbanı, kıl kurdu gibi hastalıkların etkenleri bu gruptadır.

SORU:

Riketsiyaların özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Riketsiyalar, bakterilerden çok daha küçük, dış ortamda yaşayamayan, ancak canlı bir hücre içinde yaşayabilen canlılardır. Tifüs hastalığının etkeni bir çeşit riketsiyadır.

SORU:

Artropot nedir?

CEVAP:

Eklem bacaklı omurgasız hayvanlar grubudur. Vektör olarak önemlidir.

SORU:

Hastalığın oluşumunda besinsel etkenler nelerdir?

CEVAP:

Üç farklı durum vardır: Besinlerde bulunan temel besin gruplarının (karbonhidrat, yağ, protein, vitamin mineral ve su) gereksinimine göre eksikliği ya da fazlalığı hastalığa neden olur. Bazen beslenmede bu gruplar arasında dengesizlik durumu vardır. Kolesterol yüksekliği, obezite, raşitizm, vitamin eksiklikleri bu durumlara örnektir. Bazen de kimi besinlerle alınabilecek toksik maddeler ya da kimi besinlerle alınabilecek mikroorganizmaların alınması hastalıklara neden olur. Besin zehirlenmelerinde olduğu gibi.

SORU:

Pnömonyoz nedir?

CEVAP:

Maden işçileri ve tozlu maddelerle uğraşan kişilerin akciğerlerinde görülen bir meslek hastalığıdır. Hastalığın belirtileri, öksürük, solunum darlığı, iştahsızlık, kilo kaybı, verem, kronik bronşit ve amfizemdir. Asbest mineral lifleriyle temas edenler arasında, akciğer ve akciğer zarı kanserine yakalanma riski yüksektir.

SORU:

İnsan sağlığını etkileyen başlıca fiziksel çevre unsurları nelerdir?

CEVAP:

İnsanların yaşadığı çevredeki fizik etkenlerin tümü, fiziksel çevre diye tanımlanır. İnsan sağlığını etkileyen başlıca fiziksel çevre unsurları şunlardır: • Su, • Hayvansal ve bitkisel besinler, • Sıvı atıklar (lağım ve pis sular), • Çöp ve gübre (katı atıklar), • Barınak (havalandırma, ısıtma, aydınlatma vb.), • Atmosferik- Meteorolojik etkenler (nem, ısı, basınç, hava hareketleri, gazlar, buharlar, partiküller, çeşitli ışınlar vb.), • Jeolojik etkenler (toprağın taşıdığı çeşitli maddeler, topraksal ışınlar vb.), • Coğrafi ve topoğrafik etkenler (tropikal ve kutupsal etkenler, yükseklik vb.), • Gürültü, • Sağlığa zarar verebilecek yerler (fabrika, imalathane, işyeri vb.), • Genel yerler (lokanta, otel, yüzme havuzları), • Giyim eşyaları, • Ölüler ve mezarlıklar.

SORU:

Sağlık koruyucu önlemlerde birincil koruma nedir?

CEVAP:

Hastalıkların nedenlerine yönelik koruma önlemleri alınmasına birincil korunma denir. Birincil korunma uygulamaları, klinik öncesi evrede yapılır. Birincil korumada birbirinin tamamlayıcısı olan ve iki etyolojik görüşü barındıran, iki strateji vardır. Birincil koruma,

TIP TERİMLERİ

ortalama riski azaltmak amacıyla tüm topluma (toplum stratejisi) veya kısmi maruziyet nedeniyle yüksek risk altında bulunan kişilere (yüksek riskli kişi stratejisi) hedeflenmiş olabilir.

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi solunum hızını artıran etkenlerden biri **değildir**?

- A
pH'ın azalması
- B
Asidoz
- C
pH'ın artması
- D
Karbondiyoksit birikmesi
- E
Oksijen gereksinmesinin artması

Yanıt Açıklaması:

pH'ın artması

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisinde kalbin tabakaları içten dışa olacak şekilde doğru sırayla verilmiştir?

- A
Endokardium-myokard-perikard
- B
Endokardium-perikard-myokard
- C
Myokard-endokardium-perikard
- D
Myokard-perikard-endokardium
- E
Perikard-myokard-endokardium

Yanıt Açıklaması:

Kalp üç tabakadan oluşmaktadır. Bunlar en iç tabaka olan endokardium, kas tabakası olan orta tabaka yani myokardium veya myokard ve en dışta kalbi saran çift yapraklı perikard yani kalp zarı tabakasıdır.

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi karaciğer büyümesi anlamına gelen tıp terimidir?

- A
Polip
- B
İkter
- C
İleus
- D
Hepatomegali
- E
Splenomegali

Yanıt Açıklaması:

Karaciğer büyümesi anlamına gelen tıp terimi Hepatomegali'dir. Doğru cevap D'dir.

4.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi "defecation" teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A
Büyük abdest yapma
- B
Karında gerginlik
- C
Hazımsızlık
- D
Dışkı kaçırmak
- E
Kusma

Yanıt Açıklaması:

de: problem, faex: dışkı, ion: durum demektir.

"Defecation" büyük abdest yapmak anlamını taşımaktadır.

5.Soru

1. Kullanılması yeğlenen terimler seçilir,
2. Söz konusu terimlerin sistematik oluşumu sağlanır ve
3. Yeğlenen terimlerin ulusal, uluslararası ve profesyonel *ölçünler (standartlar)* gereği yaygınlaştırılması sağlanır.
4. Terimlerin eş anlamları ortadan kaldırılmalıdır. Yukarıdaki ifadelerden hangi/ hangileri bilim dilinin ölçünleştirmesi ile ilgilidir?

- A
I, II, III, IV
- B
II, III, IV
- C
I, III, IV
- D
I, II, III
- E
II, IV

Yanıt Açıklaması:

Bilim dilini *ölçünleştirme*, yani *standartlaştırma*, şu şekilde gerçekleşir:

1. Kullanılması yeğlenen terimler seçilir,
 2. Söz konusu terimlerin sistematik oluşumu sağlanır ve
 3. Yeğlenen terimlerin ulusal, uluslararası ve profesyonel *ölçünler (standartlar)* gereği yaygınlaştırılması sağlanır.
- Doğru cevap D'dir.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Akciğerlere daha az hava girişine neden olan solunum sayısındaki azalmadır?

TIP TERİMLERİ

A
oliopnea

B
rinoplasti

C
pnömokonyoz

D
bronkospazm

E
tonsilotom

Yanıt Açıklaması:

oliopnea

7.Soru

Aşağıdaki tıp terimlerinden hangisinde büyük yazılmış harfler "k" olarak okunur?

A
CErebrum: beyin

B
Cİlium: kıl

C
COsta: kaburga

D
CYstitis: mesane iltihabı

E
CAEcum: kör bağırsak

Yanıt Açıklaması:

Okunuş ve Yazılış (1): C + A, O, U, AU, Sessiz Harfler = K

COsta (kosta): kaburga

SCApula (skapula): kürek kemiği

CUTis (kutis): deri

CLaviCULA (klavikula): köprücük kemiği

buCCA (bukka): yanak

Crista (krista): kenar

Caput (kaput): baş

Collum (kollum): boyun

Cauda (kauda): kuyruk

Okunuş ve Yazılış (2): C + E, İ, Y, AE, OE, Y = S

CErebrum (serebrum): beyin

Cİlium (silyum): kıl

COELiacus (sölyakus): karın boşluğu ile ilgili

CYtologia (sitoloji): hücre bilimi

CAEcum (sekum): kör bağırsak

CErebrum (serebrum): beyin

Cİlia (siliya): kirpik

8.Soru

Tıbbi terimin köküne geldiğinde arasında anlamı kazandıran ek aşağıdakilerden hangisidir?

A
Endo

B
Inter

C

Epi

D

Infra

E

Sub

Yanıt Açıklaması:

Endo:iç - Epi:üstünde - Infra: aşağıda - Inter:arasında - Sub:altında anlamında kullanılmaktadır. Doğru cevap B'dir.

9.Soru

'Kabızlık' kelimesinin tıp literatüründe kullanılan karşılığı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A

Aerofaji

B

Divertikül

C

Distansiyon

D

Afalji

E

Konstipasyon

Yanıt Açıklaması:

Konstipasyon; Kabızlık' kelimesinin tıp literatüründe kullanılan karşılığıdır. Bu açıklamaya göre doğru seçenek 'E' seçeneğidir.

10.Soru

İdrarı depolayan ve istemli olarak idrarı boşaltımını yapan lümeni olan kaslı bir yapısı olan organ aşağıdakilerden hangisidir?

A

Üreterler

B

Mide

C

Ürethra

D

Yumurtalık

E

Mesane

Yanıt Açıklaması:

Mesane yani idrar kesesi, idrarı depolayan ve istemli olarak idrarı boşaltımını yapan lümeni olan kaslı yapıda bir organdır. Mesane tam kapasite dolduğunda küre şeklindedir ve yaklaşık olarak 500cc sıvı depolayabilir. Doğru cevap E şıkkıdır.

11.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "eklem enflamasyonu"nu ifade etmektedir?

TIP TERİMLERİ

- A
Arthr-algia (artralji)
B
Arthr-itis (artritisi)
C
Arthro-pathy (artropati)
D
A-ton-ic (atonik)
E
A-trophy (atrofi)

Yanıt Açıklaması:

Arthr-algia (artralji): eklem ağrısı
Arthr-itis (artritisi): eklem enflamasyonu
Arthro-pathy (artropati): eklem hastalığı
A-ton-ic (atonik): gevşemiş, tonüsünü yitirmiş, doğal gerilimini yitirmiş kas
A-trophy (atrofi): Organ ve dokuların beslenme yetersizlikleri sonucu hacimlerinde ve ağırlıklarında azalmayla karakterize hastalık tablosu. Doğru cevap B'dir.
12.Soru
İnsan vücudunda kalpten sonra en çok çalışan kas hangisidir?

- A
Göğüs bölümü kasları
B
Karın bölümü kasları
C
Baş ve boyun bölümü kasları
D
Sırt bölümü kasları
E
Diaphragma

Yanıt Açıklaması:

Diaphragma, insan vücudunda kalpten sonra en çok çalışan kastır. Doğru cevap E'dir.
13.Soru
Ulna aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Döner kemik
B
Kol kemiği
C
Dirsek kemiği
D
Köprücük kemiği
E
Kürek kemiği

Yanıt Açıklaması:

Radius: döner kemik, Humerus: kol kemiği, Ulna: dirsek kemiği, scapula: kürek kemiği ve clavícula: köprücük kemiği Doğru yanıt C'dir.

14.Soru

Aşağıdaki ön eklerden hangisi "yarı, tek taraf" anlamına gelir?

- A
uni-
B
mon/o-
C
prim/i-
D
bi-
E
hemi-

Yanıt Açıklaması:

Numaralar ile ilgili Ön Ekler

prim/i-	ilk
primi-gravida	ilk kez gebe kalan kadın
multi-	çok
multi-ple	çok kısım içeren
mon/o-	bir
mono-klonal	bir hücreden gelişmiş
uni-	tek
uni-selluler	tek hücreden oluşmuş
poli-	çok
poli- daktili	çok parmaklı
bi-	iki
bi-küspid	iki uçlu
di-	iki, ikili
di-pleji	iki taraflı felç
diplo-	iki kat, duble
diplo-pi	çift görme
tri-	üç
tri-küspid	üç uçlu
quadri-	dört, dörtlü
quadri-pleji	dört taraflı felç
hemi-	yarı, tek taraf
hemi-toraks	göğsün bir tarafı
semi-	yarım
semi-lunar	yarım ay şeklinde

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sözcük bilimi ile terim bilimi arasındaki farklardan biri değildir?

- A
Terimsel sözlüklerde terimler genelde isimlerden oluşur. Sözcük bilimsel yayınlarda her çeşit sözcük sınıfı vardır.
B
Sözcükleri kullananlar bir dili konuşanların bütünüdür. Terimleri kullananlar ise söz konusu bir bilim dalının

TIP TERİMLERİ

uzmanlarıdır

C

Terimlerle iletişim özgün bir konu hakkındadır. Sözcüklerle iletişim ise günlük hayattaki herhangi bir konu ile ilgili olabilir

D

Başka bir deyişle, sözcük bilimi bir dilin bütün sözcükleri ile ilgilenir. Terim bilimi o dilin içerisindeki belli bir bilim dalına özgü ya da belli bir mesleğe yönelik sözcüklerle uğraşır.

E

Terim bilimi genel dilin (GD) sözcükleri ile ilgilenir. Sözcük bilimi özgün dilin (O'D), yani bilim dilinin, sözcükleri ile ilgilenir.

Yanıt Açıklaması:

Sözcük bilimi genel dilin (GD) sözcükleri ile ilgilenirken terim bilimi özgün dilin (O'D), yani bilim dilinin, sözcükleri ile ilgilenir. Doğru cevap E'dir.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi böbreklerin görevleri arasında yer almaz?

A

Süzülme ve idrar oluşturma işlemini yapar.

B

Plazmanın osmotik basıncını dengeler

C

Dokular arası sıvı miktarını ayarlar

D

İç ortamın iyon dengesini sağlar

E

Besinin mideye geçmesinin sağlar.

Yanıt Açıklaması:

Böbrekler dokular arası sıvı miktarını ayarlar. İç ortamın iyon dengesini sağlar. Plazmanın osmotik basıncını dengeler. Organizmanın asit-baz dengesini sağlar.

Zehirli boşaltım maddelerinin miktarını düzenleyerek homeostasinin devamlılığını sağlamaktadır.

17.Soru

Toraks çeperinin cerrahi yolla açılması hangi tıbbi terim ile ifade edilir?

A

Torakoplasti

B

Tonsillektomi

C

Tonsilotom

D

Trakeostomi

E

Torakotomi

Yanıt Açıklaması:

Torakoplasti, göğüs plastik ameliyatıdır. Tonsillektomi, bademciklerin cerrahi olarak kesilip çıkarılmasıdır. Tonsilotom, tonsilleri kesmeye yarayan alettir. Trakeostomi, trakeadan solunum sağlayabilmek için yapılan cerrahi girişimdir. Toraks çeperinin cerrahi yolla açılması ise torakotomidir.

18.Soru

Aşağıdaki ön eklerden hangisi numaralar ile ilgilidir?

A

hemi-

B

de-

C

per-

D

dia-

E

izo-

Yanıt Açıklaması:

Hemi- ön eki yarı, tek taraf anlamında kullanılan bir ektir ve numaralar ile ilgilidir. de- olumsuzluk veren, per- ve dia yön belirten, izo- ise büyüklük/derece ile ilgili ön eklerdendir.

19.Soru

Akciğerlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A

Trakea akciğerin dış yüzü ile diyafragmanın üst yüzünü arasız Örtün seröz bir zardır.

B

Akciğerler, kan ile hava arasındaki gaz alışverişinin yapıldığı solunum sistemi organıdır

C

Sağ akciğer üç, sol akciğer iki lobludur

D

Her akciğer tabanı diyaframda olan birer yarı koni biçimindedir

E

Akciğere giren çıkan yapılar (arter, ven ve sinirler) iç yüzün ortasından girerler

Yanıt Açıklaması:

Plevra, akciğerin dış yüzü ile diyafragmanın üst yüzünü arasız örtün seröz bir zardır. İç ve dış iki yaprağı arasında plevra boşluğu adı altında nemli ve kaygan boşluk vardır.

20.Soru

Hangisi solunum sistemi içerisinde yer almaz?

A

Bronşlar

B

Trakea

C

Burun

TIP TERİMLERİ

D
Ağız
E
Dil

Yanıt Açıklaması:

Solunum sistemi burun, ağız, farenks, larenks, trakea, akciğerler ve içindeki bronşlar, bronşoller ve alveollerden oluşur. Dolayısı ile Dil solunum sisteminde yer almaz.

1.Soru

Hareket sisteminde yer alan tıbbi terimlere ait birçok Latince kök kelime bulunmaktadır. Aşağıda verilen hangisi 'köprücük kemiği' için doğru bir kök kelimedir?

A
Chondr/o
B
Clavicul/o
C
Crani/o
D
Electr/o
E
Coccyg/o

Yanıt Açıklaması:

Clavicul/o; köprücük kemiğini belirtmek için kullanılan sözcüktür. Bu açıklamaya göre doğru cevap 'B' seçeneğidir.

2.Soru

Aşağıdaki hangi solunum son eki "karbondioksit" anlamına gelir?

A
Phonia
B
Pnea
C
Ptysis
D
Capnia
E
Thorax

Yanıt Açıklaması:

phonia (foni): ses- pnea (pne): solunum- capnia (kapni): karbondioksit- graphy (grafi): yazım, kaydetme, - ptysis (pitizi): tükürme- thorax (toraks): göğüs.

3.Soru

Hareket büyüklüğünü ölçen aletin literatüre girmiş terimsel ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A
Artrosentez
B

Artroskopi
C
Kinesimetre
D
Pelvimetre
E
Artrodez

Yanıt Açıklaması:

Kinesimetre; Hareket büyüklüğünü ölçen aletin literatüre girmiş terimsel ismidir. Bu açıklamaya göre doğru seçenek 'C' seçeneğidir.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bir kokunun burun tarafından algılanabilmesi için gereklidir?

A
Kokunun mukus içinde çözünmüş olması
B
Trakeanın havanın boğazdan akciğerlere geçişini sağlaması
C
Havanın filtre edilmesi
D
Havanın mukus bezlerin salgılarıyla nemlendirilmesi
E
Havanın kılcıl damarlar sayesinde ısıtılması

Yanıt Açıklaması:

Burun boşluğu iki delikle dışarı açılır. Bu deliklere diğer taraftan da yutağa bağlanır. Burnun içerisinde mukus tabakası, kılcıl damarlar ve kıllar bulunmaktadır. Burnun iç kısmının tüylü ve nemli oluşu sayesinde dışarıdan alınan hava nemlendirilir ve temizlenir. Kılcıl damarlar sayesinde hava ısıtılır. Koku almaçları ve duyu sinirleri burnun boşluğunun üst kısmında bulunur. Bir kokunun burun tarafından algılanabilmesi için mukus içerisinde çözünmüş olması gerekir. Çözünen madde koku alma hücrelerini uyarır. Uyarı koklama ile beyne iletilir. Böylece koku alınmış olur. Burun aynı zamanda alınan havayı filtre eder. Alınan havanın filtre edilmesi yani süzülmesi, burun kılları ve mukus yüzey sayesinde gerçekleşir. Solunum havası kılcıl damarlar yardımıyla ısıtılır. Havanın nemlendirilmesi ise mukus bezlerin salgıları sayesinde olur.

5.Soru

"Akik taşı" aşağıdakilerden hangisi nedeniyle nitelikli bir terim **değildir**?

A
Tutarlı olmaması
B
Saydam olmaması
C
Salkımlı olmaması
D
Bağımsız olmaması

TIP TERİMLERİ

E
Ekonomik olmaması

Yanıt Açıklaması:

Oluşturulacak terim gereğinden fazla sözcüklerle donatılmamalı, yani pleonastik ya da totolojik olmamalıdır

örnek
akademik üniversite (üniversite zaten akademik bir kurumdur)
su sebili (sebil zaten su içilen çeşmedir)
şist taşı (şist zaten bir taş türüdür)
6.Soru
Aşağıdakilerden hangisi "köprücük kemiğini" ifade etmektedir?

A
Scapula
B
Clavicula
C
Humerus
D
Ulna
E
Femur

Yanıt Açıklaması:

Clavicula tıbbi terimi "köprücük kemiğini" tanımlamaktadır. "B" şıkkı doğru cevaptır.

7.Soru
Aşağıdaki seçeneklerden hangisi "Thorax (toraks)" terimini karşılamaktadır?

A
Gırtlak
B
Kas ağrısı
C
İdrar yolu
D
Göğüs
E
Yutak

Yanıt Açıklaması:

Baş ve abdomen arasında kalan bölgeye toraks denir. Doğru cevap "D" şıkkı'dır.

8.Soru
Aşağıdakilerden hangisi "Anuria" teriminin anlamını karşılamaktadır?

A
Çok idrar etme
B

Kanlı idrar etme
C
İdrar edememe
D
Gece idrara kalkma
E
İdrarda şeker çıkması

Yanıt Açıklaması:

"Anuria" terimi "idrar edememe, yapamama" anlamını taşımaktadır.

9.Soru
"Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

A
Pankardit
B
Aritmi
C
Perikardit
D
Kardiyomegali
E
Miyokardiyopati

Yanıt Açıklaması:

Pankardit, "kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu" anlamına gelen bir terimdir. Doğru cevap A seçeneğidir.

10.Soru
Aşağıdakilerin hangisi "Akciğer kanaması"nın tıp dilinde karşılığıdır?

A
Pneumo-rrhagia
B
Pneumo-pleur-itis
C
Pneumo-thorax
D
Pneumon-ia
E
Pneumo-coni-osis

Yanıt Açıklaması:

Pneumo-rrhagia, akciğer kanamasıdır.

Pneumo-pleur-itis (pnömoplevrit): Plevra ve akciğerin enfeksiyonu.

Pneumo-thorax (pnömotoraks): Plevral boşlukta hava toplanması.

Pneumo-coni-osis (pnömokonyoz): Atmosferde uçan katı partiküllerin (kömür, silisyum, çimento, demir, v.b) solunmasıyla akciğerlere (bronşlara) yapışıp meydana getirdikleri değişikliklere ya da hastalıklara verilen ad.

Pneumon-ia (pnömoni): Akciğer enfeksiyonu. Pneumonitis

TIP TERİMLERİ

olarak da bilinir.

11.Soru

I. Nervus vagusun uyarılması

II. Mideden gastrin hormonunun salgılanması

III. Histamin

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri midenin asit salgısını artırmaktadır?

A

I ve II

B

I

C

II ve III

D

I ve III

E

I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

I, II ve III

12.Soru

Aşağıdakilerden hangisi diz kapağına ilişkin anlamına gelmektedir?

A

Occipit-al

B

Lumb-ar

C

Malleol-ar

D

Sakral

E

Patell-ar

Yanıt Açıklaması:

Patellar diz kapağına ilişkin anlamına gelmektedir.

13.Soru

Yeni terimlere uygun eşdeğerini sağlamak terimler konusunda önerilen yaklaşımlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A

Aktarım

B

Ödünçleme

C

Özdeşleştirme

D

Çeviri

E

Benzetme

Yanıt Açıklaması:

Özleştirme: Yeni terimlere Türkçe karşılık bulmak, yani uygun eşdeğerini sağlamaktır.

Doğru cevap C'dir.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi dil biliminin temel alt alanları arasında yer **almamaktadır**?

A

Biçim Bilimi

B

Klinik Bilimi

C

Köken Bilimi

D

Anlam Bilimi

E

Edim Bilimi

Yanıt Açıklaması:

Dil biliminin kuramsal olduğu gibi mesleklere yönelik bir dizi uygulamalı alt alanları vardır. Klinik Dil Bilimi temel alanlar da değil mesleki alanlar arasındadır. Doğru cevap B'dir.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi nitelikli terimin özelliklerinden **değildir**?

A

Saydam

B

Yerel

C

Güncel

D

Tutarsız

E

Elverişli

Yanıt Açıklaması:

Terimler nitelik bakımından:

1. Saydam,
2. Salkımlı (düzenli, sistematik),
3. Tutarlı (eşanlamlısız),
4. Bağlımsız/biricik (tekanlamlı ve tekadlı),
5. Elverişli (ekonomik),

6. Yerel ve

7. Güncel

olmalıdırlar. Doğru cevap D'dir.

16.Soru

Kör bağırsak için kullanılan "caecum" teriminin Türkçe'deki okunuşu nasıldır?

A

kekum

B

TIP TERİMLERİ

çakum

C

çekum

D

sakum

E

sekum

Yanıt Açıklaması:

Kör bağırsak için kullanılan "caecum" teriminin Türkçe'deki okunuşu "sekum" şeklindedir. AE=E ve C+AE=S şeklinde belirtilen okunuş kuralları açıklayıcı olacaktır.

17.Soru

Kolesistit terimi aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

A

Periton bezi iltihabı

B

Özefagus iltihabı

C

Kolon iltihabı

D

Safra kesesi iltihabı

E

Safra kesesi taşı

Yanıt Açıklaması:

Kolesistit, safra kesesi iltihabını tanımlayan bir terimdir. Doğru yanıt D seçeneğidir.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi solunuma yardım eden yapılarıdır?

A

Farenks

B

Larenks

C

Trakea

D

Bronşlar

E

Diyafram

Yanıt Açıklaması:

"Solunum Sistemi" burun, burun boşluğu, farenks, larenks, trakea, bronşlar ve akciğerlerden oluşan bir sistemdir. Diyafram ve kaburgalar arası kaslar ise solunuma yardım eden yapılardır.

19.Soru

Hangisi solunum sistemi içerisinde yer almaz?

A

Bronşlar

B

Trakea

C

Burun

D

Ağız

E

Dil

Yanıt Açıklaması:

Solunum sistemi burun, ağız, farenks, larenks, trakea, akciğerler ve içindeki bronşlar, bronşoller ve alveollerden oluşur. Dolayısı ile dil solunum sisteminde yer almaz.

20.Soru

Aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

I. -genesis (genezis): oluş, başlangıç II. -peri (peri): altında

III. Endo- (endo): iç

IV. Epi- (epi): üstünde

V. Infra- (infra): arasında

VII. Inter- (inter):

aşağıda

VIII. Sub- (sub): etrafında

A

I, III, IV

B

II, III, VI

C

IV, V, VI, VII

D

I, II, VI, VII

E

I, II, III, IV, V, VI, VII

Yanıt Açıklaması:

-genesis (genezis): oluş, başlangıç

-peri (peri): etrafında

Endo- (endo): iç

Epi- (epi): üstünde

Infra- (infra): aşağıda

Inter- (inter): arasında

Sub- (sub): altında

1.Soru

"Eğilimli" anlamına gelen son ek aşağıdakilerden hangisidir?

A

-erg

B

-fil

C

-genez

D

-stenoz

E

TIP TERİMLERİ

-olog

Yanıt Açıklaması:

-fil eğilimli anlamına gelen sok ektir. Örnek:hidro-fil=suda erimeye eğilimli

2.Soru

Mesane tam kapasite dolduğunda kaç cc sıvı depolayabilir?

- A
750
- B
500
- C
250
- D
100
- E
900

Yanıt Açıklaması:

500

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sistit anlamındadır?

- A
Safrakesesi
- B
Karaciğer büyümesi
- C
Karaciğer yetmezliği
- D
Karaciğerde safra oluşması
- E
İdrar kesesi iltihabı

Yanıt Açıklaması:

Karaciğerde safra oluşması kolepoyesis, karaciğer yetmezliği hepatarji, karaciğer büyümesi hepatomegali, safra kesesi ise kolesist anlamında gelmektedir. Sistit ise idrar kesesinin iltihabı anlamına gelmektedir. Doğru cevap E'dir.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi mimik kaslar ve çiğneme kaslarıdır.

- A
Baş bölümü kasları
- B
Diaphragma
- C
Myoblast
- D
Neurocranis
- E

Kafatası kasları

Yanıt Açıklaması:

Baş bölümü kasları

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "-pnea" son ekinin tıbbi olarak karşılığıdır?

- A
Göğüs
- B
Görüntüleme
- C
Solunum
- D
Bademcik
- E
Ses telleri

Yanıt Açıklaması:

"-pnea" son eki tıbbi olarak "solunum" anlamını karşılamaktadır.

6.Soru

Bronskospazmı gidermek ve bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı nedir?

- A
Bronkoscopi
- B
Bradipne
- C
Bronkografi
- D
Bronkodilatör
- E
Bronşiyektaz

Yanıt Açıklaması:

Bronkoscopi, ağızdan sokulan bir tüp ya da fibroskop aracılığıyla bronş boşluklarının incelenmesidir. Bradipne, solunumun normalden yavaş olmasıdır. Bronkografi, opak bir sıvı enjekte edilerek bronş dallarının bir kısmının radiografik muayenesidir. Bronşiyektaz, bronşların ve bronşiyollerin genişlemesi ile karakterize ilerleyici kronik bir hastalıktır. Bronskospazmı gidermek ve bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı ise bronkodilatördür.

7.Soru

"Göğüsle ilgili" anlamını ifade eden anatomik tıbbi terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Pectoral
- B
Nasolachrymal

TIP TERİMLERİ

C
Pharyngoglossal

D
Phrenic

E
Tonsillar

Yanıt Açıklaması:

Nasolachrymal burun ve gözyaşı ile ilgili anlamını taşır. Pharyngoglossal dil ve farenks ile ilgili anlamındadır. Phrenic diyaframa ait demektir. Tonsillar bademcik ile ilgili anlamında bir anatomik tıbbî terimdir. Pectoral ise "göğüsle ilgili" anlamında kullanılır.

8.Soru

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi kemik üzerinden geçen damar ve sinirlerin kemikte meydana getirdiği oluklar için kullanılan terimdir?

A
Foramina

B
Sulci

C
Ossa

D
Sesamoid

E
Plana

Yanıt Açıklaması:

Kemik üzerinden geçen damar ve sinirler kemikte sulci (oluklar), kemiği delerek geçen damar ve sinirler de delikler (foramina) meydana getirirler.

9.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "adet görememe" anlamına gelmektedir?

A
Hipermenore

B
Hipomenore

C
Metroraji

D
Polimenore

E
Amenore

Yanıt Açıklaması:

"Amenore", "adet görememe" anlamına gelen bir terimdir. Doğru cevap E seçeneğidir.

10.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi "anüs bölgesinde çatlak" teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır?

A
Colitis

B
Hemorrhoid

C
İleus

D
Achalasia

E
Anal fissure

Yanıt Açıklaması:

"Anal fissure", anüs bölgesinde çatlak demektir.

11.Soru

Aşağıdakilerden hangisi İspirasyonun en önemli kasıdır?

A
diyafragma

B
pnömotoraks

C
plevra

D
parietal

E
visseral

Yanıt Açıklaması:

diyafragma

12.Soru

Göğüs ve karın boşluklarını birbirlerinden ayıran kas yapılı bölme ne ad verilir?

A
Myokardium

B
Perikardium

C
Diaphragma

D
Coxae

E
Chondroma

Yanıt Açıklaması:

Diaphragma; Göğüs ve karın boşluklarını birbirlerinden ayıran kas yapılı bir bölmedir. Doğru cevap C'dir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi vücudumuzdaki sesamoid kemiklerin en büyüğüdür?

A
Pelvis

B
Patella

C
Ossa cruris

D
Os femoris

TIP TERİMLERİ

E
Os ischii

Yanıt Açıklaması:

Patella (dizkapağı kemiği), vücudumuzdaki sesamoid kemiklerin en büyüğü olup diz eklemine ön bölümünde, m.quadriceps femorisin kirişi içinde bulunur. Yassı trianguler şekilde olup iki yüzü, bir tabanı, bir tepesi vardır.

14.Soru

Aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A
Thoracic/toraksik: Boyun ile ilgili.

B
Sacral/sakral: Pelvis ile ilgili.

C
Carpal/karpal: Bilek ile ilgili.

D
Subscapular/subskapular: Başın arka kısmı ya da oksipital bölge ile ilgili.

E
Occipital/oksipital: Kürek kemiğinin altı ile ilgili.

Yanıt Açıklaması:

Carpal/karpal: Bilek ile ilgili.

Thoracic/toraksik: Göğüs ile ilgili.

Pelvic/pelvik: Pelvis ile ilgili.

Sacral/sakral: Sakruma ilişkin.

Subscapular/subskapular: Kürek kemiğinin altı ile ilgili.

Occipital/oksipital: Başın arka kısmı ya da oksipital bölge ile ilgili.

Cervic-al (servikal) Boyun ile ilgili.

15.Soru

Purgatif terimi aşağıdakilerden hangi anlama gelmektedir?

A
Bağırsakları boşaltan ilaç

B
Mide asit salgılamasını kontrol eden ilaç

C
Feçesi yumuşatan ilaç

D
İltihap/yanığa karşı ilaç

E
Safra akımını arttıran ilaç

Yanıt Açıklaması:

Purgatif terimi, bağırsakları boşaltan ilaç anlamına gelmektedir. Doğru yanıt A seçeneğidir.

16.Soru

Duodenum hangi organ kısmıdır?

A
Yutak

B
Çekum

C
Kolon

D
onikiparmak bağırsağı

E
kör bağırsak

Yanıt Açıklaması:

Sindirimin en önemli bölgesi ince bağırsaklardır. İnce bağırsak, mide ile kalın bağırsak arasındadır. Üç kısmı vardır; duodenum (onikiparmak bağırsağı), ince bağırsağın ilk ve en kısa kısmıdır. Mideyi jejunuma bağlayan bir tüptür. Jejunum, ince bağırsağın orta kısmıdır, duodenum ile ileum arasında bulunur.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "diarrhea" teriminin anlamını karşılamaktadır?

A
Kusma

B
Ağrılı yutma

C
Yutamama

D
Kabızlık

E
İshal

Yanıt Açıklaması:

"Diarrhea" terimi ishal anlamını taşımaktadır. dia: içinden, bütünüyle tamamen, tam olarak, rhea: akmak anlamlarına gelmektedir.

18.Soru

"İmpotans" teriminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A
Testis tümörü

B
İnmemiş testis

C
İktidarsızlık

D
Testis iltihabı

E
Prostat iltihabı

Yanıt Açıklaması:

Orijinal terim: im-po-tence

Terim analizi: im: olumsuz eki, tent: ulaşma erişme

Türkçe okunuşu: impotans

Tanım: iktidarsızlık

TIP TERİMLERİ

Testis tümörü, seminom; inmemiş testis, kriptorşidizm; testis iltihabı, orşit; prostat iltihabı da prostatit'dir.

19.Soru

Kalpten çıkan iki ana damar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A
Arteria Tibialis Anterior ve Arteria Tibialis Posterior
- B
Vena Saphena Parva ve Vena Tibialis Anterior
- C
Arteria Brachialis ve Arteria Radialis
- D
Arteria Iliaca Communis ve Arteria Femoralis
- E
Aort ve arteria pulmonalis

Yanıt Açıklaması:

Arterler kalpten çıkan damarlardır, kanı kalpten daha uzaktaki organlara götürürler ve ventriküllerle bağlantılıdır. Kalpten çıkan iki ana damar aort ve arteria pulmonalis'tir.

20.Soru

Appendektomi aşağıdakilerden hangisi anlamına gelir?

- A
Kolonun çıkarılması
- B
İncebağırsağın çıkarılması
- C
Divertikülün çıkarılması
- D
Appendiksin çıkarılması
- E
Safra kesesinin çıkarılması

Yanıt Açıklaması:

Appendektomi appendiksin cerrahi olarak kesilip çıkarılması anlamına gelir. doğru cevap D'dir

1.Soru

Akciğerlerin üzerini çevreleyen iki yapraklı zara ne denir?

- A
Plevra
- B
Pnömotoraks
- C
Larenks
- D
Trakea
- E
Farenks

Yanıt Açıklaması:

Akciğerlerin üzerini çevreleyen iki yapraklı zara plevra adı verilir.

2.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi "colitis" teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A
Sarılık
- B
Dalak büyümesi
- C
Kalınbağırsak iltihabı
- D
Hıçkırık
- E
Kusma

Yanıt Açıklaması:

col: kolon, -itis: enfeksiyon demektir. "Colitis" Kalınbağırsak iltihabı anlamına gelmektedir.

3.Soru

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi aksial iskelet kemiklerindendir?

- A
Os ilii
- B
Os pubis
- C
Os coccyx
- D
Os femoris
- E
Os temporale

Yanıt Açıklaması:

Aksial iskelet başlığı altında, gövde ve başboyun iskeletini oluşturan kemikler (omurga, göğüs kemikleri ve kafatası) incelenir. Os temporale şakak kemiğidir ve aksial iskelet kemiklerindendir. Diğer seçenekler ise appendikular iskelete ait kemiklerdir.

4.Soru

Sindirim sisteminin en geniş kısmı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
mide
- B
bağırsaklar
- C
çene
- D
ağız
- E
yutak

Yanıt Açıklaması:

TIP TERİMLERİ

Mide, sindirim sisteminin en geniş kısmıdır. "J" şeklinde kaslı bir bezdir.

5.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "karın boşluğu endoskopisi" anlamına gelmektedir?

- A
Laparoskopi
- B
Anoskopi
- C
Gastroskopi
- D
Kolonoskopi
- E
Duodenoskopi

Yanıt Açıklaması:

Orijinal terim: Lapar-o-scopy

Terim analizi: Lapar/o: karın, -scopy/skopi: inceleme yapma

Türkçe okunuşu: laparoskopi

Tanım: karın boşluğu endoskopisi

Anoskopi: anüs endoskopisi

Gastroskopi: mide endoskopisi

Kolonoskopi: kalınbağırsak endoskopisi

Duodenoskopi: duodenum endoskopisi

6.Soru

Aşağıdaki son eklerden hangileri cerrahi işlemler için kullanılmaktadır?

- I. -ektomi
- II. -stomi
- III. -plasti
- IV. -rafi

- A
I ve II
- B
I ve III
- C
II ve IV
- D
I, II ve III
- E
I, II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

"-ektomi", "-stomi", "-plasti" ve "-rafi", cerrahi işlemlere ait son eklerdir. Doğru cevap E seçeneğidir.

7.Soru

Sindirim sistemi tanı terimleri düşünüldüğünde 'incebağırsak iltihabı' teşhisi koyan bir doktor, reçeteye teşhisi latince olarak belirtmek isterse ne yazmalıdır?

- A
Özofajit

- B
Gastrit
- C
Duodenit
- D
Enterit
- E
Apandisit

Yanıt Açıklaması:

Soruda verilen doktor eğer reçetedeği teşhise 'Enterit' yazarsa 'incebağırsak iltihabı' teşhisini koymuş olduğunu gösterir. Bu açıklamaya göre doğru seçenek 'D' seçeneğidir.

8.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "kusma" anlamına gelmektedir?

- A
Emezis
- B
Dispepsi
- C
Anoreksi
- D
Diare
- E
Disfaji

Yanıt Açıklaması:

Emezis, "kusma" anlamına gelen bir terimdir. Doğru cevap A seçeneğidir.

9.Soru

Aşağıdakilerden hangisi üriner sisteme ait köklerden biridir?

- A
farink, faringo
- B
enterit
- C
nefr, nefro
- D
anji, anjiyo
- E
laring, laringo

Yanıt Açıklaması:

Böbrek anlamına gelmektedir. Doğru cevap C'dir.

10.Soru

"Diarthros" terimi neyi ifade etmektedir?

- A
Oynar eklem

TIP TERİMLERİ

- B
Yarı oynar eklem
C
Oynamaz eklem
D
Eklem bağları
E
Eklem kapsülü

Yanıt Açıklaması:

Oynar eklem: diarthrosis

Yarı oynar eklem: amphiarthrosis

Oynamaz eklem: synarthrosis. Doğru cevap A'dır.

11.Soru

Aşağıda verilen tıbbi terimlerden hangisi "omurga inflamasyonu" tanımına karşılık gelmektedir?

- A
Osteosarcoma
B
Polymyositis
C
Radial
D
Sacral
E
Spondylitis

Yanıt Açıklaması:

Spondylitis (spondilit); omurga inflamasyonu anlamını taşımaktadır. "E" şıkkı doğru seçenektir.

12.Soru

Reçetesinde 'Hematüri' teşhisi gören hasta, eczanede ilaçlarını temin ederken eczacıya 'Hematüri' teriminin türkçe karşılığını sorduğunda; Eczacının hastaya vermesi gereken doğru yanıt aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A
Eczacı hastaya; Kanlı idrar yaptığını söylemelidir
B
Eczacı hastaya; Ağrılı idrarı olduğunu söylemelidir.
C
Eczacı hastaya; çok idrara çıktığı için bu teşhisin konulduğunu söylemelidir.
D
Eczacı hastaya; az idrara çıktığı için bu teşhisin konulduğunu söylemelidir.
E
Eczacı hastaya; idrarında şeker bulunduğunu için bu teşhisin konulduğunu söylemelidir.

Yanıt Açıklaması:

'Hematüri'; kanlı idrar yapmanın literatürde adıdır. Bu durumda eczacı hastaya; Kanlı idrar yaptığını söylemelidir. Bu açıklamaya göre doğru seçenek 'A' seçeneğidir.

13.Soru

Carp-al (karpal) anatomik terimi hangi anlama gelmektedir?

- A
Kol ile ilgili
B
Topuk ile ilgili
C
Bilek ile ilgili
D
Boyun ile ilgili
E
Kaburga kemiğine ilişkin

Yanıt Açıklaması:

Brachi-al (brakiyal): Kol ile ilgili

Calcan-eal (kalkaneal): Topuk ile ilgili

Carp-al (karpal): Bilek ile ilgili

Cervic-al (servikal): Boyun ile ilgili

Cost-al (kostal): Kaburga kemiğine ilişkin. Doğru cevap C'dir.

14.Soru

Düzen içindeki tıp terimlerinden olan "(eng) anesthesia conduction" ın Türkçe tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Uyuşturum bilim
B
Uyuşturucu
C
Uyuşturum
D
Bölgesel uyuşturum
E
Doğum uyuşturumu

Yanıt Açıklaması:

Düzen içindeki tıp terimlerinden olan "(eng) anesthesia conduction" ın Türkçe tanımı " bölgesel uyuşturum "dur.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi zaman ve yön gösteren ön eklerden biri değildir?

- A
Ante-
B
Pre-
C
İzo-
D
Post-

TIP TERİMLERİ

E
Taşı-

Yanıt Açıklaması:

İzo-
16.Soru
Aşağıdakilerden hangisi anatomik olarak, yüz üzerinde alınla üst dudak arasında bulunan, dışa çıkıntılı, iki delikli koku alma ve solunum organıdır?

A
Burun
B
Kulak
C
Burun deliği
D
Hipofarenks
E
Nasal cavity

Yanıt Açıklaması:

Burun
17.Soru
Aşağıdakilerden hangisi 'ishale karşı ilaç' anlamına gelir?

A
Antidiareik
B
Laksatif
C
Antiasit
D
Anti-enflamatuar
E
Koleretik

Yanıt Açıklaması:

İshale karşı ilaç anlamına gelen tıbbi terimin adı Antidiareik'tir. Doğru cevap A'dır
18.Soru
Aşağıdaki hareket sisteminde yaygın kullanılan ameliyatlara ilişkin terimlerden hangisi yanlıştır?

A
Arthro-desis (artrodez): Eklem cerrahi olarak tespit edilmesi
B
Osteo-clasis (osteoklaz): Diz kapağının cerrahi olarak tespiti
C
Arthro-plasty (artroplasti): Eklem cerrahi plastik ameliyatı.
D
Arthro-tomy (artrotomi): Eklem cerrahi olarak kesip çıkarılması.
E

Burs-ectomy (bursektomi): Bursaların cerrahi olarak çıkarılması.

Yanıt Açıklaması:

Arthro-desis (artrodez): Eklem cerrahi olarak tespit edilmesi.
Arthro-plasty (artroplasti): Eklem cerrahi plastik ameliyatı.
Arthro-tomy (artrotomi): Eklem cerrahi olarak kesip çıkarılması.
Burs-ectomy (bursektomi): Bursaların cerrahi olarak çıkarılması.
Osteo-clasis (osteoklaz): Kemiğin cerrahi olarak kırılması.
Patella-pexy (patellapeksi): Diz kapağının cerrahi olarak tespiti.
19.Soru
"Kalbin atış hızının normalden yavaş olması" olarak tanımlanan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A
Anjiyospazm
B
Bradikardi
C
Hipotansiyon
D
Pankardit
E
Taşikardi

Yanıt Açıklaması:

Bradikardi, "kalbin atış hızının normalden yavaş olması" olarak tanımlanmaktadır. Doğru cevap B seçeneğidir.
20.Soru
Aşağıdakilerden hangisi "eğri" anlamına gelmektedir?

A
Rhabd/o
B
Sacr/o
C
Scoli/o
D
Tibi/o
E
Uln/o

Yanıt Açıklaması:

Doğru yanıt C seçeneğidir.
1.Soru
Aşağıdaki ifadelerden hangisi "Aphagia" teriminin anlamını karşılamaktadır?

A
Yutamama
B
Mide iltihabı

TIP TERİMLERİ

C
Duodenum iltihabı
D
İleum iltihabı
E
Safra kesesi iltihabı

Yanıt Açıklaması:

a: olumsuz, -phagia: yemek/yutmak, -ia: durum demektir.
"Aphagia" yutamama anlamına gelmektedir.
2.Soru
Aşağıdakilerden hangisi olumsuzluk veren ön eklerden biridir?

A
anti-
B
post-
C
dextr/o-
D
pro-
E
peri-

Yanıt Açıklaması:

"anti-", "karşı, karşıt" anlamına gelen olumsuzluk veren bir ön ektir. "post-", "pro-" ve "peri-" ön ekleri zaman ile ilgili ön ekler iken, "dextr/o-" ise yön gösteren bir ön ektir.
Doğru cevap A seçeneğidir.
3.Soru
Aşağıdakilerden hangisi solunum sistemine ait köklerden biridir?

A
kondrik
B
spleno
C
pulmo
D
nefro
E
sistit

Yanıt Açıklaması:

Solunum Sistemi
Tablo 1.11 Solunum Sistemine Ait Kökler
(gre) laryng, laryng-o laring, laringo gırtlak
laryng-e-al laringeal gırtlak ile ilgili
laryng-o-stenos-is laringostenosis gırtlakın daralması
laryng-o-scop-y laringoskopi gırtlakın laringoskop ile incelenmesi
(gre) trache, trache-o trakeo soluk borusu
trache-algi-a trakealji soluk borusunda hissedilen ağrı

trache-itis trakeit soluk borusunun iltihabı
trache-o-scope trakeoskop soluk borusunun içini muayenede kullanılan alet
(lat) bronch, bronch-o, bronch-i bronk, bronko, bronki bronş
bronchi-o-stenos-is bronkiyostenosis bronş lümenlerinin ileri derecede daralıp büzüşmesi
bronch-o-dilatat-ion bronkodilatasyon bronş lümeninin genişlemesi
(lat) pulmo, pulmo-n pulmo, pulmon akciğer
pulmo-n-itis pulmonit akciğer iltihabı
pulmo-lith pulmolit akciğerde oluşan taş
4.Soru
Aşağıdakilerden hangisi eklemler üzerine çalışan bilim alanıdır?

A
Miyoloji
B
Artroloji
C
Akridoloji
D
Osteoloji
E
Etnoloji

Yanıt Açıklaması:

Kemikleri ele alan çalışma alanına osteoloji, eklemleri ele alan çalışma alanına artroloji, kasları ele alan çalışma alanına miyoloji, kökenleri ele alan çalışma alanına etnoloji, ağustos böceklerini inceleyen çalışma alanına ise akridoloji denmektedir. Doğru cevap B'dir.
5.Soru
Sternum, scapulae ve cranium kemikleri hangi grup kemiklerdir?

A
Uzun kemikler
B
Yassı kemikler
C
Kısa kemikler
D
Düzensiz Kemikler
E
Yardımcı kemikler

Yanıt Açıklaması:

Yassı kemikler: Costae, sternum, scapulae ve cranium kemikleri bu gruba girer. Genellikle ince ve kıvrık bir tabaka halindedirler.

6.Soru
Ossa manus toplam kaç kemikten oluşmaktadır?

A

TIP TERİMLERİ

62
B
14
C
5
D
8
E
27

Yanıt Açıklaması:

27
7.Soru
Tromboflebit terimi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A
Damar çaplarının genişlemesi
B
Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu
C
İçinde pıhtı şekillenen bir venin inflamasyonu
D
Kalp kasının kanlanamaması
E
Bir venin kan pıhtısı ile tıkanması

Yanıt Açıklaması:

Damar çaplarının genişlemesi, vazodilatasyondur. Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu, pankardittir. Kalp kasının kanlanamaması, miyokardiyal iskemidir. Bir venin kan pıhtısı ile tıkanması flebotrombozdur.
8.Soru
"Sözcüğün anlamı bağlama göre değişir" ifadesi aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A
Felber
B
Saussure
C
Richards
D
Ogden
E
Armstrong

Yanıt Açıklaması:

Felber
9.Soru
Aşağıdakilerden hangisi kırmızı renkle ilgili olan ön ektir?

- A
SİRO-KSANTH-
B
SİYAN-

C
GLOK-
D
MELAN-
E
ERİTR-

Yanıt Açıklaması:

Kırmızı rengin ön eki ERİTR-'dir..
10.Soru
Solunum hareketleriyle oluşan hava hacmini ve ventilatuar debinin ölçülmesinde kullanılan alet aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Rinoplasti
B
Pulmoner anjiyografi
C
Bronkografi
D
Steteskop
E
Spirometre

Yanıt Açıklaması:

Solunum hareketleriyle oluşan hava hacmini ve ventilatuar debinin ölçülmesinde kullanılan alet spirometredir. Doğru cevap E'dir.

11.Soru
Aşağıdakilerden hangisi hareket sisteminde kaburga kemiğine ilişkin bölgeyi tanımlamak için kullanılan anatomik terimdir?

- A
Cost-al
B
Scoli-osis
C
Muscul-ar
D
Epi-physis
E
Femor-al

Yanıt Açıklaması:

Hareket sisteminde kaburga kemiğine ilişkin bölgeyi tanımlamak için kullanılan anatomik terim A şıkkındaki "Cost-al (kostal)" terimidir.
12.Soru
"Eksiklik" belirten ön ek aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A
de-toksi-fikasyon

TIP TERİMLERİ

B
dis-infeksiyon
C
a-plazi
D
an-izo-kori
E
kontra-lateral

Yanıt Açıklaması:

a- an- "olmayan, yok, eksik olan" anlamında kullanılan bir ön ektir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bir kas-kemik hastalığı **değildir**?

A
Myositis
B
Osteosarcoma
C
Spondylitis
D
Leiomyoma
E
Arthrodesis

Yanıt Açıklaması:

Myositis; kas iltihabı

Osteosarcom; kötü huylu kemik tümörü

Spondylitis; Omurga enflamasyonu

Leiomyoma; Düz kas tipi hücrelerden oluşan benign (iyi huylu) tümör

Arthrodesis; Eklem cerrahi olarak tespit edilmesidir.

Doğru cevap E'dir.

14.Soru

Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi "bademciklerin cerrahi olarak kesilip çıkarılması" ameliyatı anlamında kullanılır?

A
Tonsillotome
B
Thoracotomy
C
Tonsillectomy
D
Tracheotomy
E
Thoracoplasty

Yanıt Açıklaması:

Tonsillotome, tonsilleri (bademcikleri) kesmeye yarayan alete verilen addır. Thoracotomy toraks çeperinin cerrahi yolla açılması işlemidir. Tracheotomy trakeanın cerrahi olarak kesilmesidir. Thoracoplasty göğüs plastik

ameliyatının adıdır. Tonsillectomy ise "bademciklerin cerrahi olarak kesilip çıkarılması" ameliyatı anlamını taşır.

15.Soru

Solunum sisteminde yaygın kullanılan anatomik terimler arasında yer alan, 'pulmonari' terimi neyle ilgilidir?

A
Soluk borusunun içi ile ilgili
B
Akciğerin lobları ile ilgili
C
Göğüs ile ilgili
D
Bademcikler ile ilgili
E
Akciğer ile ilgili

Yanıt Açıklaması:

Solunum sisteminde yaygın kullanılan anatomik terimlerden Pulman-ory (pulmonari), Akciğerler ile ilgili bir terimdir.

16.Soru

Hangisi miyasteni tıbbi teriminin karşılığıdır?

A
Kas iltihabı
B
Kemik ağrısı
C
Bel ağrısı
D
Kas ağrısı
E
Kas güçsüzlüğü

Yanıt Açıklaması:

Miyasteni tıbbi teriminin karşılığı kas güçsüzlüğüdür.

Doğru cevap E'dir.

17.Soru

Gövde ve başboyun iskeletini oluşturan kemikler hangi başlık altında incelenirler?

A
Aksial iskelet
B
Appendiküler iskelet
C
Üst taraf kavşağı kemikleri
D
Alt taraf kavşağı kemikleri
E
Serbest üst taraf kemikleri

Yanıt Açıklaması:

TIP TERİMLERİ

Aksial iskelet başlığı altında, gövde ve başboyun iskeletini oluşturan kemikler (omurga, göğüs kemikleri ve kafatası) incelenir.

18.Soru

"-porosis" soneki hangi anlama gelmektedir?

- A Enflamasyon
- B Büyümek
- C Bakarak incelme
- D Kemik yoğunluğunun azalması
- E Titrenti

Yanıt Açıklaması:

Doğru yanıt D seçeneğidir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi tanısal işlemler ile ilgili son eklerden biridir?

- A -metri
- B -tripsi
- C -peksi
- D -plasti
- E -stomi

Yanıt Açıklaması:

Tanısal İşlemlere Ait Son Ekler

- grafi - görüntüleme
- skopi - ayna tutma
- metri - ölçme

20.Soru

Tükrük salgısı günde ne kadar salgılanır?

- A 100 mL
- B 150 mL
- C 1500 mL
- D 1000 mL
- E 2000 mL

Yanıt Açıklaması:

1500 mL

FİNALERDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Deri veya mukozalarda yuvarlak ve düzensiz kanama alanına ne ad verilir?

- A Katalepsi
- B Ekimoz
- C Artralji
- D Hemoliz
- E Peteşi

Yanıt Açıklaması:

Deri veya mukozalarda yuvarlak ve düzensiz kanama alanına ekimoz denir. Doğru cevap C'dir.

2.Soru

"Osteo-sarcoma (osteosarkom)" anatomik terimi hangi anlama gelmektedir?

- A İyi huylu kemik tümörü
- B Kemik ve kemik iliği inflamasyonu
- C Kemikteki kanal veya gözeneklerin büyümesi
- D Kemiğin yumuşaması
- E Kötü huylu kemik tümörü

Yanıt Açıklaması:

Osteo-oma (osteom): İyi huylu kemik tümörü

Osteo-myel-itis (osteomiyelit): Kemik ve kemik iliği inflamasyonu

Osteo-porosis (osteoporoz): Kemikteki kanal veya gözeneklerin büyümesi ve kemiğin yumuşaması

Osteo-malacia (osteomalazi): Kemiğin yumuşaması

Osteo-sarcoma (osteosarkom): Kötü huylu kemik tümörü. Doğru cevap E'dir.

3.Soru

Çocuk böbrek hastalıkları ve çocuk üriner sistemini inceleyen , çocukluk çağı romatizmal hastalıkları, böbrek ve üriner sistemi hastalıklarını, teşhis ve tedavi eden bilim dalı hangisidir?

- A Çocuk Endokrinolojisi
- B Çocuk Onkolojisi

TIP TERİMLERİ

C
Çocuk Gastroenterolojisi

D
Çocuk Nefrolojisi

E
Çocuk Enfeksiyonu

Yanıt Açıklaması:

Çocuk Nefrolojisi Çocuk böbrek hastalıkları ve çocuk üriner sistemini inceler , çocukluk çağı romatizmal hastalıkları, böbrek ve üriner sistemi hastalıklarını, teşhis ve tedavi eder.

4.Soru
Kolagog neye denir?

A
hemoroide karşı ilaç

B
safra kesesini kastıran ilaç

C
Daralmış olan özefagusu balonla genişletme

D
ishale karşı ilaç

E
safra akımını arttıran ilaç

Yanıt Açıklaması:

safra kesesini kastıran ilaca kolagog denir

5.Soru

Kara kabarcık diye de anılan şarbon (antraks) hastalığının bazı kişilerde sık görülmesinin sebebi ne tür bir hastalık etkeninin sonucudur?

A
Yaş

B
Cinsiyet

C
Genetik yapı

D
Etnik Gruplar ve Irklar

E
Meslek

Yanıt Açıklaması:

Gerek bulaşıcı, gerek bulaşıcı olmayan hastalıklardan kimileri çeşitli meslek gruplarında diğerlerinden daha fazla görülür.Kara kabarcık diye de anılan şarbon (antraks) hastalığı dericilik, hayvan tüyleri, hayvan artıkları ya da hayvancılıkla uğraşan kişilerde sık görülür. Buna göre doğru cevap E seçeneğidir.

6.Soru

Belli bir bölgede her yıl yaklaşık olarak aynı sayıda kişide görülen hastalıklara ne ad verilir?

A
Epidemik

B
Pandemik

C
Salgın

D
Endemik

E
Patojen evre

Yanıt Açıklaması:

Epidemik: Bir hastalığın bir bölgede alışılmışın üzerinde bir sıklıkta görülmesi durumudur. Salgın kelimesiyle aynı anlamı taşır.

Pandemik: Birkaç ülkeyi etkisi altına alan büyük salgındır. Hastalık oluşumuna yol açan uyarılarla ilk karşılaştığı andan itibaren kişinin dokularında işlevlerinde değişiklikler ortaya çıkmaktadır.

Değişiklikler, bozuklukları düzeltemiyorsa kişi hastalanır. Bu evreye klinik evre (patojen evre) denir.

Endemik: Belli bir bölgede her yıl yaklaşık olarak aynısayıda kişide görülen hastalıktır. Buna göre doğru cevap D seçeneğidir.

7.Soru

Aşağıdakilerden hangisi “kriptorşidizmi” ifade eder?

A
İnmemiş testis

B
Testis tümörü

C
Jinekolojik akıntı

D
Adet görememe

E
Adet harici kanama

Yanıt Açıklaması:

Metroraji:adet harici kanama, amenore: adet görememe, kriptorşidizm: inmemiş testis, lökore: jinekolojik akıntı, seminom: testis tümörü

8.Soru

Günümüzde kanser dokularının görüntülenmesinde en sık kullanılan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A
Planar görüntü

B
SPECT

C
Röntgen

TIP TERİMLERİ

D
PET
E
Kalp sintigrafisi

Yanıt Açıklaması:

PET (Positron Emission Tomography): Pozitron ışıması yapan radyoaktif moleküller ve özel görüntüleme aygıtları ile yapılan tomografik görüntüleme yöntemine verilen isimdir. Günümüzde radyoaktif şekerin (FDG) vücuda verilmesinden sonra, dağılımının görüntülenmesi en sık yapılan uygulamadır. Kanser dokularının gösterilmesinde halen mevcut en duyarlı yöntem olduğu bilinmektedir.

9.Soru
Analjezik nedir?

- A
Bilinç kaybı olmaksızın ağrı duyumsamasının yitimini sağlayan madde
- B
Anksiyete giderici madde
- C
Uyku getirici veya uyutucu madde
- D
Sakinleştirmeye neden olan madde
- E
Duyu yitimine yol açan madde

Yanıt Açıklaması:

Analjezik; Bilinç kaybı olmaksızın ağrı duyumsamasının yitimini sağlayan maddeye verilen addır

10.Soru
Aşağıdaki terimlerden hangisi boyun fıtığı anlamına gelmektedir?

- A
Disco-pathy
- B
Cervical disc hernia
- C
Disco-graphy
- D
Echo-encephalo-graphy
- E
Epidural hemoraji

Yanıt Açıklaması:

Cervical disc hernia (servikal disk hernisi): Boyun fıtığı

Disco-pathy (diskopati): Omurlar arasında bulunan disklerle ilgili patolojik bozukluklar

Disco-graphy (diskografi): Omurlar arasında bulunan disklerin görüntülenmesi

Epidural hemoraji: Kafatası kemiği ve duramater arasına olan kanama

Echo-encephalo-graphy(ekoensefalografi): Ultrason yöntemiyle beynin incelenmesi

11.Soru
Aşağıdakilerden hangisi 'hiç tat alamama' durumunu ifade eder?

- A
Kakozmi
- B
Dizozmi
- C
Disguzi
- D
Anozmi
- E
Aguzi

Yanıt Açıklaması:

Hiç tat alamama durumu 'aguzi' terimi ile ifade edilir. Kakozmi, nörolojik hastalıklarda, kafa travmaları sonrasında ya da beyin tümörlerinde oluşabilen, mevcut kokuları kötü koku olarak algılamadır. Dizozmi, koku alma duyusunda bozukluktur. Disguzi, tat alma duyusunda bozukluktur. Anozmi, koku alamamadır.

12.Soru
Kan damarlarında genişleme hangi tıbbi terim ile ifade edilir?

- A
Anjiyektaz
- B
Anjiyospazm
- C
Aortostenoz
- D
Aritmi
- E
Arteriyoskleroz

Yanıt Açıklaması:

Anjiyospazm, kan damarlarında ani ve istemsiz kasılmadır. Aortostenoz, aortada daralmadır. Aritmi, normal kalp ritminden sapmadır. Arteriyoskleroz, atar damarların yapılarında sertleşme, damarın elastikiyetini kaybetmesidir. Dolayısıyla kan damarlarında genişleme anjiyektaz terimi ile ifade edilir.

13.Soru
Aşağıdakilerden hangisi erkeklerde daha sık görülen bir hastalık **değildir**?

- A
Pnömokonyoz
- B
Çocuk felci
- C
Tüberküloz
- D

TIP TERİMLERİ

Prostat kanseri

E

Diabet

Yanıt Açıklaması:

Hastalık nedenlerinin çoğunda, ölüm hızı erkeklerde kadınlardan daha yüksektir. Beklenen yaşam ümidi kadınlarda daha uzundur. Çocuk felci, her yaşta erkeklerde daha ölümcül seyreder. Tüberkülozun erkeklerde daha fazla görülmesinin en önemli nedeni, erkeklerin toplumsal yaşam gereği daha fazla kişiyle birlikte olmalarındandır. Erkeklerde, kadınlara göre, kimi hastalıkların daha fazla görülmesinin nedeni riskli meslek gruplarında daha fazla çalışmalarındandır. Akciğerin toz hastalıklarında (pnömokonyozis) olduğu gibi. Erkek ve kadınlarda kendilerine özgü primer ve sekonder cinsiyet organlarına ait hastalıklar görülebilir. Kadınlarda rahim kanseri, erkeklerde prostat kanserinin görülmesi gibi. Fakat diabetle ilgili böyle kesin bir yargı yoktur. Doğru cevap E'dir.

14.Soru

Epiglottit ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A

Çok çabuk (6-8 saatte) ortaya çıkan, hayati tehlike oluşturan bir bakteriyel enfeksiyondur.

B

Yüksek ateşe neden olur.

C

Soluk alırken hırıltı duyulur, burun kanatları solunuma eşlik eder, suprasternal çekilmeler olur.

D

Hasta oturur halde rahat nefes alır, nefes açıklığı vardır ve solunum güçlüğünün tüm bulguları vardır.

E

Her yaşta görülürse de 1 – 3 yaşlarda daha sık ortaya çıkar.

Yanıt Açıklaması:

Epiglottit her yaşta görülürse de 3 – 7 yaşlarda daha sık ortaya çıkar.

15.Soru

Eritrositler hakkında verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

A

Kana kırmızı rengini veren hemoglobin eritrositler içinde bulunur.

B

Sürüngeilerde eritrositlerin her birinin bir çekirdeği vardır.

C

Eskiye eritrositler böbrek tarafından tahrip edilir.

D

Aşırı çalışma, heyecan ve yaralanmaya kapı aralayan sarsıntılar, eritrositlerin artmasına taban hazırlar.

E

Ölen eritrosit hücreleri yerine daimi olarak yenileri gelir.

Yanıt Açıklaması:

Ölen bu hücreler yerine daimi olarak yenileri gelir. Memelilerin hayatı süresince, kırmızı kemik iliği içinde ara vermeden sürüp giden hücre bölünmeleriyle yeni eritrositler oluşur. Eskiye eritrositler dalak ve karaciğerdeki kimi hücreler tarafından tahrip edilir ve vücuttan dışarı atılır. Doğru cevap C' dir.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi arka beyinin bölümlerinden biridir?

A

Pons

B

Substantia nigra

C

Diencephalon

D

Limbik sistem

E

Cerebral hemispheres

Yanıt Açıklaması:

Beynin Bölümleri ve Bu Bölümlerinden Gelişen Yapılar; Arka Beyin (rhomb-encephalon); Cerebellum, Pons, Bulbus (Medulla Oblongata).

17.Soru

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi eklem kapsülü ile eklem yüzleri arasında kalan boşlukta kemik yüzlerinin birbiri üzerinde kolayca hareket etmesini sağlayan saydam sıvı için kullanılan terimdir?

A

Perichondrium

B

Diarthros

C

Ligament

D

Synovia

E

Bursa

Yanıt Açıklaması:

Eklem boşluğu, eklem kapsülü ile eklem yüzleri arasında kalan boşluğa verilen addır. Bu boşlukta kemik yüzlerinin birbiri üzerinde kolayca hareket etmesini sağlayan "synovia" ismi verilen saydam bir sıvı bulunur.

18.Soru

Ossa manus (El kemikleri) toplam kaç kemikten oluşmaktadır?

A

TIP TERİMLERİ

27
B
17
C
67
D
37
E
57

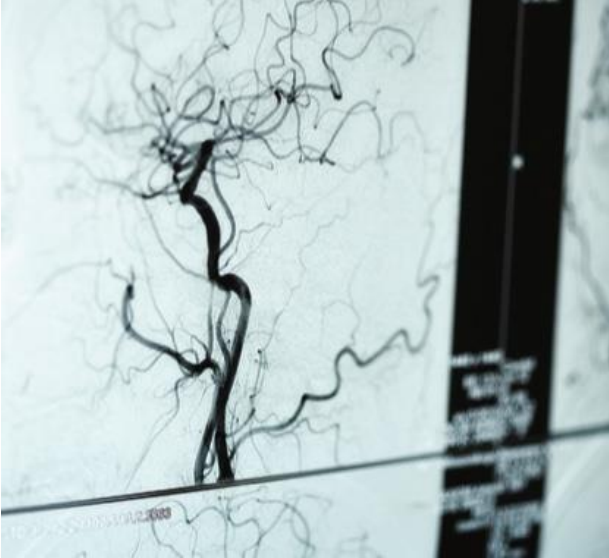
Yanıt Açıklaması:

27
19.Soru
Hangisi tiroid bezinin çok çalışması durumunda görülen bir rahatsızlıktır?

- A
Hipertansyon
- B
Kilo alma
- C
Aritmi
- D
Depresyon
- E
Kabızlık

Yanıt Açıklaması:

Hipertansiyon tiroid bezinin çok çalışması durumunda görülen rahatsızlıklardan biridir. Doğru cevap A'dır.
20.Soru

Şekilde verilen kardiyoloji ile ilgili bu sonuç, hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A
Şekilde verilen bir anjiyografi sonucudur.
- B
Şekilde verilen bir elektrokardiyografi sonucudur.

- C
Şekilde verilen bir ekokardiyografi sonucudur.
- D
Şekilde verilen bir arteriyografi sonucudur.
- E
Şekilde verilen bir EKG sonucudur.

Yanıt Açıklaması:

Şekilde verilen sonuç, bir anjiyografi sonucudur. Bu açıklamaya göre doğru seçenek 'A' seçeneğidir.
1.Soru
Antiinflatuar ne türlü bir ilaçtır?

- A
Ağrı kesici
- B
Yangı giderici
- C
Uyutucu
- D
Kaygıya karşı ilaç
- E
Psikoza karşı ilaç

Yanıt Açıklaması:

Antiinflatuar yangı giderici ilaç adıdır. Doğru cevap B'dir.
2.Soru
Hangisi bir ilacın dozaj şekline emilerek sistemik dolaşıma geçme hızı ve derecesidir?

- A
Pasif difüzyon
- B
Aktif transport
- C
Biyoyararlanım
- D
Biyoeşdeğerlik
- E
İlaç reseptörü

Yanıt Açıklaması:

Biyoyararlanım bir ilacın dozaj şekline emilerek sistemik dolaşıma geçme hızı ve derecesidir. Doğru cevap C'dir.
3.Soru
Özellikle kalp ve beyin ve periferik damarlarının görüntülenmesinde kullanılan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Sintigrafi
- B
Anjiyografi
- C

TIP TERİMLERİ

Ultrasonografi

D

Doppler US

E

MRG

Yanıt Açıklaması:

Anjiyografi: Genel olarak vücuttaki damarların kontrast maddeler kullanılarak görüntülenmesidir. O'zellikle kalp ve beyin ve periferik damarlarının görüntülenmesinde kullanılır.

4.Soru

Kuramsal dil bilimine ait olan temel alt alanlardan "anlam bilimi" için kullanılan terim hangisidir?

A

morfology

B

semiotics

C

semantics

D

phonetics

E

terminology

Yanıt Açıklaması:

Ses bilgisi ve ses bilimi (phonetics and phonology), biçim bilimi (morphology), gösterge bilimi (semiotics), sözcük bilimi (lexicology), terim bilimi (terminology) ve anlam bilimi (semantics) kuramsal dil bilimine ait olan temel alt alanlara örnek olarak verilebilir. Anlam bilimi için kullanılan terim "semantics" tir.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sık görülen romatizmal hastalıklardan birisi değildir?

A

Artroz

B

Romatoid artrit

C

Bursitis

D

Epiglottit

E

Vaskülitler

Yanıt Açıklaması:

Sık Görülen Romatizmal Hastalıklar

- Artroz (Kireçlenme)
- Yumuşak doku romatizmaları (Fibromyalji, bel, boyun ağrıları)
- Romatoid artrit
- Spondiloartropatiler ve ankilozan spondilit • Vaskülitler

ve Behçet hastalığı

• Gut Hastalığı

• Ailevi Akdeniz ateşi

• Akut eklem romatizması

• Reaktif artritler

• Kristal artritleri

• İnfeksiyöz artritler

• Bağ dokusu hastalıkları; Sistemik Lupus Eritematozus, polimiyozit- dermatomiyo- zit, skleroderma, mikst bağ dokusu hastalığı

• Juvenil artrit

• Bursitis, tendinitis

6.Soru

Timus bezinde üretilip, dalak, kemik iliği ve lenf düğümlerinde olgunlaşan ve mikroplara karşı antikor üreterek vücudumuzu koruyan lökositler aşağıdakilerden hangisidir?

A

Lenfosit

B

Monosit

C

Nötrofil

D

Bazofil

E

Eozinofil

Yanıt Açıklaması:

Lenfosit: Timus bezinde üretilip, dalak, kemik iliği ve lenf düğümlerinde olgunlaşırlar. Mikroplara karşı antikor üreterek vücudumuzu korurlar.

7.Soru

"Fibro elastik bağ dokusundan yapılmış bir mahfazadır. Bu mahfaza birbiri üzerinde oynayan kemik uçlarını dışarıdan kapatır, bu suretle kapalı bir eklem boşluğu meydana gelir." tanımı ile aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

A

Eklem yüzleri

B

Eklem bağları

C

Eklem boşluğu

D

Omuz eklemi

E

Eklem kapsülü

Yanıt Açıklaması:

Eklem kapsülü, fibro elastik bağ dokusundan yapılmış bir mahfazadır. Bu mahfaza birbiri üzerinde oynayan kemik uçlarını dışarıdan kapatır, bu suretle kapalı bir eklem boşluğu meydana gelir.

8.Soru

TIP TERİMLERİ

Beyin zarı tümörü için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Meningi-oma
- B
Mening-itis
- C
Micro-cephaly
- D
Macro- cephal
- E
Mening-o-cele

Yanıt Açıklaması:

Meningi-oma (menenjiom): Beyin zarı tümörü
Mening-itis (menenjit): Beyin zarı iltihabı
Micro-cephaly (mikrosefali): Başın normalden küçük olması
Macro- cephal (makrosefali): Başın normalden büyük olması
Mening-o-cele (meningosel): Beyin zarında fıtık
9.Soru
Süt salgısını başlatmak ve devam ettirmek için hipofiz bezinden salınan hormon hangisidir?

- A
Prolaktin
- B
FSH (Folikül Stimüle Edici Hormon)
- C
LH (Luteinizan Hormon)
- D
TSH (Tiroid Stimüle Edici Hormon)
- E
ACTH (Kortikotropin Hormon)

Yanıt Açıklaması:

Süt salgısını başlatmak ve devam ettirmek için hipofiz bezinden salınan hormon prolaktindir. FSH (Folikül Stimüle Edici Hormon) ve LH (Luteinizan Hormon) hormonları erkek ve kadında üreme organlarına etki ederek; kadında yumurta, erkekte ise sperm gelişimini sağlar. TSH (Tiroid Stimüle Edici Hormon), tiroid bezinden tiroid hormonlarının salgılanmasını uyarır. Bu hormonlar vücuttaki metabolik faaliyetleri düzenler. Oksidasyonu hızlandırması nedeniyle oksijenin tüketim ve karbondioksiti üretimi artırır. Vücut ısısını düzenler. Solunum hızını artırır. Protein sentezi aracılığıyla normal büyüme ve gelişmeyi sağlar. ACTH (Kortikotropin Hormon), adrenal bezlerden kortizol salınımını artırır. Özellikle psikolojik ve fiziksel stres maruziyetinde, ağrı, travma, oksijen azlığı, kan şekeri düşmesi, soğuk, ameliyat, depresyon, ateş yükselmesi durumlarında kortizol ve ACTH salınımını yükselir.
10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi laparoskopi terimini açıklar?

- A
Mide endoskopisi
- B
Karın boşluğu endoskopisi
- C
Özefagusun endoskopisi
- D
Sindirim organlarının hareket tetkiki
- E
Kalın bağırsak endoskopisi

Yanıt Açıklaması:

Laparoskopi, Lapar/o: karın, -scopy/skopi: inceleme yapma olarak düşünüldüğünde karın boşluğu endoskopisi anlamına gelir. Doğru cevap B'dir.

11.Soru

Vücut içerisindeki radyoaktif madde dağılımının üç boyutlu olarak, bir başka deyişle tomografik olarak görüntülenmesine ne ad verilir?

- A
PET
- B
SPECT
- C
Planar Görüntü
- D
Kalp Sintigrafisi
- E
İşaretli Lökosit Sintigrafisi

Yanıt Açıklaması:

SPECT (Single Photon Emission Computed Tomography) Vücut içerisindeki radyoaktif madde dağılımının üç boyutlu olarak, bir başka deyişle tomografik olarak görüntülenmesidir.

12.Soru

Sinir impulsunun bir nörondan diğerine veya başka bir hücreye geçişini sağlayan özelleşmiş bağlantı yerlerine ne ad verilir?

- A
Cerebrum
- B
İnternöron
- C
Sinaps
- D
Akson
- E
Dendrit

Yanıt Açıklaması:

TIP TERİMLERİ

Sinir impulsunun bir nörondan diğerine veya başka bir hücreye geçişini sağlayan özelleşmiş bağlantı yerlerine **sinaps** adı verilir.

13.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi "cholecystitis" teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A
Safr kesesi iltihabı
- B
Apandiks iltihabı
- C
İleum iltihabı
- D
Mide iltihabı
- E
Özafagus iltihabı

Yanıt Açıklaması:

Cholecyst: safr kesesi, -itis: enfeksiyon demektir. "cholecystitis", safr kesesi iltihabıdır.

14.Soru

Toprakta ve su birikintilerinde bolca bulunabilen, bakterilerden büyük, tek hücreli hayvanlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Metazoonlar
- B
Mantarlar
- C
Protozoonlar
- D
Bakteriler
- E
Klamidyalar

Yanıt Açıklaması:

Protozoonlar: Toprakta ve su birikintilerinde bolca bulunabilen, bakterilerden büyük, tek hücreli hayvancılardır. Bazı dizanterilerin etkeni olan amip ve sıtma etkeni olan plazmodiumlar bu gruptandır.

15.Soru

Aşağıdakilerden hastalıklardan hangisinin etkeni bir bakteri türü **değildir**?

- A
Boğmaca
- B
Gazlı gangren
- C
Paratifo
- D
Kuşpalazı
- E

Kuduz

Yanıt Açıklaması:

Boğmaca, kuşpalazı, paratifo, gazlı gangren hastalıklarının etkeni bakterilerdir. Kuduz hastalığının etkeni virüstür. Doğru cevap E'dir.

16.Soru

Şarbon (antraks) hastalığının dericilik, hayvan tüyleri, hayvan artıkları ya da hayvancılıkla uğraşan kişilerde sık görülmesi, aşağıda yer alan konakçıya ilişkin hangi özelliğe örnek olarak gösterilebilir?

- A
Yaş
- B
Cinsiyet
- C
Kişisel alışkanlıklar
- D
Meslek
- E
Organizmanın direnç mekanizması

Yanıt Açıklaması:

Gerek bulaşıcı, gerek bulaşıcı olmayan hastalıklardan kimileri çeşitli meslek gruplarında diğerlerinden daha fazla görülür. Kara kabarcık diye de anılan şarbon (antraks) hastalığı dericilik, hayvan tüyleri, hayvan artıkları ya da hayvancılıkla uğraşan kişilerde sık görülür. Bu bağlamda doğru cevap D şıkkıdır.

17.Soru

Vücudun kesitsel görüntüsünün alınabildiği x ışınlarıyla çalışan görüntüleme yöntemine ne ad verilmektedir?

- A
Ultrasonografi
- B
Tomografi
- C
Sintigrafi
- D
Radyografi
- E
Positron emisyon tomografisi

Yanıt Açıklaması:

Positron emisyon tomografisi: Vücudun kesitsel görüntüsünün alınabildiği x ışınlarıyla çalışan görüntüleme yöntemine verilen addır.

18.Soru

Bir yıl içinde 0-28 günlük iken ölen bebek sayısının, aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısına bölünüp 1000 ile çarpılmasıyla elde edilen sonuç, aşağıdaki seçeneklerde verilenlerden hangisinin göstergesidir?

TIP TERİMLERİ

- A
Yaşa-Cinsiyete özel ölüm hızı
B
Nedene-Özel Ölüm Hızı
C
Neonatal Bebek Ölüm Hızı
D
Postneonatal Bebek Ölüm Hızı
E
Perinatal Ölüm Hızı

Yanıt Açıklaması:

Bir yıl içinde 0-28 günlük iken ölen bebek sayısının, aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısına bölünüp 1000 ile çarpılmasıyla elde edilen sonuç bize Neonatal Bebek Ölüm Hızı sonucunu verir. Bu sebeple doğru seçenek 'C' seçeneğidir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi fagositoz yaparak sinir sistemini mikroorganizmalardan koruma görevi üstlenmektedir?

- A
Astrosit
B
Mikroglia
C
Nukleus
D
Caranium
E
Nöron

Yanıt Açıklaması:

"Mikroglia"lar, fagositoz yaparak, yani yabancı maddeleri yok ederek, sinir sistemini mikroorganizmalardan korurlar. "Astrosit" adı verilen yıldızimsı glia hücreleri ise nöronların beslenmesine ve kimyasal işlevlerine çok önemli katkılar sağlarlar. Doğru cevap B'dir.

20.Soru

- I. Sağlığın fiziksel boyutu
II. Sağlığın ruhsal boyutu
III. Sağlığın finansal boyutu
IV. Sağlığın sosyal boyutu

Yukarıdaki seçeneklerden hangileri sağlık kavramının boyutlarındadır?

- A
I ve III
B
I ve IV
C
II ve III

- D
I, II ve IV
E
I,II ve III

Yanıt Açıklaması:

Sağlık kavramının üç boyutu vardır. Bunlar; fiziksel ,sosyal ve ruhsal boyutlarıdır.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Sistemik Hormonal ilaç Terimlerinden olan "Cortico-steroid" in tanımıdır?

- A
Erkte testis, kadında ovaryumu uyaran hormon.
B
Büyüme hormonu
C
Böbrek üstü bezinin kabuk kısmında üretilen steroid yapıdaki hormonların genel adı.
D
Döl yatağının düz kasını uyarak hareketlerini artıran madde.
E
Hipertiroidizm ve tirotoz tedavisinde kullanılan madde.

Yanıt Açıklaması:

Sistemik Hormonal ilaç Terimlerinden olan "Cortico-steroid" in tanımı Böbrek üstü bezinin kabuk kısmında üretilen steroid yapıdaki hormonların genel adıdır.

2.Soru

Bronkospazmı gidermek ve bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı nedir?

- A
Bronkoscopi
B
Bradipne
C
Bronkografi
D
Bronkodilatör
E
Mukolitik

Yanıt Açıklaması:

Bronkospazmı gidermek ve bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı 'bronkodilatörler'dir.

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi İlaça Yanıtı değiştiren Etkenlerden biridir?

- A
Vücut ağırlığı ve dağılım hacmi
B
Yaş
C

TIP TERİMLERİ

Eliminasyon Organlarının Hastalıkları

D

Cinsiyet

E

Hepsi

Yanıt Açıklaması:

A, B, C, D şıklarının hepsi ilaca Yanıtı değiştiren Etkenlerden biridir.

- 0 Yorum

4.Soru

Yaşlandıkça toplumdan uzaklaşan ve yalnızlaşan bireyin bu durumu sağlığın hangi boyutunda değerlendirilebilir?

A

Zihinsel boyut

B

Duygusal boyut

C

Fiziksel boyut

D

Sosyal boyut

E

Ruhsal boyut

Yanıt Açıklaması:

Sağlığın sosyal boyutunu sosyal beceriler ve görevler oluşturur. Bu kapsamda bireylerin diğer insanlar ve çevre ile iyi ilişki kurabilme yeteneği incelenir. Yaşlandıkça toplumdan uzaklaşan ve yalnızlaşan bireyin durumu da sağlığın sosyal boyutu içerisinde değerlendirilebilir. Doğru cevap D'dir.

5.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A

Normal solunum hızı dakikada 12-16 dır

B

Solunum sayısı çocuklarda daha hızlıdır

C

pH azalması solunum hızını artırır

D

pH'ın artması solunum sayısını düşürür

E

Diyaframın kasılması ile göğüs kafesi daralır

Yanıt Açıklaması:

a-d şıklarında verilen bilgilerin hepsi doğrudur. Oysa, Diyaframın kasılması ile göğüs kafesi daralmaz, genişler.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi katı dozaj şekillerinden biri **değildir**?

A

Enterik tablet

B

Sublingual tablet

C

Kapsül

D

Efervesan tablet

E

Kontrollü salım tableti

Yanıt Açıklaması:

Efervesan tablet Sıvı Dozaj şekillerindendir. Kullanılmadan hemen önce suda eritilerek kullanıldığı için katı dozaj şekli olarak kabul edilmez. Sıkıştırılmış efervesan tozlardır.

Doğru cevap D'dir.

7.Soru

Aşağıdakilerden hangisi “Küçük ven” demektir?

A

Miyokardiyal

B

Arteriyol

C

Vasküler

D

Venöz

E

Venül

Yanıt Açıklaması:

Venül

8.Soru

Otoplasty (otoplasti) terimi aşağıdakilerden hangisinde tam olarak açıklanmıştır?

A

Dış kulağın onarılması için yapılan cerrahi müdahale

B

Orta kulak kemikçiklerinden malleusu kesip çıkarma ameliyatı

C

Kulak zarının ameliyatla çıkarılması

D

İşitme cihazı ayarlarının yapılması

E

Kulak zarı plastik ameliyatı

Yanıt Açıklaması:

Dış kulağın onarılması için yapılan cerrahi müdahale işlemi Otoplasty (otoplasti) olarak adlandırılmıştır.

9.Soru

Koroner kalp hastalığı riskini azaltmaya yönelik olarak beslenme ile ilgili ulusal plan ve programlar geliştiren bir ülke hangi düzeyde sağlık koruma çalışması yapıyordur?

A

Temel

TIP TERİMLERİ

B
Birincil
C
İkincil
D
Üçüncül
E
Dördüncül

Yanıt Açıklaması:

Temel korumanın amacı, hastalık riskini arttırıcı sosyal, ekonomik ve kültürel yaşam özelliklerinin oluşmasını önlemektir. Doğru yanıt A seçeneğidir.

10.Soru

Salgılamış olduğu hormonlar aracılığıyla iç ortamın kimyasal yapısındaki değişikliklere karşı daha geç başlayan fakat daha uzun süreli olan yanıtların oluşturulmasından sorumlu olan sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A
Endokrin
B
Sinir
C
Sindirim
D
Dolaşım
E
Boşaltım

Yanıt Açıklaması:

Endokrin

11.Soru

Dünya Sağlık Örgütü'nün merkezi hangi ülkededir?

A
İsveç
B
Almanya
C
İsviçre
D
İtalya
E
Fransa

Yanıt Açıklaması:

Dünya Sağlık Örgütü, merkezi Cenevre'de bulunan Birleşmiş Milletlerin uzmanlaşmış bir örgütüdür. Cenevre, İsviçre'dedir. Buna göre doğru cevap C seçeneğidir.

12.Soru

Hastalığın doğal seyri sürecinde kişinin dokularında, işlevlerinde değişikliklerin ortaya çıktığı evre aşağıdakilerden hangisidir?

A
Başlama evresi
B
Sonuç evresi
C
Klinik evre
D
Prepatojen evre
E
Klinik öncesi evre

Yanıt Açıklaması:

Hastalığın doğal seyri sürecinde gerçekleşen evrelerden Klinik evrede (patojen evre) Hastalık oluşumuna yol açan uyarılarla ilk karşılaştığı andan itibaren kişinin dokularında işlevlerinde değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Değişiklikler, bozuklukları düzeltmiyorsa kişi hastalanır. Bu evreye klinik evre (patojen evre) denir. Doğru cevap C'dir.

13.Soru

Özel bir kontrole tabi olmayan beşeri ilaç müstahzarları hangi tür reçeteye yazılır?

A
Beyaz Reçete
B
Yeşil Reçete
C
Kırmızı Reçete
D
Mor Reçete
E
Turuncu Reçete

Yanıt Açıklaması:

Beyaz Reçete

14.Soru

Farmakopeye uygun olarak eczane ortamında hazırlanan ve doğrudan hastaya sunulmak üzere üretilen tıbbi ürünlere ne ad verilir?

A
Ofisinal ilaçlar
B
Majistral ilaçlar
C
Müstahzarlar
D
Biyobenzer ilaçlar
E
Preparatlar

Yanıt Açıklaması:

Ofisinal ilaçlar:Farmakopeye uygun olarak eczane ortamında

TIP TERİMLERİ

hazırlanan ve doğrudan hastaya sunulmak üzere üretilen tıbbi ürünlere verilen addır. Örneğin, Sitrik asit şurubu.

15.Soru

Tedavi edici etkisi kesin olarak kabul edilen etken madde ve preparatların formüllerini, fiziksel ve kimyasal özelliklerini, tanıma reaksiyonlarını, saflık kontrollerini, miktar tayini ve saklama koşullarını bildiren resmi kitaba ---- adı verilmektedir. Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A
Farmakoloji
- B
Farmakope
- C
Farmasötik
- D
Preparat
- E
Rekombinant

Yanıt Açıklaması:

Tanım Farmakope'dan bahsetmektedir. Farmakoloji ilaç bilimi, Farmasötik ise ilaca verilen addır. Doğru cevap B'dir.

16.Soru

El ve ayakta tendo veya eklem kapsülü içine gömülmüş kısa tip kemiklere ne denilir?

- A
susamsı
- B
yassı
- C
vertebralar
- D
costae
- E
scapula

Yanıt Açıklaması:

susamsı

17.Soru

Aşağıda verilen seçeneklerin hangisinde veya hangilerinde tükürük bezi bulunur?

- I. Kulak altı
- II. Çene altı
- III. Damak
- IV. Dil altı

- A
I ve III
- B
II ve III

- C
I, II, ve III
- D
II, III ve IV
- E
I, II ve IV

Yanıt Açıklaması:

Kulak altı, dilaltı ve çene altı olmak üzere üç çeşit tükürük bezi vardır.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi normal solunum anlamındaki terimdir?

- A
Apne
- B
Öpne
- C
Dispne
- D
Bradipne
- E
Ortopne

Yanıt Açıklaması:

Öpne normal solunum, apne solunum durması, bradipne solunumun normalden yavaş olması, dispne zor solunum, ortopne sadece oturma durumunda solunum yapabilme anlamındadır. Doğru cevap B'dir.

19.Soru

Dünyadaki tüm insanların sağlık durumlarını iyileştirmek amacıyla kurulan, araştırma, insan gücü yetiştirme, hizmetleri halka sunma konularında ülkelere her türlü teknik ve sınırlı parasal destek sağlama, dünyada sağlık politikaları ile ilgili ilkeleri belirleyerek ülkelere yol göstermeyi ilke edinen Dünya Sağlık Örgütü'nün merkezi nerededir?

- A
Cenevre
- B
Frankfurt
- C
Belçika
- D
Paris
- E
Strazburg

Yanıt Açıklaması:

Dünyadaki tüm insanların sağlık durumlarını iyileştirmek amacıyla kurulan, araştırma, insan gücü yetiştirme, hizmetleri halka sunma konularında ülkelere her türlü teknik ve sınırlı parasal destek sağlama, dünyada sağlık

TIP TERİMLERİ

politikaları ile ilgili ilkeleri belirleyerek ülkelere yol göstermeyi ilke edinen Dünya Sağlık Örgütünün merkezi Cenevre'dedir.

20.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "uykusuzluk" anlamını taşımaktadır?

- A
Amnesia
- B
Demans
- C
Histeri
- D
Insomnia
- E
Epilepsi

Yanıt Açıklaması:

"uykusuzluk" anlamını "Insomnia" terimi karşılamaktadır. Doğru seçenek D şıkkıdır.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerindendir?

- A
Besin sanitasyonu
- B
Katı atıkların denetimi
- C
Bağışıklama
- D
Radyoaktif zararlıların denetimi
- E
İş sağlığı

Yanıt Açıklaması:

Çevreye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri:

- Su kaynaklarının sağlanması ve denetimi
- Katı atıkların denetimi
- Zararlı canlılarla (haşere) mücadele
- Besin sanitasyonu
- Hava kirliliğinin denetimi
- Gürültü kirliliğinin denetimi
- Radyoaktif zararlıların denetimi
- İş sağlığı

Kişiye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri:

- Bağışıklama
- Beslenmeyi düzenleme
- Hastalıkların erken tanı ve tedavisi
- Ana çocuk sağlığı hizmetleri
- İlaçla koruma
- Kişisel hijyen

- Fiziksel aktivite
- Sağlık eğitimi

2.Soru

Özel bir kontrole tabi olmayan beşeri ilaç müstahzarlarının yazıldığı reçete türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Mor reçete
- B
Kırmızı reçete
- C
Beyaz reçete
- D
Yeliş reçete
- E
Turuncu reçete

Yanıt Açıklaması:

Beyaz Reçete: Özel bir kontrole tabi olmayan beşeri ilaç müstahzarlarının yazıldığı reçete türüdür.

3.Soru

- I. Terimlerin birbirleriyle ilişkilerini inceler.
- II. Kavram düzenlerinin kuruluşunu inceler.
- III. Terim oluşturmaya yönelik yöntemleri inceler.
- IV. Terimsel sözcüklerin oluşumunu inceler.

- A
I, II
- B
I, II, III
- C
I, III
- D
II, IV
- E
I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Terim bilimi terimlerin birbirine olan ilişkilerini, kavram düzenlerinin kuruluşunu, terim oluşturmaya yönelik yöntemleri ve benzeri konuları teorik incelerken, terimsözlük bilimi terimsel sözlüklerin oluşumu, birbirine olan farklılıkları, terimbankaları, ölçünleştirme v.s. ile ilgili konuları uygulamalı olarak incelemektedir. Doğru cevap B'dir.

4.Soru

Kestane büyüklüğünde, koyu kırmızı renkte, oldukça sıkı dokulu, sert kıvamlı olan erkek üreme organlarının en büyük bezi aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Epididim
- B
Prostat
- C

TIP TERİMLERİ

Skrotum

D

Testis

E

Vas Deferens

Yanıt Açıklaması:

Kestane büyüklüğünde, koyu kırmızı renkte, oldukça sıkı dokulu, sert kıvamlı olan prostat, erkek üreme organlarının en büyük bezidir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte büyüme gösterebilir. Prostat rektumun önünde, mesanenin aşağısında ve symphysis pubicanın arka tarafındadır. Doğru yanıt B seçeneğidir.

5.Soru

Görme ve iştme refleks merkezleri nerede bulunur?

A

Ön beyin

B

Orta beyin

C

Arka beyin

D

Beyincik

E

Omurilik

Yanıt Açıklaması:

Orta beyin;Görme ve iştmenin refleks merkezleri ile inen ve çıkan yollara ait lifleri içerir.

6.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi "kabızlık" teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır?

A

Flatulence

B

İleus

C

İcterus

D

Polyp

E

Constipation

Yanıt Açıklaması:

con-: Beraber, -sti: kuru, -pat: sert, -ion: durum demektir. Constipation "kabızlık" anlamına gelmektedir.

7.Soru

Hemofili hastaları için sadece kan faktörlerinin yazılımına özel reçete türü hangisidir?

A

Turuncu reçete

B

Kırmızı reçete

C

Yeşil reçete

D

Mor reçete

E

Beyaz reçete

Yanıt Açıklaması:

Turuncu Reçete: Hemofili hastaları için sadece kan faktörlerinin yazımına özel reçete türüdür. 2003 Bütçe Uygulama Talimatı uyarınca, hemofili hastalarına, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından özel olarak düzenlenmiş "hemofili takip kartı" ve turuncu renkte, dört nüshalı "hemofili reçetesi" verilir.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi osteosit'in Türkçe karşılığıdır?

A

Kemik hücresi

B

Eklem ağrısı

C

Kas hücresi

D

Karaciğer hücresi

E

Toplardamar

Yanıt Açıklaması:

Osteo-cyte olarak kök ve eklerine ayrılan osteosit Osteo-kemik -sit ise hücre demektir. Doğru cevap A'dır.

9.Soru

"Baş dönmesi" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

A

Vertigo

B

Apati

C

Senkop

D

Makrosefali

E

Sefalji

Yanıt Açıklaması:

Vertigo, "baş dönmesi" anlamına gelen bir terimdir. Doğru cevap A seçeneğidir.

10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi yaşın artmasıyla kronik dejeneratif hastalıklardan birisidir?

A

TIP TERİMLERİ

Kabakulak

B

Kızamık

C

Kızamıkçık

D

Yüksek tansiyon

E

Su çiçeği

Yanıt Açıklaması:

Kimi hastalıklar belirli yaş gruplarında toplanır. Genelde bulaşkanlığı fazla, bağışıklığı uzun süre olan hastalıklar (kızamık, suçiçeği, kabakulak) toplumda daima çocukluk çağı hastalıkları olarak görülürken, yaşın artmasıyla kronik (süregen) dejeneratif hastalıklar (kalp hastalıkları, yüksek tansiyon) daha sık görülmeye başlar.

11.Soru

İnsan vücudunda bulunan kan beden ağırlığının yaklaşık % kaçıdır?

A

% 7-8

B

% 12-15

C

% 20-23

D

% 27-29

E

% 30-33

Yanıt Açıklaması:

İnsanda takriben 4-5 litre kan bulunur, bu beden ağırlığının %7-8'idir. Doğru cevap A'dır.

12.Soru

Hangisi psikiyatrinin alt uzmanlık dallarından birisi **değildir**?

A

Geriatrik

B

Gastro

C

Nöro

D

Organizasyon

E

Bağımlılık

Yanıt Açıklaması:

Psikiyatrinin Alt Uzmanlık Dalları; Bağımlılık psikiyatrisi: madde bağımlılığı olan hastaların tedavisi ile ilgilidir. Geriatrik psikiyatri: yaşlı hastaların akıl sorunlarının

tedavisi ile ilgilidir. Nöro psikiyatri: sinir sistemi, beyin hastalıkları ve beyin travmaları sonucu oluşan akıl hastalıklarının tedavisi ile ilgilidir. Organizasyon psikiyatrisi: iş yerlerinde veya organizasyon aktiviteleri ile ilgilidir. Doğru yanıt "B" şıkkıdır.

13.Soru

I. Bireyin sağlığı doğumundan ölümüne kadar geçen süreçte ele alınmalıdır.

II. Bireyin sağlığı, hayatı süresince koruyucu tıp uygulamalarının sorumluluğu içindedir.

III. Sağlık hizmeti hastaların yanısıra sağlam kişilere de götürülmelidir.

Yukarıdakilerden hangileri koruyucu hekimlik ve holistik yaklaşım anlayışına uygundur?

A

Yalnız I

B

Yalnız II

C

Yalnız III

D

I ve II

E

II ve III

Yanıt Açıklaması:

Koruyucu hekimlik ve holistik yaklaşıma göre:

1. Bireyin sağlığı **ana ve babasının**

birleşmesinden ölümüne kadar geçen süreçte ele alınmalıdır.

2. Bireyin sağlığı, hayatı süresince koruyucu tıp uygulamalarının sorumluluğu içindedir.

3. İnsan hayatı hastalık ve sağlık dönemleri diye bölünemeyecek bir bütündür. Bu nedenle sağlık hizmeti hastaların yanısıra sağlam kişilere de götürülmelidir.

4. Birey çevresi ile bir bütündür. Kişi ve çevresi birbirinden ayrılamaz. Kişi çevresinden etkilenen ve çevresini etkileyen bir varlıktır. Bundan dolayı, kişiler çevreleri ile birlikte incelenmelidir. İnsanların hastalıklardan korunmaları veya tedavi edilmeleri için çevrelerindeki sosyal, fizik ve biyolojik faktörler olumlu hale getirilmelidir. Doğru cevap E'dir.

14.Soru

Aşağıdaki ölçütlerden hangisi bir hastalığın toplumda belirli bir zaman diliminde ne sıklıkta görüldüğünü gösterir?

A

İnsidans

B

Oran

C

Orantı

D

Prevalans

TIP TERİMLERİ

E
Sağkalım

Yanıt Açıklaması:

Prevalans için Türkçe uygun karşılık yaygınlık kelimesidir. Her hangi bir zaman diliminde bir hastalığa tutulu halde olanların (eski ve yeni olgular) sayısı prevalans, bu sayının görece büyüklüğü de prevalans hızı diye adlandırılır.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi göğüs ve karın boşluklarını birbirlerinden ayıran kas yapılı bir bölmedir?

- A
Diaphragma
B
Karın bölümü kasları
C
Musculo
D
Baş bölümü kasları
E
Gövde kasları

Yanıt Açıklaması:

Diaphragma

16.Soru

Costae, sternum, scapulae ve cranium kemiklerinin dahil olduğu kemik grubu hangisidir?

- A
Yassı kemikler
B
Kısa kemikler
C
Düzensiz kemikler
D
Yardımcı kemikler
E
Sesamoid kemikler

Yanıt Açıklaması:

Costae, sternum, scapulae ve cranium kemikleri yassı kemikler grubuna girer. Doğru cevap A'dır.

17.Soru

Eczanelerden veya diğer satış noktalarından doktor reçetesi gerekmeden alınabilen İngilizce "over the counter (OTC)" olarak anılan ilaçların Türkçe adı hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?

- A
tezgâh altı ilaç
B
tezgâh arkası ilaç
C
tezgâh önü ilaç

- D
reçetesiz ilaç
E
tezgâh içi ilaç

Yanıt Açıklaması:

reçetesiz ilaç

18.Soru

Canlıların vücutlarının (organ ve dokularının) nasıl çalıştığını inceleyen bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Histoloji-Embriyoloji
B
Fizyoloji
C
Anatomi
D
Pataloji
E
Endokrinoloji

Yanıt Açıklaması:

Canlıların vücutlarının (organ ve dokularının) nasıl çalıştığını inceleyen bilim dalı fizyolojidir. Doğru cevap B'dir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi büyüklük/derece belirten bir ön ektir?

- A
diplo-
B
dia-
C
pan-
D
peri-
E
dextr/o-

Yanıt Açıklaması:

Büyüklük/Derece ile İlgili Ön Ekler

hiper-

hiper-tansiyon

hipo-

hipo-ventilasyon

olig/o-

oligo-spermi

macro-

makro-sefali

mega-

anormal yükseklik

kan basıncının yükselmesi

anormal düşük

akciğerler giren hava miktarının azalması

az olma durumu, azalma, bir şeyin eksikliği

sperm sayısının azalması

(normalden) büyük

kafatasının büyük olması

anormal büyüklükte olan

TIP TERİMLERİ

mega-mesane	idrar kesesi büyüklüğü
mikro-	(normalden) küçük
mikro-sefali	kafatasının küçük olması
pan-	hepsi
pan-sit-o-peni	bütün kan hücrelerinde azalma
izo-	aynı,benzer
izo-greft	genetik olarak benzer kişilerden alınan graft
neo-	yeni
neo-natal	doğumdan sonraki ilk bir haftalık dönem
normo-	normal
normo-volemi	normal kan basıncı
psödo-	yalancı, sahte, gerçek olmayan
psödo-paralizi	yalancı felç

20.Soru

Üreme sistemi ve organları ile ilgili olarak aşağıda verilen kısaltma terimlerinden hangisi "Rahim İçi Araç" ifadesini karşılamaktadır?

- A
GYN
- B
TUR
- C
CEA
- D
RIA
- E
AS

Yanıt Açıklaması:

RIA kısaltması "Rahim İçi Araç" terimini karşılamaktadır.

1.Soru

Kabızlık tedavisinde barsak hareketini uyarak ve/veya barsak içeriğini yumuşatarak boşaltımı kolaylaştıran ilaçlar hangi gruptadırlar?

- A
Antidiyareyik ilaçlar
- B
Antiobezite ilaçları
- C
Kontipasyonda Kullanılan ilaçlar
- D
Dijestanlar
- E
Antiemetikler

Yanıt Açıklaması:

Kabızlık tedavisinde barsak hareketini uyarak ve/veya barsak

içeriğini yumuşatarak boşaltımı kolaylaştıran ilaçlar kontipasyonda kullanılan ilaçlar grubundadırlar.

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "Orofarengeal" teriminin tanımıdır?

- A
Larenks ile ilgili
- B
Burun ve farenks ile ilgili
- C
Dil ve farenks ile ilgili
- D
Ağız ve farenks ile ilgili
- E
Kulak, burun ve larenks ile ilgili

Yanıt Açıklaması:

"Orofarengeal" terimi, "ağız ve farenks ile ilgili" anlamına gelmektedir. Doğru cevap D seçeneğidir.

3.Soru

Pankreastan salgılanan insülin miktarının artması ifadesi hangi terimin karşılığıdır?

- A
Hyperinsulinism (hiperinsülinizm)
- B
Hyperkalemia (hiperkalemi)
- C
Hypernatremia (hipernatremi)
- D
Hyperpituitarism (hiperpituitarizm)
- E
Hyperthyroidism (hipertiroidizm)

Yanıt Açıklaması:

Endokrin sistem ile ilgili terimlerden hyperinsulinism (hiperinsülinizm) terimi pankreastan salgılanan insülin miktarının artmasını ifade eder.

4.Soru

- I. Reaktif
 - II. Kristal
 - III. İnfeksiyöz
 - IV. Juvenil
- Hangileri sık görülen romatizmal hastalıklardan olan artrit çeşitlerindendir?

- A
I, II
- B
I, II, IV
- C
I, II, III, IV
- D
II, III, IV

TIP TERİMLERİ

E
III, IV

Yanıt Açıklaması:

Sık görülen romatizmal hastalıklar: Reaktif artritler, Kristal artritleri, İnfeksiyöz artritler, Juvenil artrit. Doğru yanıt "C" şıkkıdır.

5.Soru

Vücut kemiklerinden en yüzeysel yerleşimli olanı, en kolay kırılabilen ve kemikleşmesi ilk başlayan kemik aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Köprücük kemiği
- B
Kürek kemiği
- C
Kalça kemiği
- D
Uyluk kemiği
- E
Şakak kemiği

Yanıt Açıklaması:

Köprücük kemiği, vücut kemiklerinin en yüzeysel yerleşimli olanı, en kolay kırılabilen ve kemikleşmesi ilk başlayanıdır. Doğru cevap A seçeneğidir.

6.Soru

Tıp literatüründe "kötü huylu" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A
makrositozis
- B
metastaz
- C
mikrositozis
- D
myalji
- E
malign

Yanıt Açıklaması:

Tıp literatüründe "malign" kötü huylu demektir.

7.Soru

Aşağıdakilerden hangisi kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinden birisi değildir?

- A
Bağışıklama
- B
İş sağlığı
- C
Fiziksel aktivite
- D

Sağlık eğitimi
E
İlaçla koruma

Yanıt Açıklaması:

İş sağlığı çevreye yönelik koruyucu hizmetler arasındadır. diğerlerinin hepsi kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri içerisinde yer almaktadır. Doğru cevap B'dir.

8.Soru

Toprakta ve su birikintilerinde bolca bulunabilen, bakterilerden büyük, tek hücreli hayvancıklara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Mantarlar
- B
Protozoonlar
- C
Metazoonlar
- D
Riketsiyalar
- E
Klamidyalar

Yanıt Açıklaması:

Protozoonlar: Toprakta ve su birikintilerinde bolca bulunabilen, bakterilerden büyük, tek hücreli hayvancıklardır. Bazı dizanterilerin etkeni olan amip ve sıtma etkeni olan plazmodiumlar bu gruptandır. Cevap B şıkkıdır.

9.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "Orta kulak iltihabı" anlamını taşımaktadır?

- A
Vertigo
- B
Labirintitis
- C
Otitis media
- D
Anacusis
- E
Cochlear implant

Yanıt Açıklaması:

Otitis media; "Orta kulak iltihabı" anlamını taşımaktadır.

10.Soru

Besinlerin dişler yardımıyla parçalandığı ve mekanik sindirimin yapıldığı yere ne ad verilir?

- A
Ağız boşluğu
- B
Yutak

TIP TERİMLERİ

C
Damak
D
Bademcik
E
Dil

Yanıt Açıklaması:

Ağız boşluğu, besinlerin dişler yardımıyla parçalandığı, mekanik sindirimin yapıldığı yerdir. Ağız, ağız boşluğu, tükürük bezleri, damak, dişler ve dili kapsar. Doğru cevap A'dır.

11.Soru

Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi "yağdan oluşmuş bir kitle" anlamına gelmektedir?

A
Angiectasis
B
Bradycardia
C
Atheroma
D
Hypertention
E
Pancarditis

Yanıt Açıklaması:

Atheroma; "yağdan oluşmuş bir kitle" anlamına gelmektedir.

12.Soru

Deli dana hastalığının etkeni aşağıdakilerden hangisidir?

A
Mantar
B
Artorpod
C
Bakteri
D
Klamidya
E
Prion

Yanıt Açıklaması:

Prion: Viruslardan daha küçük, nükleik asitleri olmayan, enfektif, protein benzeri bir materyalden oluşan, bilinen en küçük canlılardır. Deli dana hastalığının etkeni bir priondur. Doğru cevap E'dir.

13.Soru

Erken teşhis ve tedavi ile hastalığın ortadan kaldırılmasının çoğunlukla mümkün ve çok daha kolay olduğu bir aşamada, daha sonra gelebilecek ağır durumların önlenmesi için yapılan uygulamalar nasıl adlandırılır?

A
Temel koruma
B
Birincil koruma
C
İkincil koruma
D
Üçüncül koruma
E
Rehabilitasyon

Yanıt Açıklaması:

Erken teşhis ve tedavi ile hastalığın ortadan kaldırılmasının çoğunlukla mümkün ve çok daha kolay olduğu bir aşamada, daha sonra gelebilecek ağır durumların önlenmesine çalışılması ikincil koruma olarak isimlendirilir. Erken tanı uygulaması, periyodik muayene ve kitle taramaları şeklinde yapılır. Doğru cevap C'dir.

14.Soru

Eklem içine uygulanan enjeksiyon şekli hangisidir?

A
İntramüsküler
B
Subkütan
C
İntratekal
D
İntraartiküler
E
İntravenöz

Yanıt Açıklaması:

Enjeksiyon şekilleri uygulandıkları bölgeye göre adlandırılır; İntravenöz (IV, Damar içine), İntramüsküler (IM, Kas içine), İntraartiküler (Eklem içine), İntratekal (Subaraknoid veya subdural boşluk içine), İntrakameral (Gözün ön odacığına), Subkütan (Deri altına). Buna göre doğru cevap D seçeneğidir.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sıvı dozaj şekillerinden biri **değildir**?

A
Efervesan tablet
B
Kapsül
C
Süspansiyon
D
Çözelti
E
Şurup

TIP TERİMLERİ

Yanıt Açıklaması:

Sıvı dozaj şekilleri içerisinde Efervesan tablet, şurup, solüsyon (çözelti) ve süspansiyon yer alırken, kapsül katı dozaj şekillerinden biridir.

Doğru yanıt B'dir.

16.Soru

Aşağıdaki terimlerden hangisi "Tat alma duyusunda bozukluk" anlamını taşımaktadır?

- A
Disguzia
- B
Disosmia
- C
Papule
- D
Erythema
- E
Otalgia

Yanıt Açıklaması:

Disguzia; "Tat alma duyusunda bozukluk" anlamını taşımaktadır. A şıkkı doğrudur.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sıvı dozaj formu olarak kabul edilir?

- A
Kapsül
- B
Enterik tablet
- C
Tablet
- D
Efervesan tablet
- E
Çiğneme tableti

Yanıt Açıklaması:

Efervesan tablet

18.Soru

Vücudumuzun en uzun, en kalın ve en sağlam kemiği aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Patella
- B
Ossa cruris
- C
Os femoris
- D
Os ilii
- E
Os coxae

Yanıt Açıklaması:

Os femoris (uyluk kemiği), uyluk iskeletini yapan vücudumuzun en uzun, en kalın ve en sağlam kemiğidir. Uzun, tubuler bir kemik yapısında olup vücut boyunun ¼'ü kadar uzunluğa sahiptir. Bu güçlü kemik, vücudun desteklenmesi yanında diz ve kalça eklemi yolu ile mobilitesinde de rol oynar. Normal yürüme, koşma ve atlama sonucu kendisine ulaşan güçten daha fazla basınca dayanabilir. Patella (dizkapağı kemiği), Ossa cruris (bacak kemikleri), Os ilii (ilçe kemiği) ve Os coxae (kalça kemiği)'dir. Doğru yanıt C'dir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi kardiyovasküler sistem ilaçlarındandır?

- A
Antipsöriyatikler
- B
Antiseptikler
- C
Periferik Vazodilatörler
- D
Antifungaller
- E
Emoliyanlar

Yanıt Açıklaması:

Antifungaller

20.Soru

Terimsel sözlükler genellikle hangi sözcük sınıfından oluşur?

- A
Fiil
- B
Sıfat
- C
İsim
- D
Bağlaç
- E
Zarf

Yanıt Açıklaması:

Bir bilimdalına özgü bir sözcük, aynı zamanda da bir terimdir. Sözcük sınıflandırması açısından sözcük bilimi ile terim bilimi farklı bilim dallarıdır. Terimsel sözlüklerde terimler genelde isimlerden oluşmasına rağmen sözcük bilimsel yayınlarda her çeşit sözcük sınıfı vardır. Yani, sözlüklerde isim, fiil, sıfat, belirteç, belirleyen, adılar, bağlaçlar gibi dil bilimsel özellikler yer almaktadır. Dolayısıyla sözcük bilimini terim biliminden ayıran bir etmen de sözcüksel sınıftır.

1)	Hemoliz ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? A) Trombosit azlığıdır B) Kanamanın durmamasıdır C) Lökosit çokluğudur D) Kanama olmasıdır E) Eritrositlerin erimesidir
2)	Aşağıdakilerden hangisi sağlığın ruhsal boyut özelliklerinden biri <u>değildir</u> ? A) Korku B) İşitme kapasitesi C) Kızgınlık D) Empati E) Mutsuzluk
3)	Feçesi yumuşatan ilaç aşağıdakilerden hangisidir? A) Lavman B) Laksatif C) Koleretik D) Purgatif E) kolegog
4)	İlgili alanı çocuk hastalıkları olan tıp dalı aşağıdakilerden hangisidir? A) Pediyatri B) Romatoloji C) Ortopedi D) Psikiyatri E) Geriatri
5)	Sağlık koruyucu önlemlerin ikincil korunma düzeyinde hedef aşağıdakilerden hangisidir? A) Sağlıklı çocuklar B) Tüm nüfus C) Hastalar D) Toplumda seçilmiş kişiler E) Sağlıklı kişiler
6)	Böbrekten taş çıkarma işlemi aşağıdakilerden hangisidir? A) Sistolithotomi B) Üreterolithotomi C) Nefrolithotomi D) Nefrostomi E) Lithotomi
7)	Kan kanseri anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Lenfoma B) Sarkoma C) Trombopeni D) Anemi E) Lösemi
8)	Aşağıdaki terimlerden hangisi "bitlenme" yi tanımlar? A) Dermatit B) Akne C) Tinea D) Pediküloz E) Ürtiker
9)	Aşağıdakilerden hangisi cerrahi işlemler ile ilgili son eklerden biri değildir? A) -tomi B) -lisis C) -sentez D) -oid E) -dezis

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

SINCE 2020

10)	Görme duyusu ile ilgili aşağıda verilen terimler ve açıklamalarından hangisi yanlıştır? A) Terim:Anizokori Tanım: Göz bebeklerinin farklı büyüklükte olması B) Terim:Anoftami Tanım: Gözlerin doğuştan olmaması C) Terim:Diplopi Tanım:Çift görme D) Terim:Anopi Tanım:Göz yorgunluğu E) Terim:Afaki Tanım:Göz yorgunluğu
11)	Koruyucu hekimlik hangi tarihi süreçte gündeme gelmiştir? A) İkinci Dünya Savaşı B) Rönesans Dönemi C) Fransız İhtilali D) Sanayi Devrimi E) Birinci Dünya Savaşı
12)	"Sinir plastik ameliyatı" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Noroplasti B) Nororafı C) Norotomi D) Norektomi E) Norolizis
13)	Yağ bezlerinde salgı artışı anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Papitom B) Sebore C) Peteşi D) Eritem E) Püsfül
14)	Aşağıdakilerden hangisi nitelikli bir terimin barındırması gereken özelliklerden biridir? A) Saydamlık B) Çokanlamlılık C) Zıt anlamlılık D) Eş Adlılık E) Eş anlamlılık

15)	"Brachiocephalic" terimi aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir? A) Baş ve köprücük kemiği B) Kürek kemiği ve köprücük kemiği C) Baş ve kürek kemiği D) Kol ve baş E) Köprücük kemiği ve kol
16)	Pelvis çapını ölçmede kullanılan aleti anlatan tıbbi terim aşağıdakilerden hangisidir A) Arthrocentesis B) Kinesimeter C) Diathermy D) Arthroscope E) Pelvimeter
17)	Karın boşluğunun endoskopik olarak incelenmesine ne ad verilir? A) Sigmoidoskopi B) Sistoskopi C) Larosko D) anaskopi
18)	Aşağıdakilerden hangisi pulmoner dozaj formudur? A) Süspansiyon B) Aerosol C) Pat D) Transdermal E) damla
19)	"Aşırı kaygı, iç sıkıntısı" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Histeri B) Depresyon C) Ataksi D) Epilepsi E) Anksiyete
20)	Lökosit fazlalığını tanımlayan terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Trombositoz B) Lökopeni C) Pansitopeni D) Lökositoz E) Sitopeni

21)	Sinir sistemi hastalıklarının cerrahi müdahalesi ile ilgili terim ve açıklaması aşağıdakilerden hangisidir? *Terim: Nörotomi Tanım: Kesilen sinirin dikilmesi
22)	Sinir sistemi hastalıklarının cerrahi müdahalesi ile ilgili terim ve açıklaması aşağıdakilerden hangisidir? *Terim: Anestezi Tanım: Duyu kaybı
23)	Bir ilacın dozaj şeklinden emilerek sistemik dolaşıma geçme hızı ve derecesine ne ad verilir? A) Biyoeşdeğerlik B) Biyoyararlanım C) Aktif transport D) Efektif doz E) Doruk konsantrasyon
24)	Aşağıdakilerin hangisinde "Nasopharyngeal" teriminde yer alan köklerin anlamları sırasıyla doğru olarak verilmiştir? A) Hava-Akciğer B) Larenks-Farenks C) Akciğer-Larenks D) Ağız-Burun E) Burun-Farenks
25)	Karaciğer büyümesini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Splenomegali B) Akromegali C) Singultus D) Hepatomegali E) Polip
26)	Kemiklerin ses titreşimlerini iletip iletmediğini anlamak için kullanılan alet aşağıdakilerden hangisidir? A) Koklear implant B) Diapozan C) Akustik impedans D) Tinnitus E) odyogram

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

SINCE 2020

27)	Thoracoplasty ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? A) Göğüs plastik ameliyatıdır B) Diyafragma plastik ameliyatıdır C) Trakeanın plastik ameliyatıdır D) Burun plastik ameliyatıdır
28)	"Koku alma eşiğinde yükselme anlamına karşılık gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Normozmi B) Parozmi C) Hipozmi D) Mikrozmi E) Hipoguzi
29)	Aşağıdakilerden hangisi biopsi'yi simgeler? A) Bx B) Ba C) BaE D) PZ E) BT
30)	"Toksik" kökü bulunduğu terime hangi anlamı verir? A) İdrar B) Zehirli C) ...bilimi D) Hücre E) Virüs
31)	Aşağıdakilerden hangisi kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinden biri değildir? A) Kişisel hijyen B) Ana-çocuk sağlığı C) Aşılama D) Katı atıkların denetimi E) Beslenme
32)	Aşağıdakilerden hangisi sindirim sistemine ait köklerden biri değildir? A) Oste B) İle C) Phatıng D) Jejun E) Colo

33)	Aşağıdakilerden hangisi hastalıkların kimyasal etkilerinden biri değildir? A) Böcekler B) Bitkiler C) İnsektisit zehirlenmeleri D) Hane halkı E) mikroorganizmalar
34)	Neonatal ölüm hızının hesaplanmasında kullanılan formül aşağıdakilerden hangisidir? *Cevap: (Bir yıl içinde 0-28 günlük iken ölen bebek sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısı) x1000
35)	Aşağıdakilerden hangisi "Miyorelaksan" terimini tanımlar? A) Kanama durdurucu B) Teskin edici C) Kas gevşetici D) Öksürük kesici E) İltihap giderici
36)	Var olmayanı görme ve duyma anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Aspirasyon B) Halisinasyon C) Alzeimer D) Konfüzyon E) demans
37)	Aşağıdakilerden hangisi bitkisel kaynaklı ilaç grubunda yer alır? A) Hiperin B) Antibiyotik C) Kan ürünü D) İnsülin E) Reçine
38)	Eklem ağrısını ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Myalji B) Nöropati C) Nevralji D) Myasteni E) Artalji

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

SINCE 2020

39)	Hemofili hastaları için sadece kan faktörlerinin yazımına özel reçete türü aşağıdakilerden hangisidir? A) Turuncu B) Mor C) Yeşil D) Kırmızı E) Beyaz
40)	Hastaların yatırılarak teşhis ve tedavi hizmetlerinin verildiği tam teşekküllü genel hastanelerin verdiği sağlık hizmetine ne ad verilir? A) Birinci basamak tedavi hizmeti B) İkinci basamak tedavi hizmeti C) Özel dal hastaneleri sağlık hizmeti D) Aile sağlığı merkezi tabanlı sağlık hizmeti E) Üçüncü basamak tedavi hizmetleri
41)	İlgi alanı çocuk hastalıkları olan tıp dalı aşağıdakilerden hangisidir? A) Romatoloji B) Psikiyatri C) Geriatri D) Ortopedi E) Pediatri
42)	Hemarthrosis ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? A) Eklem içinde sıvı bulunmasıdır B) Eklem boşluğunda abse bulunması C) Eklem hastalığı D) Eklem içinde kan bulunması E) Eklem kapsülü
43)	Gebelerin bazı ilaç veya kimyasallara maruz kalmaları sonucu fetusta malformasyon(gelişim bozukluğu oluşması olarak adlandırılır. A) Kansorejen etki B) Alerjik etki C) Teratojenik D) Fertilite E) Mutajen etki

44) Aşağıdakilerden hangisi, bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adıdır?

- A) Bronchoscopy
- B) Bronchodilator**
- C) Spirometry
- D) Mucolytic
- E) Spirometer

45) Aşağıdakilerden hangisi romatizmal hastalıklardan biri değildir?

- A) Epilepsi**
- B) Gut hastalığı
- C) Romatoid artrit
- D) Behçet hastalığı
- E) Artroz

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

46) Bir defada alınan ilaç miktarına denir

- A) Dozaj aralığı
- B) Dozaj
- C) Efektif doz
- D) Doz**
- E) Günlük doz

47) Birkaç ülkeyi etkisi altına alan büyük salgına ne ad verilir?

- A) Endemik
- B) Kronik
- C) Pandemik**
- D) Patolojik
- E) Epidemik

48) I.Paratiroid

II.Thymus

III.Pankreas

IV.Karaciğer

Yukardakilerden hangileri endokrin sisteme dahil olan bezler arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) II, II ve III**
- E) I, II, III ve IV

49) Trombosit azlığı anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anemi
- B) Lökopemi
- C) Hemofili
- D) Purpura
- E) **Trombopeni**

50) İnsomnia'nın anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tekrarlayan uyku nöbetleri
- B) Sinir zafiyeti
- C) **Uykusuzluk**
- D) Tütün bağımlılığı
- E) Beyin dokusu içine kanama

51) "Farma" kökü bulunduğu terime aşağıdaki anlamlardan hangisini verir?

- A) Öksürük
- B) Göz
- C) Zıt
- D) Kan
- E) **İlaç**

52) Aşağıdakilerden hangisi çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinden biridir?

- A) **Besin sanitasyonu**
- B) Ana-çocuk sağlığı
- C) Aşılama
- D) Kitle taramaları
- E) Beslenme

53) Aşağıdakilerden hangisi sağlığı koruyucu önlemlerin temel koruma düzeyine örnektir?

- A) **Aşılama yapma**
- B) Periyodik muayeneler yapma
- C) Hastaları rehabilite etme
- D) Kitle taramaları yapma
- E) Sigara içmeyi önleyici programlar yapma

54)	Aşağıdakilerden hangisi besinlerin hastalık etkeni olmalarının nedenlerinden biri değildir? A) Besinlerle toksik maddeler alınması B) Yalnız karbonhidratlarla beslenilmesi C) Besinlerle mikroorganizmaların alınması D) Besinlerle temel besin gruplarının eksik alınması E) Besinlerle temel besin gruplarının dengeli olarak alınması
55)	"Haemostatic" Teriminin ek-kök ayrımı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir? A) Haemo-static B) Hae-mo-sta-tic C) Ha-e-mo-static D) Haemo-sta-tic E) Haem-osta-tic
56)	Aşağıdakilerden hangisi "patellapexy" teriminin anlamıdır? A) Bir tendonun cerrahi yolla kesilmesi B) Diz kapağının cerrahi olarak tespiti C) Bilek kemiğinin onarılması D) Kafatasının açılması E) Eklem plastiki ameliyatı
57)	"Brady-" ön ekinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir? A) Üstünde B) Katında C) Yavaş D) Arasında E) Fazla
58)	"Hareketlerin yavaşlaması" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Agnozi B) Apraksi C) Bradikinezi D) Ataksi E) Dizartı

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

SINCE 2020

59)	Toprak yeme anlamına gelen tıbbi terim aşağıdakilerden hangisidir? A) Myalji B) Jeofaji C) Artralji D) Peteşi E) Hemorji
60)	Aşağıdakilerden hangisi katı dozaj şekillerinden biri değildir? A) Jel B) Enterik tablet C) Çiğneme tableti D) Kapsül E) Draje

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...
SINCE 2020